

**KÖZNEVELÉSI IGÉNYEK A PEDAGÓGUSKÉPZÉSSEL ÉS -
TOVÁBBKÉPZÉSSEL KAPCSOLATBAN.
VIZSGÁLATOK A TÁMOP-4.1.2.B.2-13/1-2013-0014
PÁLYÁZAT KERETÉBEN**

A kötet a „*Pedagógusképzést segítő hálózatok továbbfejlesztése a Dél-Dunántúl régióban*” elnevezésű,
TÁMOP-4.1.2.B.2-13/1-2013-0014 azonosítójelű
projekt keretében került kiadásra

Kaposvár

2016

ÍRTA ÉS SZERKESZTETTE:

Fináncz Judit PhD

SZAKMAI LEKTOR:

Petőné Csimá Melinda PhD

ANYANYELVI LEKTOR ÉS KORREKTOR:

Dr. Paál László

ISBN 978-615-5599-29-3

KIADJA

A Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kara

KÉSZÜLT

A dombóvári SZEC SOX Nyomdában

FELELŐS KIADÓ:

Podráczky Judit PhD dékán

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐSZÓ	4
I. LEENDŐ PEDAGÓGUSOK PÁLYAKÉPE	6
II. DIPLOMÁS PEDAGÓGUSOK PÁLYAKÖVETÉSI VIZSGÁLATA A KAPOSVÁRI EGYETEM PEDAGÓGIAI KARÁN	16
III. DÉL-DUNÁNTÚLI PEDAGÓGUSOK A PEDAGÓGUSPÁLYÁRÓL ÉS –KÉPZÉSRŐL	34
IV. MENTORPEDAGÓGUSOK VISSZAJELZÉSEI A TANÍTÓ ÉS ÓVODAPEDAGÓGUS KÉPZÉSRŐL	51
V. INTÉZMÉNYVEZETŐK A PEDAGÓGUSKÉPZÉSRŐL-ÉS TOVÁBBKÉPZÉSRŐL	58
ZÁRSZÓ	66
MELLÉKLETEK	67

ELŐSZÓ

A közelmúltban bevezetett pedagógus életpályamodell és minősítési rendszer, valamint a köznevelési törvény egyéb változásai (egész napos iskola, tankötelezettség átalakulása, óraszámok emelkedése, fenntartóváltozás, mindennapos testnevelés stb.) átformálták a köznevelési intézmények mindennapjait. Bár a változások hatásai egyelőre rövid távon érvényesülnek, fontosnak tartottuk ezek feltárását és annak vizsgálatát, hogy az említett változások milyen hatást gyakorolnak a pedagógusképzésekre és –továbbképzésekre.

A kötet áttekintést nyújt a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karán a 2014/2015-ös tanévben végzett kérdőíves vizsgálatok eredményeiről.

Az első fejezet az intézmény pedagógushallgatóinak pályaképét mutatja be, melynek során megvizsgáljuk a hallgatók társadalmi háttérét, eddigi iskolai pályafutását, a pedagógus pálya választásának motivációs tényezőit, a választott pályával kapcsolatos attitűdjeiket és szakmai terveiket.

A második fejezet a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karán 2009-2014 között óvodapedagógus BA, tanító BA és gyógypedagógia BA szakon végzett egykori hallgatók pályakövetési vizsgálatának eredményeit ismerteti, melynek keretében a fiatal diplomások képzéssel kapcsolatos véleményén túl a munkaerő-piaci pályafutásukat, pedagógus kompetenciáikat, pedagógus pályával kapcsolatos attitűdjeiket, továbbképzési igényeiket, valamint a képző intézménnyel történő együttműködési lehetőségeket vizsgáljuk.

A harmadik fejezet során regionális pedagógus vizsgálatunk eredményeit mutatjuk be, ahol többek között az alábbi kérdéskörökkel foglalkozunk: továbbképzési igények, a pedagógus pálya választásának motívumai, problémák a mindennapi pedagógia munka során, vélemények a 2013-ban bevezetett köznevelési változásokról, hallgatói mentorálással kapcsolatos tapasztalatok, együttműködés a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karával.

A negyedik fejezetben a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karával kapcsolatban álló hallgatói gyakorlati képzést kísérő mentorok visszajelzései olvashatók a hallgatók felkészültségéről, pedagógus kompetenciáiról, a mentori tevékenységet befolyásoló tényezőkről és a képző intézménnyel való együttműködési lehetőségekről.

Az ötödik fejezet a dél-dunántúli köznevelési intézmények vezetői körében készült online kérdőíves vizsgálat eredményeit mutatja be. A kérdőívben a következő témakörökre fókuszáltunk: a köznevelési intézmények személyi feltételei, képzési és továbbképzési igényei,

pályakezdő pedagógusok alkalmazásával kapcsolatos tapasztalatok, hallgatói mentorálással kapcsolatos tapasztalatok, együttműködési lehetőségek a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karával.

A vizsgálatok célja a Kaposvári Egyetemhez kapcsolódó aktorok helyzetének és igényeinek feltárása, hogy a későbbiekben az intézményben végzett egykori hallgatókkal, a régió köznevelési intézményeivel, az ott dolgozó pedagógusokkal és a hallgatók gyakorlati képzését kísérő mentorokkal még szorosabb együttműködést alakíthassunk ki az alap-és továbbképzések valamint a tudományos kutatás és innováció területén.

Fináncz Judit PhD

I. LEENDŐ PEDAGÓGUSOK PÁLYAKÉPE

A Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karán 2010-ben az akkori Pedagógiai Tanszéken működő Kisgyermeknevelési Csoport munkatársainak¹ közreműködésével indult az első hallgatói pályakép-vizsgálat, amelyet 2012-ben és 2014-ben újabbak követtek. Az első két vizsgálatot óvodapedagógus BA és a csecsemő-és kisgyermeknevelő-gondozó FSZ szakos hallgatók körében végeztük, a 2014 decemberében végzett vizsgálatot kiterjesztettük tanító és gyógypedagógia BA szakos hallgatókra is. A vizsgálatok kérdőívei megtalálhatóak a 2-4. mellékletben.

A vizsgálatok elsődleges célja az intézménybe jelentkező hallgatók előzetes motivációinak társadalmi helyzetének, gyermekszemléletének és pedagógiai elhivatottságának feltárása volt, majd a későbbiekben a végzős hallgatók pályaképére és szakmai terveire is kiterjesztettük a vizsgált témaköröket.

A felmérések az alábbi kérdésköröket tanulmányozták: a hallgatók szociokulturális háttere, eddigi iskolai és munkaerő-piaci pályafutásuk, a képzésbe történő jelentkezés motívumai, attitűdök, elképzeléseik választott hivatásukról, jövővel kapcsolatos szakmai és magánéleti terveik, anyagi helyzetük, továbbtanulási terveik, pedagóguspályával kapcsolatos tervek és attitűdök

I.1. A korábbi vizsgálatok eredményeinek összegzése (2010, 2012)

A vizsgálatok kiinduló hipotézisei a következők voltak:

1. A hallgatók többsége esetében a jelentkezéskor megfigyelhető egyfajta hivatástudat vagy elhivatottság a választott pálya iránt.
2. A hallgatók társadalmi hátterére várhatóan jellemző, hogy alacsony a diplomás családokból érkezők aránya, különösen a felsőfokú szakképzésben tanulók esetében. Tehát feltételezzük, hogy a hallgatók jelentős része elsőgenerációs értelmiséginek tekinthető.
3. A vizsgálat kérdésköreit tekintve a leendő óvodapedagógusok és csecsemő-és gyermeknevelő-gondozók válaszai között illetve a nappali és levelező tagozaton tanulók válaszai között markáns különbségek húzódnak.

¹ A vizsgálatot Fináncz Judit és Merczel Sándorné végezte

4. A leendő kisgyermeknevelők mindkét pálya társadalmi presztízsét alacsonyan ítélik meg a pedagóguspályán belül, de az egyéb pályákhoz viszonyítva is.
5. A nappali tagozatos hallgatók között is jelentős arányú a képzés mellett kereső munkát végzők száma.
6. A hallgatók többsége választott szakmájában kíván elhelyezkedni.

A 2010-es kérdőívet 201 fő töltötte ki, míg a 2012-es vizsgálatban 66 végzős hallgató vett részt. A vizsgálatok eredményei szerint jelentős különbség mutatkozott a képzés tagozata és a szak változók tekintetében. A levelező tagozatos hallgatók jelentős része már a képzés megkezdésekor is gyermekekkel foglalkozott, közülük többen már családot alapítottak, és a képesítés megszerzése gyakran munkahelyi elvárás vagy az előrelépés feltétele volt.

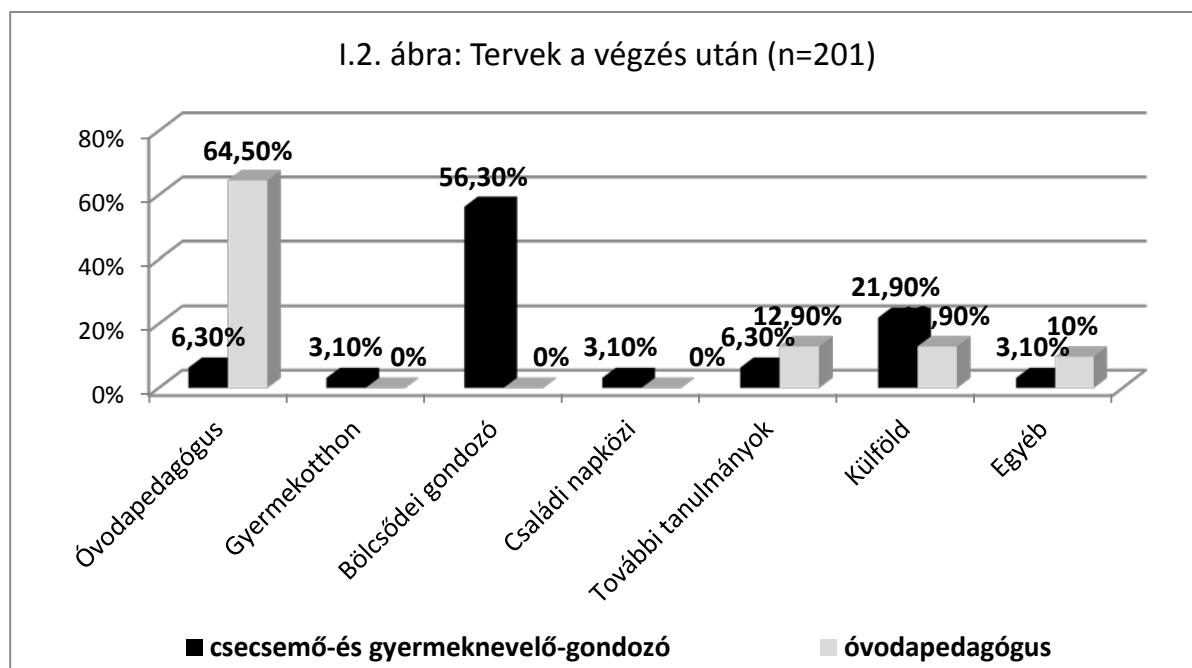
A nappali tagozatos hallgatók közül viszonylag sokan vállaltak munkát a képzés mellett, de ezek gyakran nem a választott szakmához kapcsolódnak. A nappali tagozatosok nagyobb arányban terveztek további tanulmányokat a végzést követően.

Az óvodapedagógus BA szakra járók esetében magasabb volt az érettségizett és diplomás szülők aránya, emellett többen érkeztek távolabbi településekről, mint a csecsemő-és gyermeknevelő-gondozó felsőfokú szakképzésben résztvevők esetében.

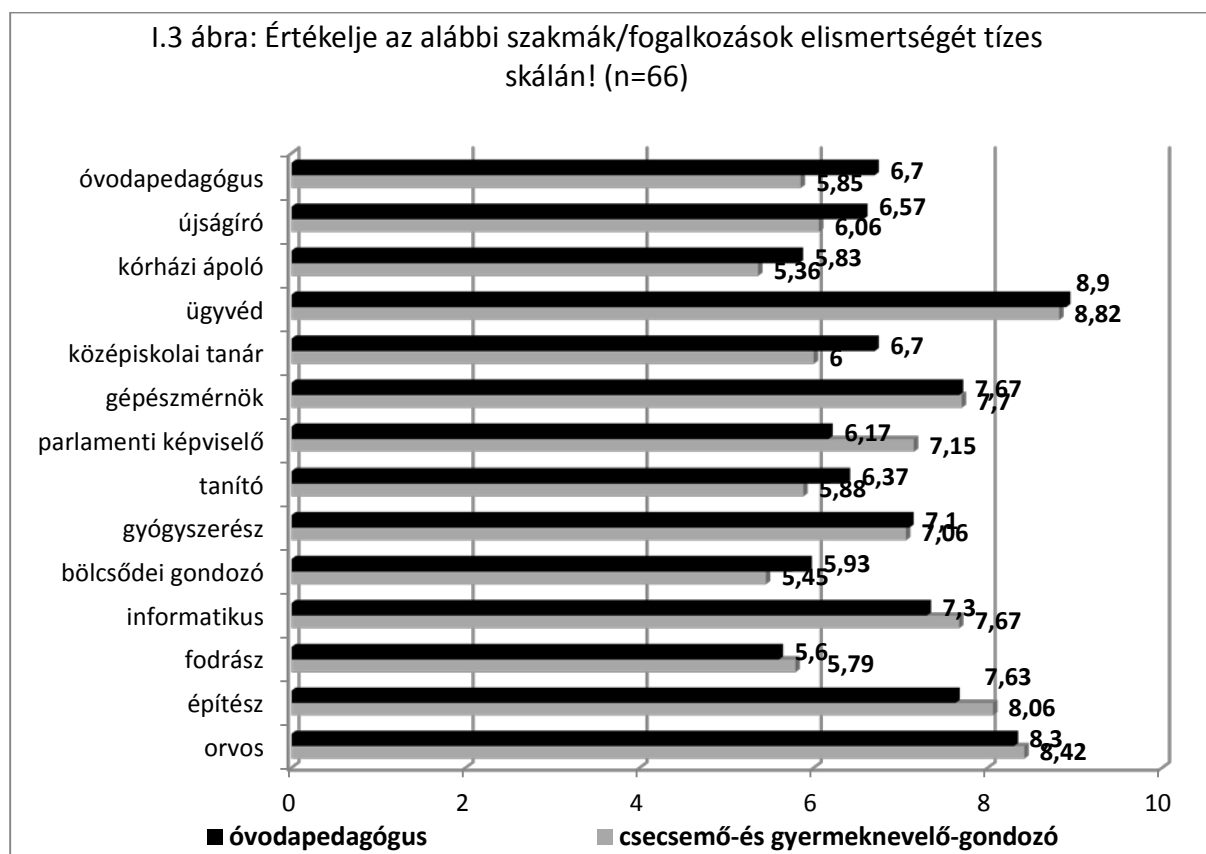
Mindkét szakra jellemző volt, hogy a leendő elsőgenerációs értelmiségiek magas aránya, kifejezetten ritka a diplomás családból érkező válaszadó, különösen a felsőfokú szakképzés esetében. A hallgatók többsége nem rendelkezett nyelvvizsgával, ez az arány az FSZ képzésben résztvevőknél nagyon magas volt, bár az ő esetükben nincs szükség nyelvvizsgára a képesítés megszerzéséhez.

A hallgatók többségének esetében a szakválasztás legfontosabb motivációs tényezőjének a gyermekszeretet és a szakma iránti elhivatottság bizonyult, így logikusan következik, hogy a legtöbben választott szakmájukban kívántak dolgozni (I.1. és I.2. ábra).

A leendő kisgyermeknevelők mindkét pálya presztízsét alacsonyan ítélték meg, nemcsak a pedagóguspályán belül, hanem a többi foglalkozáshoz viszonyítva is (I.3. ábra).

A kisgyermeknevelő FSZ képzésben résztvevőknél alacsonyabbnak bizonyult a diplomás családokból érkezők aránya, emellett megfigyelhető volt, hogy a hallgatók a képzést gyakran ugródeszkeként használják a további felsőoktatási tanulmányaikhoz. A vizsgálatok alapján ez a tanulási stratégia sikeresnek mondható, mivel mindegyik vizsgálatban megjelentek olyan óvodapedagógus hallgatók, akik korábban már elvégezték az intézményben a kisgyermeknevelő FSZ képzést. Az óvodapedagógus hallgatók továbbtanulási terveiben a mesterszakon történő továbbtanulás mellett egyéb pedagógusképzés elvégzése is kiemelt célként szerepelt.

A hallgatók egy részénél megfogalmazódott a külföldi munkavállalás gondolata, főként német nyelvterületen szeretnének elhelyezkedni gyermekfelügyelethez kapcsolódó vagy betanított munkakörben.

Az intézmény merítési bázisát tekintve elmondható, hogy mindkét szakra főként a Dél-Dunántúl területéről érkeznek a hallgatók, ritkábban Fejér megyéből vagy a főváros környékéről (I.4. és I.5. ábra).

1.4. ábra: Óvodapedagógus hallgatók állandó lakhelye (2012)

1.5. ábra: Csecsemő-és kisgyermeknevelő-gondozó szakos hallgatók állandó lakhelye (2012)

A kutatás során világossá vált, hogy az iskoláskor előtti nevelést tudatosan választó hallgatók más értékeket tartanak fontosnak leendő életpályájukkal kapcsolatban, mint a bizonytalanok vagy a pályaelhagyást tervezők.

I.2. A 2014-es vizsgálat eredményeinek ismertetése

A 2014 decemberében végzett kérdőíves vizsgálat során 114 utolsó éves hallgató töltötte ki a kérdőívet. A válaszadók mindegyike a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karán tanult, csecsemő- és kisgyermeknevelő FOSZK, óvodapedagógus BA, tanító BA és gyógypedagógia BA szakokon.

A vizsgálat során a következő kérdésköröket vizsgáltuk: társadalmi háttér, iskolai pályafutás, szakválasztás motívumai, vélemények a képzésről, elhelyezkedési tervek, pedagógiai attitűdök, pedagógus pályával kapcsolatos attitűdök.

A minta alapmegoszlásai, családi háttér, iskolai pályafutás

A 114 fős mintából 40 fő óvodapedagógus BA, 23 fő csecsemő-és kisgyermekgondozó FOSZK, 32 fő gyógypedagógia BA és 19 fő tanító BA szakon tanul, a többségük nappali tagozatos (100 fő) és állami ösztöndíjas (97 fő).

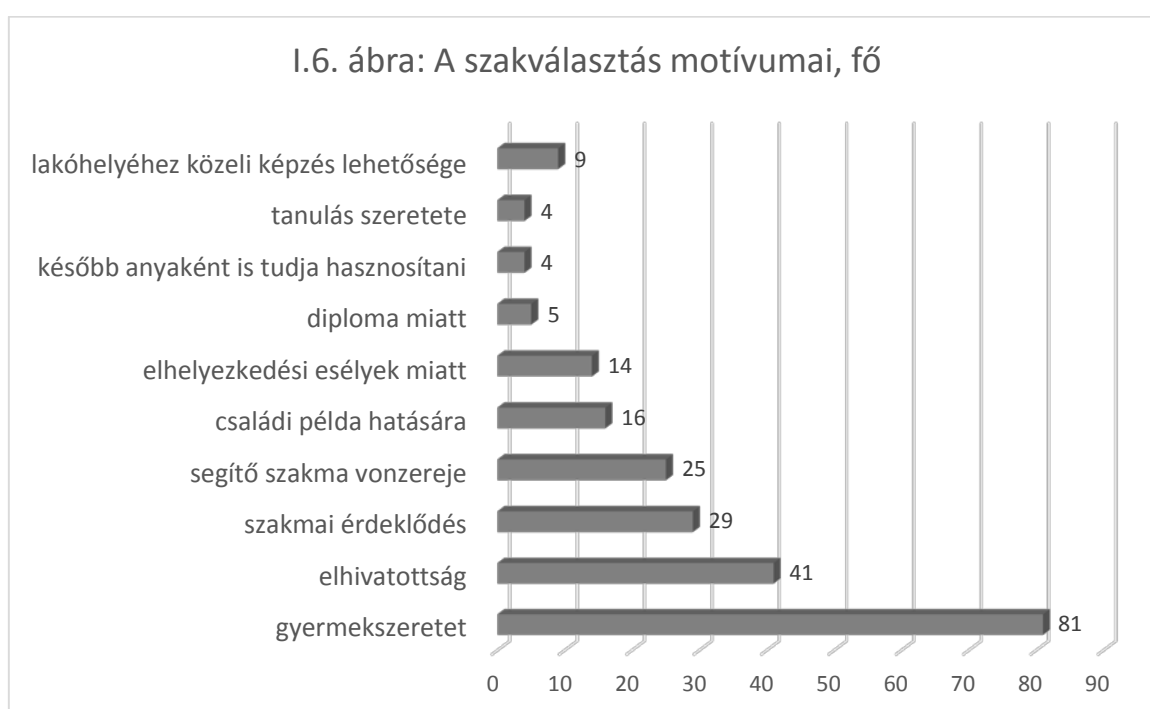
A szülők iskolai végzettségét illetően elmondható, hogy az apák egyötöde diplomás, további 12 százalékuk egyéb felsőfokú végzettséggel rendelkezik és egyötödük érettségizett. A mintában csaknem 40 százalék a szakmunkás végzettségű apák aránya és 7 százalékuk nem rendelkezik 8 általánosnál magasabb végzettséggel. Az anyák esetében 28 százalék a diplomások, 16 százalék az egyéb felsőfokú végzettségűek aránya és valamivel több, mint egyharmaduk érettségizett. Emellett további 14 százalék szakmunkás-bizonyítvánnyal rendelkezik és 6 százalék a 8 általánost végzettek aránya.

A szülők iskolai végzettsége és a szak közötti kapcsolatot vizsgálva nem mutatható ki szignifikáns különbség, amihez valószínűleg az alacsony mintaelemszám is hozzájárul.

A válaszadók szakja és az érettségit adó középiskola típusa között jelentős aránybeli különbségek tapasztalhatók, azonban ez statisztikailag nem igazolható: az alapszakos hallgatók mintegy több mint háromnegyede gimnáziumi érettségivel rendelkezik, míg a felsőoktatási szakképzésnél ez az érték csak 50 százalék. A kérdezettek egyharmada rendelkezik középfokú C típusú nyelvvizsgálóval, a többségük alapszakos hallgató.

A pályaválasztás motívumai, elhelyezkedési tervek

A hallgatók nyitott kérdés keretében válaszolhattak arra, hogy miért éppen a választott szakra jelentkeztek. A válaszokat az I.6. ábra szemlélteti. Ezen látható, hogy a pályaválasztásban az előző vizsgálatok tapasztalataihoz hasonlóan a gyermekszeretet, a pálya iránti elhivatottság és a szakmai érdeklődés játszotta a legnagyobb szerepet, a gyógypedagógusok többsége pedig külön hangsúlyozta, hogy segítő szakmában szeretne tevékenykedni. Továbbá az is kitűnik, hogy több hallgató családi példa hatására döntött a választott szak mellett. Ezen kívül úgy tűnik, hogy a hallgatók egyre jobban tisztában vannak azzal, hogy a szakok többsége hiányszakma, tehát jó esélyük van az elhelyezkedésre.

A hallgatókat arról is megkérdeztük, hogy miért éppen a Kaposvári Egyetemet választották tanulmányaik színhelyéül. A válaszadók elsősorú többsége az egyetem lakóhelyéhez való közelségét hangsúlyozta, de többen jelezték, hogy a nyílt napon nagyon szimpatikus volt számukra az intézmény, illetve a hallgatók mintegy 10 százaléka az intézmény presztízse és jó híre miatt választotta Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karát.

A hallgatók több mint fele szeretne továbbtanulni a végzést követően, de többségük levelező tagozaton tervezi ezt.

Az I.1. táblázat a hallgatók további szakmai terveit mutatja. Az adatokból kiderül, hogy a válaszadók csaknem 80 százaléka a választott szakjához kötődő területen kíván elhelyezkedni,

17,5 százalék szeretne nappali tagozaton továbbtanulni és mindössze 4,4 százalék dédelget egyéb terveket.

A hallgatók az elhelyezkedési esélyeiket ötös skálán átlagosan 3,6-ra értékelik, ami átlag felettinek mondható. Ugyanakkor a gyógypedagógusok és az óvodapedagógusok közül többen megjegyezték, hogy ha nem is a lakóhelyén, de attól távolabb biztosan el tud majd helyezkedni.

I.1. táblázat: Tervek a végzést követően (n=114)

tervek	százalék	fő
Kisgyermeknevelőként szeretne dolgozni	12,3 %	14
Óvodapedagógusként szeretne elhelyezkedni	25,4 %	29
Tanítóként szeretne elhelyezkedni	11,4 %	13
Gyógypedagógusként szeretne elhelyezkedni	26,3 %	30
Gyermekotthonban/anyaotthonban szeretne dolgozni	0,9 %	1
Családi napköziben szeretne dolgozni	0 %	0
Animátorként szeretne elhelyezkedni	1,8 %	2
További tanulmányokat tervez nappali tagozaton	17,5 %	20
egyéb tervek	4,4 %	5
Összesen	100%	114

A hallgatók csaknem ötöde tervezi, hogy hosszabb távra külföldre költözik a következő néhány évben, további egyharmaduk bizonytalan a kérdésben. A külföldi munkát tervezők többsége angol vagy német nyelvterületen próbálná ki magát.

Vélemények a képzésről

A hallgatókat arról is megkérdeztük nyitott kérdés keretében, hogy melyek azok a tényezők, amelyek a képzés során számukra problémát jelentenek. A leggyakrabban említett problémaforrások:

- gyakorlatok és elméleti órák összeecsúsítása, ütközése
- gyakorlóhely és egyetem közötti nem megfelelő kommunikáció
- felesleges elméleti kurzusok
- Neptun rendszerrel kapcsolatos problémák

- a gyakorlóintézménybe történő kijárás és a gyakorlathoz szükséges eszközök finanszírozása
- nyelvi képzés színvonala
- az órarend felépítése
- bejárással kapcsolatos problémák
- este tartott órák
- felesleges informatikaórák (nem hasznosítható ismeretek)
- óraütközések (két szakirányos hallgatónál)
- kevés gyakorlat, túl sok elmélet, túl sok társadalomtudományi tárgy
- az egyetem elhelyezkedése (mesze van a városközponttól)
- munka és tanulmányok összeegyeztetése

A hallgatókat megkérdeztük arról is, hogy mit tartanak a képzés legnagyobb erősségének, illetve hiányosságának. Az erősségek tekintetében a hallgatók több, mint 55 százaléka a gyakorlatiasságot emelte ki, csaknem negyedük pedig az itt elsajátított szakmai szemléletmódot és gondolkodásmódot. Gyengeségként a válaszadók mintegy 45 százaléka a gyakorlatban nem hasznosítható ismereteket emelte ki, emellett a hallgatók ötöde a nyelvtanulási lehetőségekre panaszkodott.

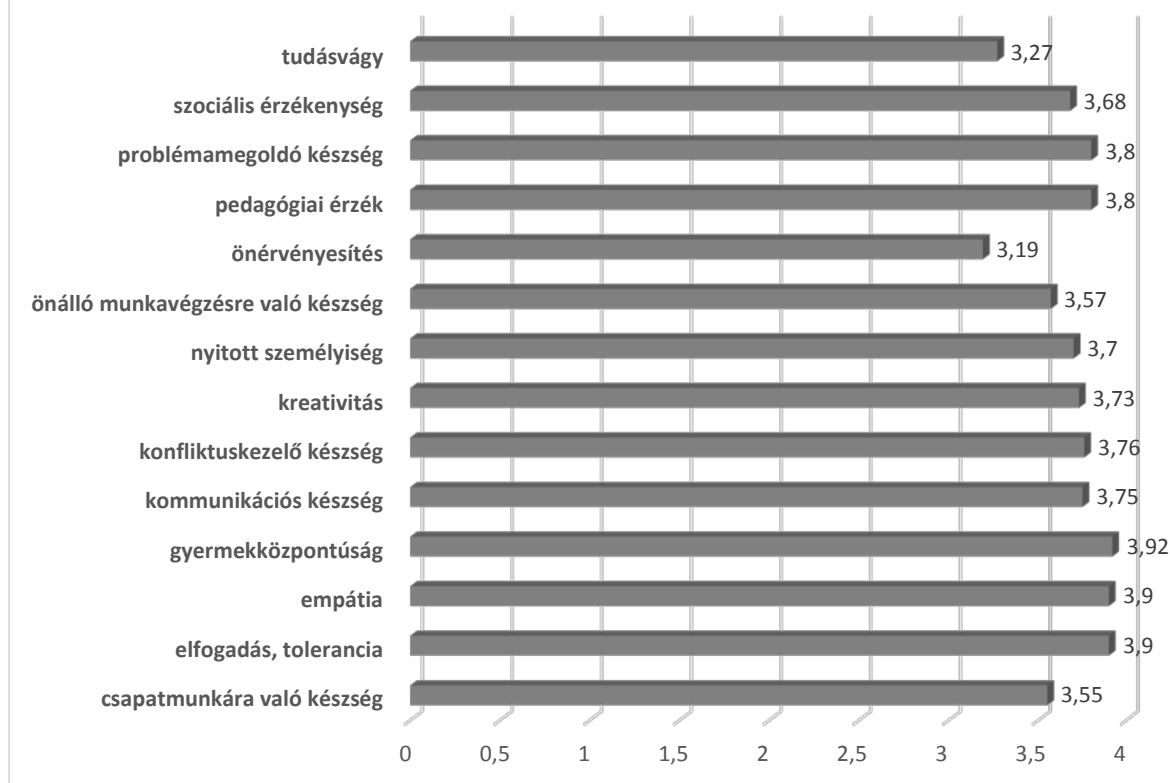
A képzés során tapasztalt problémák ellenére a válaszadók több, mint háromnegyede ugyanerre a szakra jelentkezne, ha ismét választania kellene. Mindössze 6 százalékuk döntene másként, a többiek bizonytalanok a kérdésben.

Vélemények a pedagógus pályáról

A hallgatókat arról is megkérdeztük, hogy milyen tulajdonságokat, személyiségvonásokat tartanak fontosnak a pedagógus pályához. Négyes skálán kellett értékelniük előre felsorolt tényezőket, ahol az egyes azt jelenti, hogy az adott tényező egyáltalán nem fontos, míg a négyes a nagyon fontos, nélkülözhetetlen. A véleményeket az I.7. ábra szemlélteti. Az ábrán látható, hogy a hallgatók az önérvényesítés és a tudásvágy kivételével mindegyik tényezőt átlagosan magasabbra értékelnél 3,5-nél. A legmagasabb értéket a gyermekközpontúság, a tolerancia és az empátia kapta, de a problémamegoldás és a pedagógiai érzék is magas átlagértékre tett szert, ami arról árulkodik, hogy a végzős hallgatók kedvező pedagógiai attitűdökkel rendelkeznek.

I.7. ábra: Milyen tulajdonságok, készségek fontosak a pedagógus pályán? (n=114)

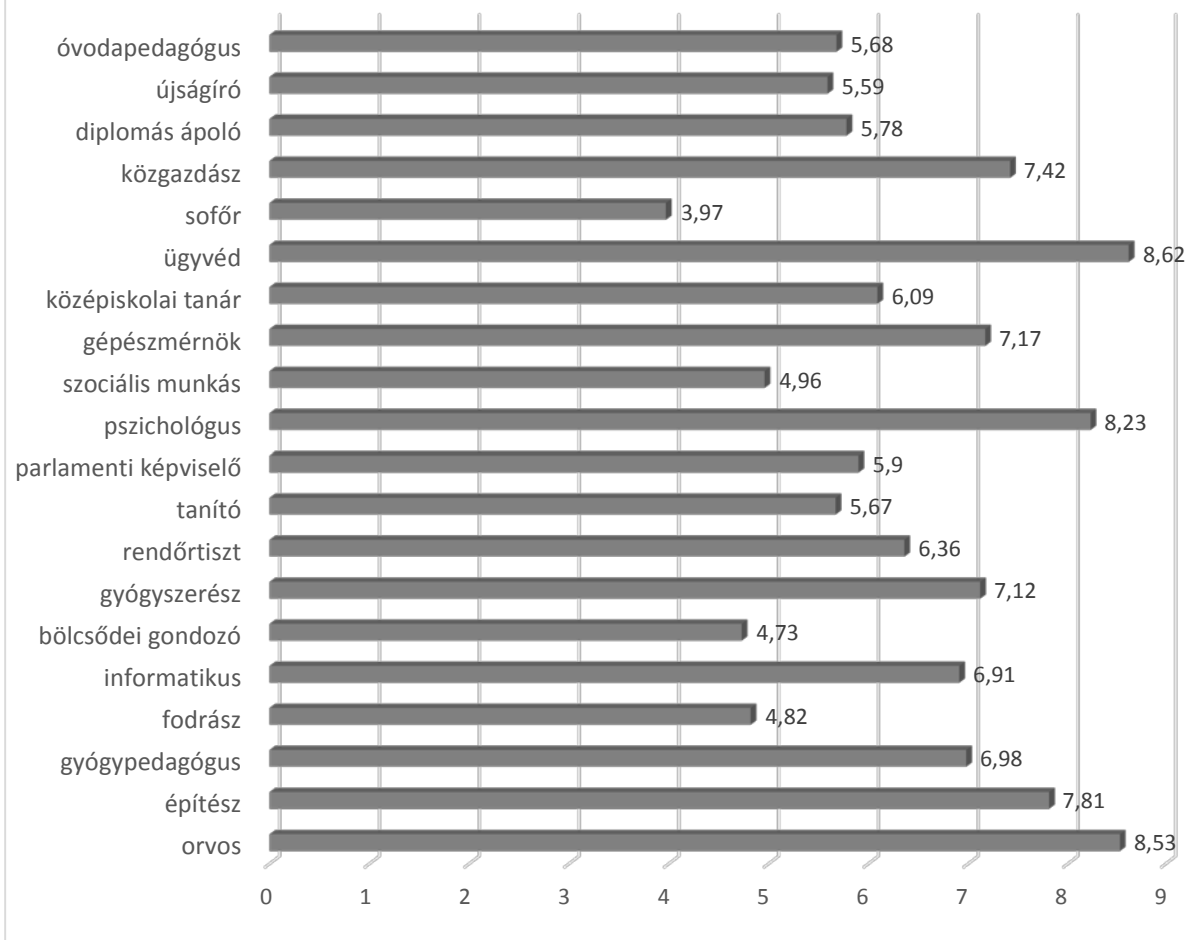
(1= egyáltalán nem fontos; 4 =nélkülözhetetlen)

A végzős hallgatók nem értenek egyet azzal, hogy 2013-tól bevezették a pedagógus minősítési rendszert, amiből kifolyólag a pályakezdők gyakornoki besorolásba kerülnek: a gyakornok kategória bevezetését ötös skálán átlagosan 2,7-re értékelték.

A hallgatóknak a kérdőív kitöltésekor lehetőségük volt arra, hogy 20 foglalkozás presztízsét tízes skálán értékeljék. Az I.8. ábra adataiból kitűnik, hogy hagyományosan magas presztízsű foglalkozások mellé (orvos, ügyvéd) szorosan felzárkózott a pszichológus, ugyanakkor a pedagógus-szakmák ettől jelentősen elmaradnak. Ez megfigyelhető volt az előző felmérések során is. A pedagógusok közül a gyógypedagógusokat értékelik a legmagasabbra (6,98), ami magasabb, mint a középiskolai tanár értékelése (6,09). Ugyanakkor a tanító és az óvodapedagógus szakma értékelése (5,67 ill. 5,68) jelentősen alacsonyabb a gyógypedagógusokhoz képest, és a rendőrtől is jelentősen elmarad. Úgy tűnik tehát, hogy a pedagógus szakmát a hallgatók még mindig az alapján ítélik meg, hogy mennyi idős gyermekekkel foglalkozik a pedagógus, viszont a gyógypedagógusok – vélhetően a fogyatékkal élők fejlesztése, segítése miatt- magasabb presztízsnek örvendenek.

I.8. ábra: Értékelje az alábbi fogalkozások elismertségét tízes skálán! (n=114)

I.3. Következtetések

A hallgatói vizsgálatok alapján elmondható, hogy a pedagógusjelöltek pályaválasztását a gyermekekkel való foglalkozás lehetősége az elhivatottság motiválja a leginkább. Ennek megfelelően a hallgatók többsége választott szakjának megfelelő területen kíván elhelyezkedni, emellett jelentős arányban terveznek huzamosabb külföldi munkavállalást.

A vizsgált hallgatók körében magas az elsőgenerációs értelmiségiek aránya, ami arra utal, hogy a választott felsőoktatási intézmény nagy szerepet tölt be az egyéni mobilitásban és az induló egyenlőtlenségek csökkentésében.

II. DIPLOMÁS PEDAGÓGUSOK PÁLYAKÖVETÉSI VIZSGÁLATA A KAPOSVÁRI EGYETEM PEDAGÓGIAI KARÁN

A Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karán 2014 év végén online kérdőíves felmérést végeztünk az elmúlt években végzett pedagógusok körében a TÁMOP-4.1.2.B.2-13/1-2013-0014 pályázat keretében (Pedagógusképzést segítő hálózatok továbbfejlesztése a Dél-Dunántúl régióban)². A beszámoló a vizsgálat fontosabb eredményeit mutatja be.

II.1. A vizsgálat módszertana

A pályakövetési vizsgálat keretében a KE Pedagógia Karán 2009-2014 között végzett egykori hallgatóinkat kerestük meg online kérdőív segítségével. Az adatbázisba azok az óvodapedagógus BA, tanító BA és gyógypedagógia BA szakon végzettek kerülhettek be, akik a végzést követően hozzájárultak ahhoz, hogy adataikat a KE ALUMNI a későbbiekben felhasználja.

2014 decemberében 935 email címre küldtük ki az online kérdőív URL címét tartalmazó felkérő levelet, illetve a kérdőív kitöltésére emlékeztető emailt. Sajnos a három-négy évnél régebben végzettek esetében azt tapasztaltuk, hogy sok email cím már nem aktív, így nem tudtunk mindenkit elérni. Az online kérdőívet 103 fő töltötte ki, ami 11 százalékos kitöltési arányt jelent. A vizsgálat során alkalmazott kérdőív a beszámoló 4. mellékletében megtalálható. A kérdőív a következőképpen épült fel:

- általános adatok
- képzéssel kapcsolatos adatok, vélemények
- munkahellyel, elhelyezkedéssel kapcsolatos kérdések
- kompetenciákra vonatkozó kérdések (általános és pedagógus kompetenciák)
- a pedagógus szakmára vonatkozó kérdések
- továbbképzési igények, együttműködési lehetőségek a Kaposvári Egyetemmel

Kutatásunkban a következő kérdésekre kerestük a választ:

- Hogyan értékelik a diplomás pedagógusok a képző intézménytől kapott oktatást, gyakorlati képzést?
- Hogyan vélekednek a képzés során megszerzett általános és pedagógus kompetenciákról?

² A pályakövetési vizsgálat vezetője Fináncz Judit volt, további közreműködők: Szöllösi Bernadett és Schmidt Lilla.

- Milyen munkakörben, mennyi idő alatt sikerült elhelyezkedniük? Mennyire elégedettek jelenlegi munkahelyükkel és az ott betöltött pozíciójukkal?
- Milyen indíttatásból választották a pedagógus pályát? Milyen nehézségekkel szembesülnek pedagógusként? Hogyan vélekednek a pedagógus életpálya modellről?
- Milyen területen tartják szükségesnek továbbképzésüket? Milyen típusú továbbképzések iránt mutatkozik igény?
- Milyen együttműködési lehetőségeket tudnak elképzelni a Kaposvári Egyetemmel?

II.2. A vizsgált minta jellemzői

A képzés jellegéből adódóan a kérdőívet kitöltők elsősorban nők, a férfiak aránya kevesebb, mint 3 százalék (II.1. táblázat).

II.1. táblázat: A minta nemi megoszlása

	fő	százalék
férfi	3	2,9
nő	100	97,1
összesen	103	100

A minta alapvetően tükrözi a képzésekre jellemző nemi megoszlást, bár a férfiak kissé alulreprezentáltak a vizsgált populáció nemi arányaihoz képest (a tanító és gyógypedagógia szakokon évfolyamtól függően 4-9 százalék a férfiak aránya, az óvodapedagógus szakon a vizsgált időszakban összesen 1 fő férfi végzett).

A szak változót tekintve elmondható, hogy a kérdőívet kitöltők között az óvodapedagógus szakon végzettek vannak a legnagyobb arányban jelen a mintában (csaknem 44 %), őket követik a gyógypedagógusok (csaknem 34%), majd a tanító szakon végzettek (mintegy 22 %).

II.2. táblázat: A minta szak szerinti megoszlása

	fő	százalék
óvodapedagógus BA	45	43,68
tanító BA	23	22,34
gyógypedagógia BA	35	33,98
összesen	103	100

A minta szak szerinti megoszlása tekintetében a populációhoz képest felülreprezentáltak az óvodapedagógus szakon végzettek, a gyógypedagógus szakon végzettek pedig valós arányukhoz képest kevésbé jelennek meg a mintában. A vizsgált időszakban a három szak közül a gyógypedagógusok létszáma volt a legmagasabb, ezt követte az óvodapedagógus, majd a tanító szakon végzettek létszáma.

A képzési forma szerinti megoszlást illetően elmondható, hogy a minta többsége nappali tagozaton végezte tanulmányait, a levelező tagozatosok aránya 30 százalék alatt marad (II.3. táblázat).

II.3. táblázat: A képzés tagozatának megoszlása a mintában

	fő	százalék
levelező	30	29,1
nappali	73	70,9
összesen	<i>103</i>	<i>100</i>

A képzési tagozat szerinti megoszlás közelít a populációban tapasztalt megoszláshoz, bár a mintában a nappali tagozatosok enyhén felülreprezentáltak (a vizsgált időszakban évfolyamonként 30-45 százalék közötti volt a levelező tagozatosok aránya).

Ha a diplomaszerzés évét tekintjük, a 4. táblázatban látható, hogy a kérdőívet kitöltők többsége az elmúlt 3 évben végzett, a legmagasabb a 2012-ben és 2013-ban végzettek aránya. Mivel a végzett létszámnál nem voltak jelentős különbségek, ez valószínűleg a válaszadó hajlandóságtól és a megadott elektronikus elérhetőségek helyességétől függött (minél régebbi évfolyamról van szó, annál több a megváltozott email címek aránya).

II.4. táblázat: A minta megoszlása a diplomaszerzés éve szerint

	fő	százalék
2009	13	12,6
2010	18	17,5
2011	11	10,7
2012	20	19,4
2013	23	22,3
2014	18	17,5
összesen	<i>103</i>	<i>100</i>

Összességében elmondható, hogy a vizsgált minta és a populáció megfelelő változóinak megoszlását tekintve az óvodapedagógus BA szakon végzettek, az egykori nappali tagozatosok, a női hallgatók, valamint a 2012-ben és 2013-ban végzettek válaszadási hajlandósága bizonyult a legmagasabbnak.

II.3. Vélemények a képzésről

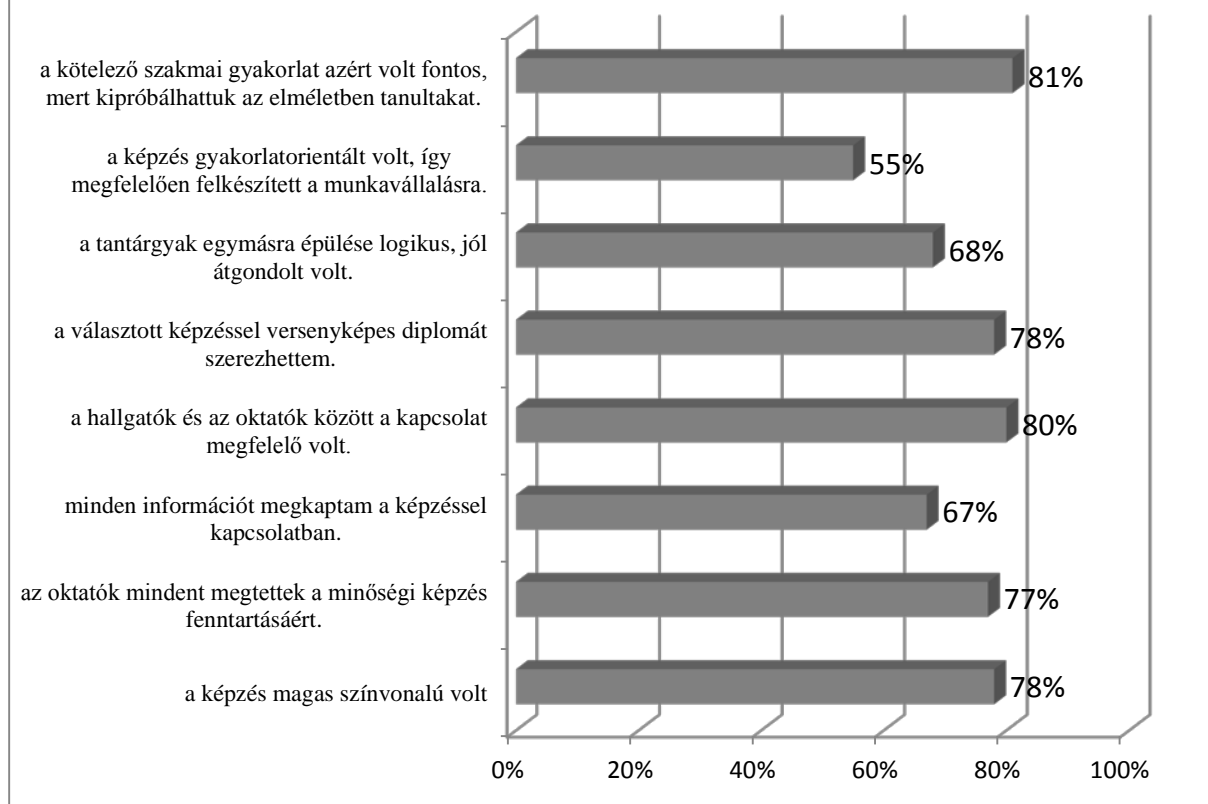
A kérdezetteknek ötös skálán állításokat kellett értékelniük a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karán végzett képzéssel kapcsolatban. Az II.1. ábrán látható, hogy egy item kivételével a kérdezettek legalább kétharmada mindegyik állításra a két legkedvezőbb értéket adta. A szak és tagozat változókat tekintve nincs szignifikáns különbség a válaszok között.³ A kivétel a gyakorlati képzés értékelése volt, itt csak a válaszadók 55 százaléka állította, hogy a képzés kellőképpen gyakorlatorientált volt. Ugyanakkor azt is hozzá kell tenni, hogy további 30 százalék közepesen gyakorlatorientáltnak ítélte meg a képzést.

A gyakorlati képzés fontosságát nem elhanyagolva meg kell jegyezni, hogy a pedagógusképzésben a végzést követő gyakornoki időszak során több lehetőség nyílik a szakmai tapasztalatszerzésre, mint a képzés során, ahol az elméleti és gyakorlati képzés egymással párhuzamosan történik.

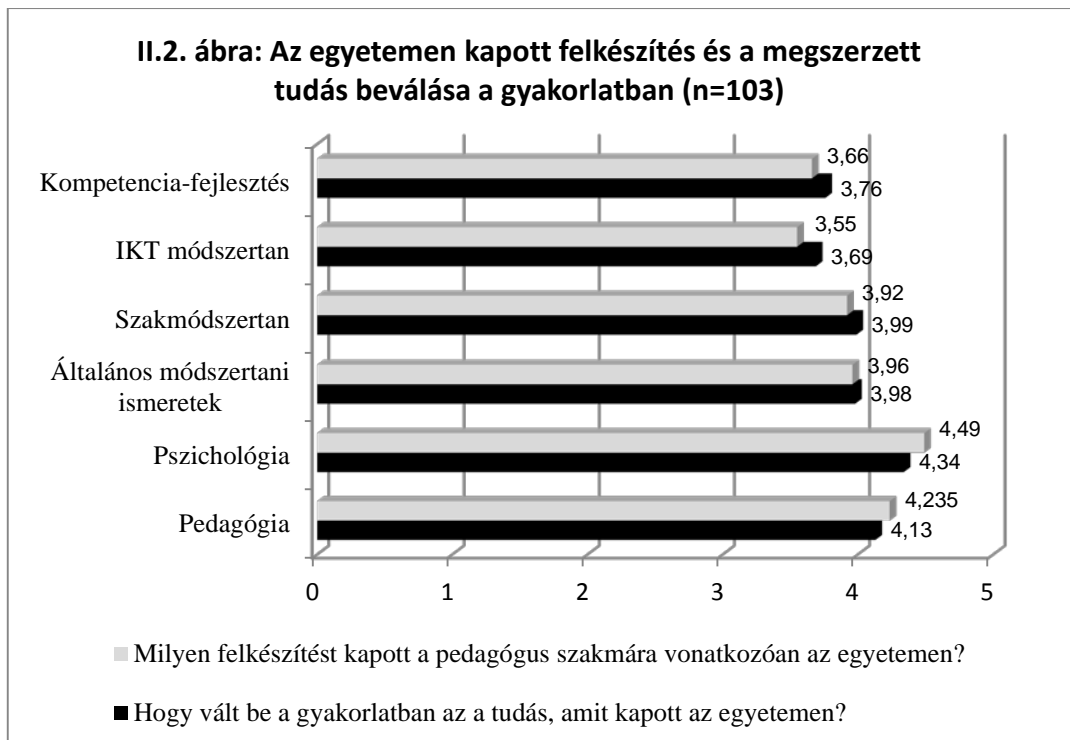
Valószínű, hogy a többi intézményben végzett egykori hallgatók is hasonlóan gondolkodnak a gyakorlati képzés helyzetéről. Ugyanis az Országos Programfejlesztési Bizottság ülésein egyértelműen látszott, hogy az óvodapedagógus és tanító szakokon a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karán az átlagnál nagyobb hangsúlyt fektetnek a gyakorlati képzésre (a gyakorlati képzés kreditértékeinek és időkereteit tekintve a többi képző intézmény hasonló adataival összevetve).

³ Chi-négyzet szignifikanciapróba alapján

**II.1. ábra: Képzéssel kapcsolatos állítások értékelése
(ötös skálán a két legkedvezőbb érték összesítve, százalék, n=103)**

A 2009-2014 között végzett pedagógusokat arról is megkérdeztük, hogyan vélekednek arról, milyen felkészítést kaptak az egyetemen a pedagógus szakmával kapcsolatban, illetve a gyakorlatban hogyan vált be az egyetemen megszerzett tudás. A kérdezettek ötös skálán értékelték a pedagógus szakmához tartozó tényezőket, az ötös a legkedvezőbb, az egyes a legkedvezőtlenebb válaszlehetőség volt. A válaszok átlagos értékeit a II.2. ábra szemléleti.

Az ábrán látható, hogy a végzett hallgatók a legkedvezőbbnek a pszichológia és pedagógia területén kapott tudást és annak gyakorlati alkalmazhatóságát ítélik, ezeket rendre négyes értéknél magasabbra értékelték. Kevéssel négyes alatti értékeket kapott az általános és szaktudási felkészítés, míg a kompetencia-fejlesztés és az IKT módszertan értékelése 3,5-3,8 közötti. A tagozat változó esetén nincs szignifikáns különbség a válaszok között, de a szak változót tekintve a pszichológiai tudás beválásának és az általános módszertani felkészítés beválásának megítélése esetén már szignifikáns különbség mutatkozik a válaszok között, ezeket szemlélteti az II.5. és a II.6. táblázat.

II.5.táblázat: A pszichológiai felkészítés és megszerzett pszichológiai tudás megítélése szakonként (n=103)

	A pszichológiai felkészítés megítélése ($\chi^2=0,47$)	A megszerzett pszichológiai tudás beválásának megítélése ($\chi^2=0,015$)
óvodapedagógus	4,57	4,55
tanító	4,36	3,95
gyógy pedagógus	4,38	4,19

Az II.5. táblázat adatait tekintve látható, hogy a pszichológiai felkészítés megítélését illetően nincs különbség a különböző szakon végzettek válaszaik között, azonban a beválás

megítélésében már van szignifikáns különbség: az óvodapedagógus szakon végzettek kedvezőbben ítélik meg a megszerzett pszichológiai tudás hasznosíthatóságát, mint a tanító vagy gyógypedagógia szakon végzettek. Különösen a tanítók esetén szembeötlő a pszichológiai felkészítés megítélése és a megszerzett tudás beválása közötti eltérés.

II.6. táblázat: Az általános módszertani felkészítés és a megszerzett általános módszertani tudás beválásának megítélése szakonként (n=103)

	Az általános módszertani felkészítés megítélése ($\chi^2=0,056$)	A megszerzett általános módszertani tudás beválásának megítélése ($\chi^2=0,038$)
óvodapedagógus	4,13	4,23
tanító	4,23	4,14
gyógypedagógus	3,45	3,45

A II.6. táblázat az általános módszertani felkészítés és annak gyakorlati beválásának megítélésének szakonkénti különbségeit mutatja. A felkészítés megítélése szakonként nem mutat szignifikáns különbséget, bár a χ^2 értéke mutatja, hogy közel van a szignifikanciaszinthez. A megszerzett általános módszertani tudás beválásának megítélése már határértéken belül van, tehát az adatok alapján elmondható, hogy az egyetemen szerzett általános módszertani tudás hasznosíthatóságát tekintve az óvodapedagógus és tanító szakon végzettek elégedettebbek a gyógypedagógusoknál.

A végzett hallgatókat arról is megkérdeztük, hogy jelenlegi munkájukban milyen mértékben használják a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karán végzett tanulmányaik során elsajátított tudást és készségeket. A válaszadók háromnegyede válaszolta azt, hogy teljes vagy jelentős mértékben épít a képzés alatt megszerzett ismereteire, készségeire.

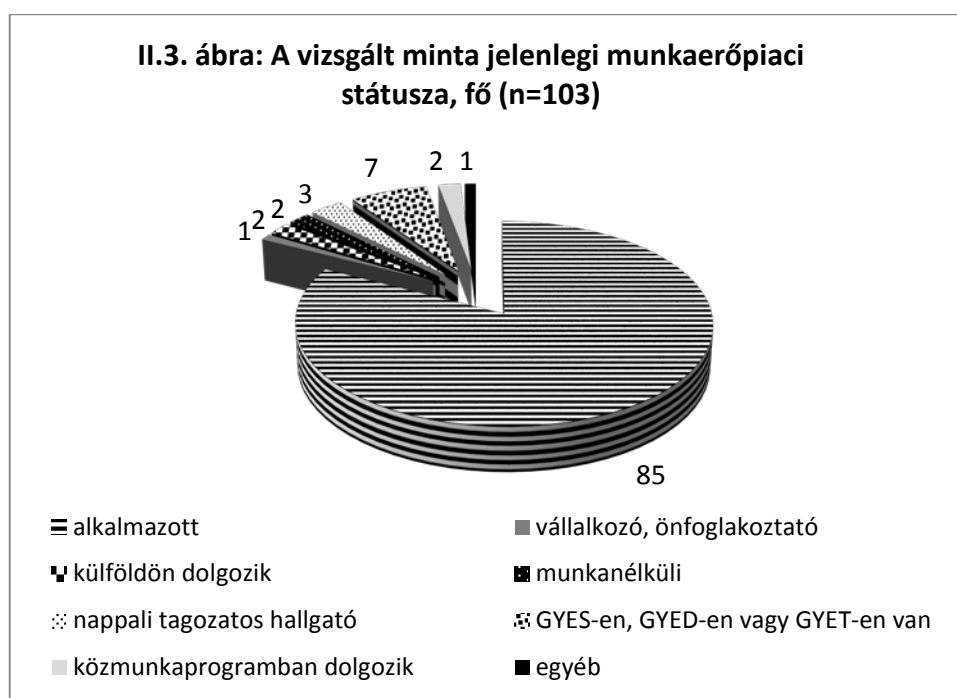
A képzés befejezésekor a minta 51 százaléka rendelkezett nyelvvizsgával, további 32 százalékuk az azóta eltelt időszakban sikeres nyelvvizsgát tett, de a válaszadók 17 százaléka még nem teljesítette a nyelvvizsga-követelményeket.

II.4. A végzettek munkaerő-piaci helyzete

A válaszadók munkaerő-piaci helyzetét tekintve elmondható, hogy mintegy 70 százalékuk a végzést követő három hónapon belül el tudott helyezkedni, további 11 százalékuk fél éven belül, további 8 százalék pedig 1 éven belül talált munkát.

A minta jelenlegi munkaerő-piaci státuszát a II.3. ábra szemlélteti. Ezen látható, hogy a válaszadók elsősorban többsége (85 fő = 82,5%) alkalmazottként dolgozik, 7 fő (6,8%) kisgyermekével van otthon, emellett 3 fő nappali tagozaton tanul, 2 fő külföldön dolgozik és 2 fő munkanélküli, illetve közmunkaprogram keretében dolgozik.

A válaszadók 85 százaléka állami vagy önkormányzati fenntartású munkahelyen dolgozik, további 4 százalék egyházi fenntartású, 3 százalék alapítványi intézményben tevékenykedik. A minta csaknem 90 százaléka beosztott diplomás pozícióban dolgozik, mindössze 3 fő van vezető pozícióban, ami vélhetően azzal magyarázható, hogy csak a közelmúltban szereztek diplomát.

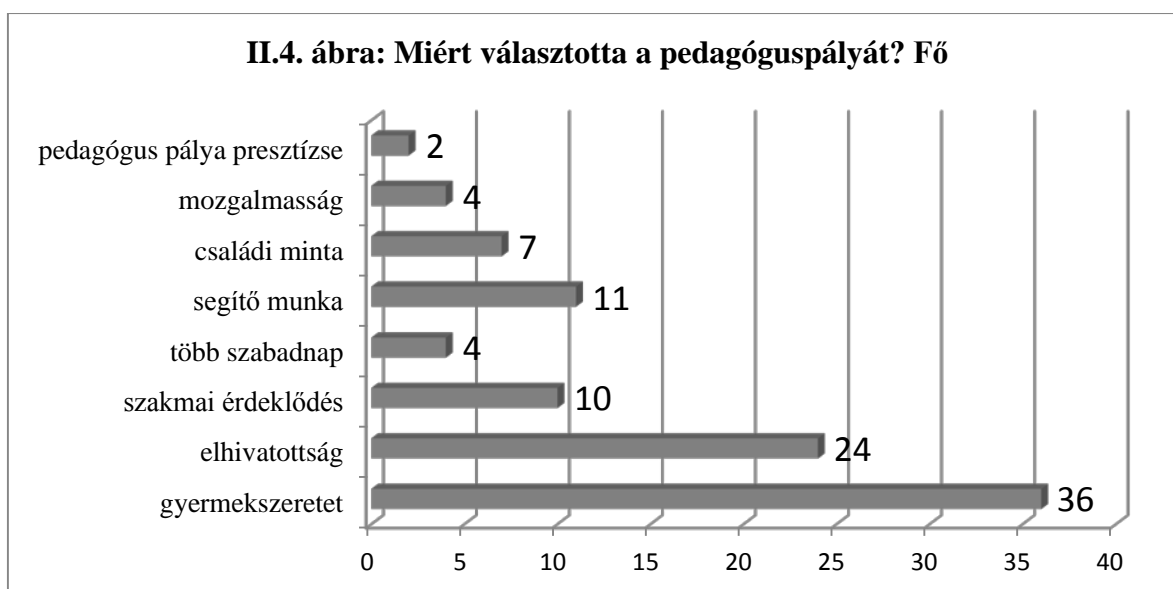

A kérdezés időpontjában (2014 decembere) a minta 81 százaléka dolgozott pedagógus munkakörben, közülük 45 fő gyakornoki, 38 fő pedagógus I. fokozatban. A válaszadók 35 százalékát határozott idejű munkaszerződéssel alkalmazták.

II.6. Pedagógus pályával kapcsolatos attitűdök

A diplomás pedagógusokat nyitott kérdés keretében kérdeztük arról, hogy miért éppen a pedagógus pályát választották, amikor a továbbtanulásról döntöttek. A leggyakoribb válaszokat a II.4. ábrán látható kategóriákba soroltuk.

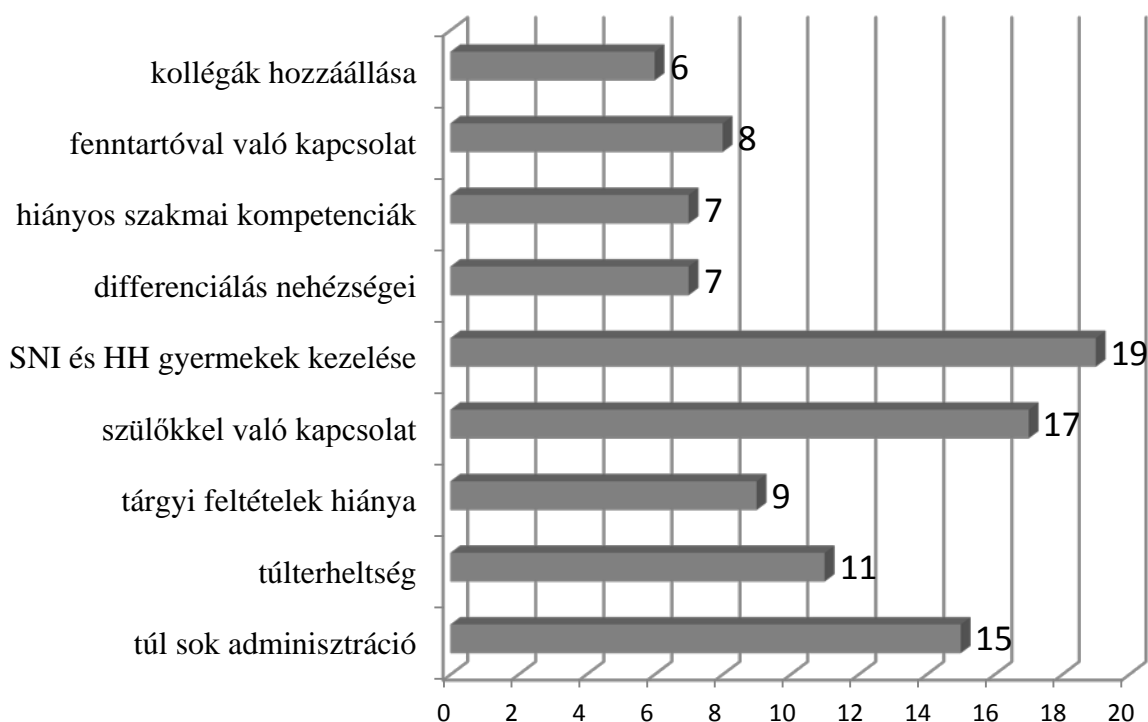
II.4. ábra: Miért választotta a pedagóguspályát? Fő

Az adatokból kitűnik, hogy a kérdezettek számára a legfontosabb motiváló tényezőnek a pedagógus hivatás választásakor a gyermek szeretete és a velük történő foglalkozás lehetősége volt, ezt követi a pedagógus pálya iránti elhivatottság. Főként a gyógypedagógia szakon végzettek esetében bizonyult erős motivációs tényezőnek a segítő munka lehetősége és ezzel összefüggő sikerélmény, emellett 10 fő számára a szakmai érdeklődés jelentette a legnagyobb hajtóerőt. 7 fő esetében a családon belül – főként a szülők körében – már volt pedagógus, akik mintaként szolgáltak a pedagógus hivatás választásához. A pedagógus pálya esetlegesen magas presztízse és a több szabadnap lehetősége csak 2, illetve 4 fő számára tette vonzóvá a választott hivatást.

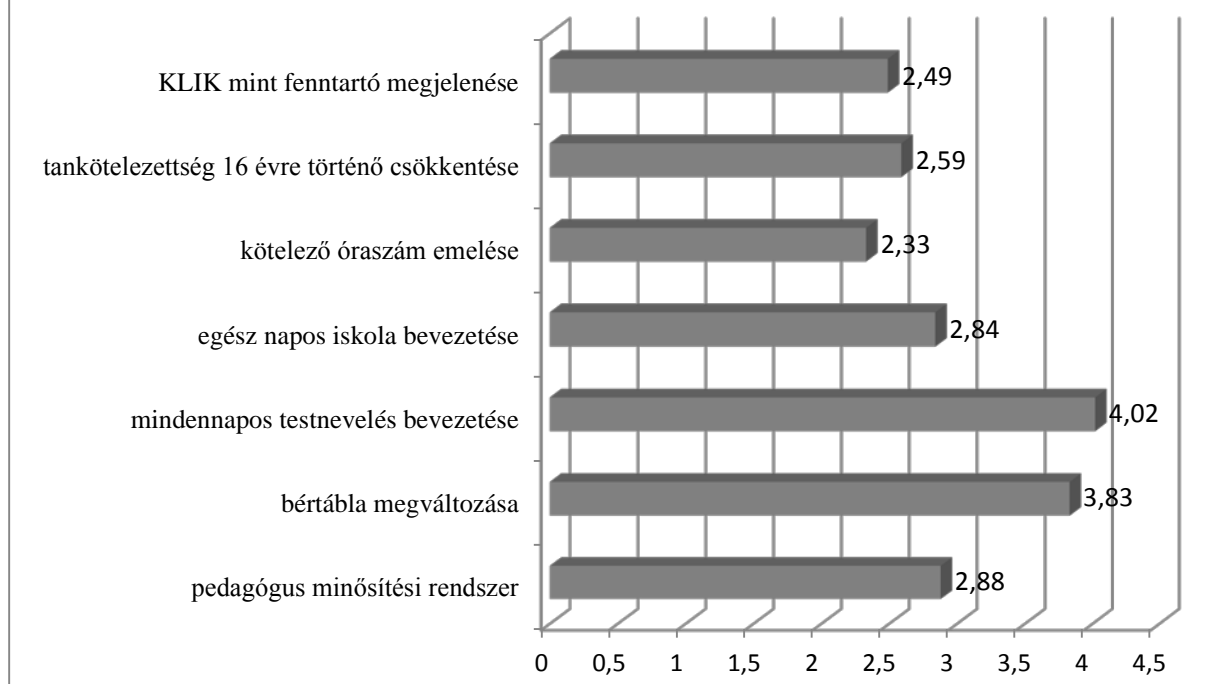
A válaszadók saját szavaikkal rávilágíthattak arra is, hogy munkájuk során melyek azok a problémák, amelyek megnehezítik a pedagógiai munkájukat. Az II.5. ábrán látható, hogy a legtöbben az SNI és hátrányos helyzetű gyermekek kezelésének nehézségeit és a szülőkkel történő kapcsolattartást emelték ki, emellett 15 fő a túl sok adminisztrációt érzi a legnagyobb gondnak. A fenti tényezőkön kívül több pedagógus számára problémát jelent a túlterheltség, a tárgyi feltételek hiánya és az intézményfenntartóval való kapcsolat sem zökkenőmentes. 7 fő számolt be arról, hogy úgy érzi, hiányos szakmai kompetenciái is akadályozzák pedagógiai munkáját, illetve ugyanennyien emelték ki a differenciálás nehézségeit mint problémás területet. Emellett többen panaszkodtak a pedagógus kollégák nem megfelelő hozzáállására is.

II.5. ábra: Melyek azok a problémák, amelyek a leginkább megnehezítik a mindennapi pedagógiai munkát? Fő

A felsorolt problémák ellenére a válaszadók 78 százaléka nem tervez pályaelhagyást a következő években (további 18 százalék nem pedagógusként dolgozik), a pályaelhagyást tervezők közül többen szeretnék külföldön munkát vállalni a magasabb fizetés reményében. A diplomás pedagógusokat arról is megkérdeztük, mit gondolnak a 2013-ben bevezetett pedagógus életpálya modell elemeiről és a köznevelésben bekövetkezett változásokról. A válaszadók ötös skálán értékelték, hogy milyen mértékben értenek egyet a változásokkal (az ötös jelentette azt, hogy teljes mértékben egyetért, az egyes, hogy egyáltalán nem ért egyet). Az elmúlt évek változásaival kapcsolatos attitűdöket a II.6. ábra szemlélteti.

II.6. ábra: Mennyiben ért egyet a 2013-ban bevezetett pedagógus életpálya modell elemeivel és az elmúlt években bekövetkezett változásokkal? (n=103)

A kapott adatok alapján kitűnik, hogy a válaszadók a mindennapos testnevelés bevezetését támogatják leginkább, emellett összességében pozitívan viszonyulnak a bértábla megváltozásához. A többi tényező azonban hármast alatti átlagértéket kapott: úgy tűnik, hogy a KLIK mint fenntartó megjelenését, a kötelező óraszám emelését, a tankötelezettség csökkentését és magát a pedagógus minősítési rendszert inkább negatívan ítélik meg.

A válaszadóknak lehetőségük nyílt saját szavaikkal is megfogalmazni az új szabályozás pozitív és negatív hatásait, valamint javaslatokat adni, milyen átalakításokra lenne szükség a köznevelésben.

Összességében elmondható, hogy az óvodapedagógusok viszonyulnak a legkedvezőbben a változásokhoz, ami valószínűleg azzal magyarázható, hogy az ő pedagógiai munkájukat kevésbé érinti az átalakulás, mivel az óvodák fenntartója nem változott, viszont a bértábla pozitív hatásait ők is érzékelik.

A válaszadók által leggyakrabban említett pozitív hatások:

- bérek emelkedése
- az életpálya modell folyamatos képzésre motiváló hatása
- alkalmatlan pedagógusok kiszűrésének lehetősége
- óvodapedagógus pálya presztízsének emelkedése

- testmozgás, sport előtérbe kezelése
- az egész napos iskola bevezetésével a hátrányos helyzetű gyermekek több időt töltenek az iskolában

A válaszadók által leggyakrabban említett negatív hatások:

- portfóliókészítés mint többletmunka megjelenése
- bérfeszültség a pedagógusok és a nem pedagógus munkakörben dolgozók között
- a pedagógus I. kategória együtt kezeli a többdiplomás, képzettebb pedagógusokat az egydiplomásokkal
- tárgyi feltételek hiánya (tornaterem, számítógépek)
- megnövekedett adminisztrációs terhek
- kisiskolások túlterheltsége
- túlzott tankönyvpiaci szabályozás
- a KLIK rugalmatlansága megnehezíti az intézmények működését

A kérdezettek véleménye szerint a köznevelési rendszerben az alábbi változtatásokra lenne szükség:

- magasabb szintű intézményi autonómia
- integráció feltételeinek biztosítása
- pedagógusképzés presztízsének erősítése (szigorúbb alkalmassági vizsgák)
- tárgyi feltételek javítása
- alacsonyabb osztály-és csoportlétszámok
- kötelező órák csökkentése (gyermekek és pedagógusok esetében is)

II.7. Általános és pedagógus kompetenciák értékelése

A pályakövetési vizsgálat során azt is megkérdeztük a diplomás pedagógusoktól, hogy saját bevallásuk szerint mennyiben rendelkeznek a felsorolt általános és pedagógus kompetenciákkal, illetve hogy ezek mennyiben szükségesek jelenlegi munkájuk ellátásához. A válaszadók ötös skálán értékelték az egyes kompetenciákat, az ötös jelentette azt, hogy nagyon fontos az adott kompetencia megléte, illetve teljes mértékben rendelkezik az adott kompetenciával, míg az egyes azt jelentette, hogy egyáltalán nem fontos, illetve nem rendelkezik az adott kompetenciával.

Az általános kompetenciákkal kapcsolatos válaszokat a II.7. táblázat mutatja be. A táblázat adataiból kitűnik, hogy a válaszadók saját bevallásuk alapján legalább olyan mértékben

rendelkeznek a szükséges kompetenciákkal az innovációs készséget, az íráskészséget, a munkabírást, az együttműködési készséget, a számítógépes tudást és a monotonitástűrést illetően, amennyire véleményük szerint szükség van munkájukhoz. A konfliktuskezelést, a szaktudás gyakorlati alkalmazását, az irányítókészséget, a rugalmasságot, a munkaszervezést és az önállóságot tekintve viszont kisebb-nagyobb hiányossággal küzdenek saját bevallásuk szerint. Mivel mindannyian az elmúlt néhány évben szereztek pedagógus diplomát, vélhetően a pedagógiai gyakorlatuk során az általuk érzékelt hiányosságokat illetően fejlődni fognak.

II.7.táblázat: Mennyiben szükségesek jelenlegi munkájában az alábbi általános kompetenciák és véleménye szerint milyen mértékben rendelkeznek ezekkel? n=103

KOMPETENCIÁK	szükséges				rendelkezésre áll			
	átlag	medián	módusz	szórás	átlag	medián	módusz	szórás
Innovációs készség	3,959	4	4	1,0446	4,13	4	4	0,6614
Íráskészség	4,122	4,5	5	1,0961	4,42	5	5	0,7545
Konfliktuskezelési képesség	4,408	5	5	1,0338	4,2	4	4	0,7247
Nagy munkabírást, kitartás	4,418	5	5	0,9297	4,53	5	5	0,6723
Szaktudás alkalmazása a gyakorlatban	4,263	5	5	1,1481	4,15	4	4	0,6723
Együttműködési készség	4,556	5	5	0,8947	4,57	5	5	0,6705
Irányítókészség	4,091	4	5	1,0409	3,949	4	4	0,8128
Rugalmasság	4,465	5	5	0,9293	4,388	5	5	0,7684
Számítógépes tudás	3,879	4	4	1,1363	4,36	4	5	0,7366
Jó munkaszervezés, időgazdálkodás	4,316	5	5	0,9906	4,23	4	4	0,7366
Önállóság	4,474	5	5	0,9253	4,36	4	5	0,732
Monotonitás-tűrő képesség	3,636	4	5	1,2734	3,98	4	4	0,9533

A pedagóguskompetenciákat tekintve a II.8. táblázatban látható, hogy a szakmai feladatok és a szaktárgyi-tantervi tudás kivételében a kérdezettek saját bevallásuk alapján mindegyik felsorolt kompetenciával rendelkeznek legalább olyan mértékben, amennyire az a munkájukhoz szükséges.

Ez azért is meglepő, mivel a pályakövetési vizsgálatban megkérdeztük a válaszadókat a továbbképzési igényeikről és a pedagógiai munkájuk során tapasztalt problémákról, és ekkor a válaszok arról árulkodtak, hogy a konfliktuskezelés, az SNI és hátrányos helyzetű gyermekekkel való bánásmód, a tehetséggondozás területén merül fel a legtöbb probléma, emellett érdeklődnének is az ilyen irányú továbbképzések iránt.

Felmerül a kérdés, ha saját bevallásuk szerint a válaszadók rendelkeznek a szükséges kompetenciákkal, akkor miért okoz számokra gondot a mindennapokban az ezzel kapcsolatos problémák kezelése. Elképzelhető, hogy a pályájuk kezdetén tartó pedagógusok még nincsenek teljesen tisztában saját korlátaikkal, vagy esetleg pályakezdeként nagyon motiváltak és elkötelezettek választott hivatásuk iránt, és úgy gondolják, hogy az egyetemről frissen kikerülve nekik rendelkezniük kell a felsorolt pedagógus kompetenciákkal, ezért nem szembesítik magukat az esetleges hiányosságokkal. Ugyanakkor az általános kompetenciák megítélésakor úgy tűnik, hogy reálisabban látják magukat. Mivel ezek a felsorolt általános kompetenciák nem feltétlenül kapcsolódnak képzettséghez, hanem inkább érettséghez, tapasztalathoz, elképzelhető, hogy fiatal pedagógusként könnyebben szembesítik magukat az általános kompetenciák területén mutatkozó hiányosságokkal, mint a szakmájukhoz kapcsolódó kompetenciák esetén.

A kompetenciákkal kapcsolatos ellentmondásokra pusztán az elvégzett pályakövetési vizsgálat kereteiben nem adhatunk választ, ennek a problémának a feltárása és az ellentmondások feloldása további kutatást igényel.

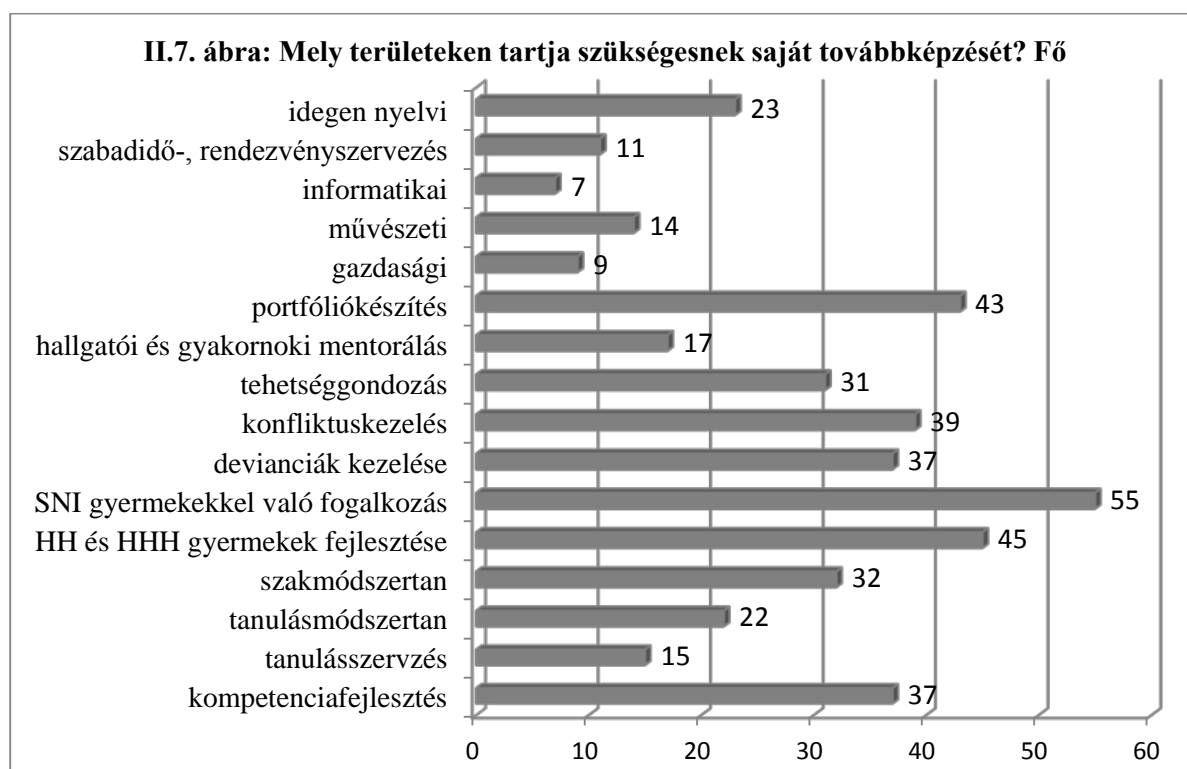
II.8.táblázat: Mennyiben szükségesek jelenlegi munkájában az alábbi pedagógus kompetenciák és véleménye szerint milyen mértékben rendelkezik ezekkel? n=103

KOMPETENCIÁK	szükséges				rendelkezésre áll			
	átlag	medián	módusz	szórás	átlag	medián	módusz	szórás
Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás	3,825	4	5	1,3995	3,91	4	4	0,7667
Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók	3,784	4	4	1,3247	4,01	4	4	0,7316
A tanulás támogatása	3,906	4	4	1,2656	4,21	4	4	0,7426
A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség	4	5	5	1,3693	4,23	4	4	0,7366
A tanuló csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység	3,907	5	5	1,4074	4,2	4	4	0,7107

Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése	3,794	4	5	1,3145	4,1	4	4	0,689
Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás	4,232	5	5	1,0764	4,313	4	4	0,7511
Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért	4,155	5	5	1,2191	4,485	5	5	0,7195

II.8. Továbbképzési igények

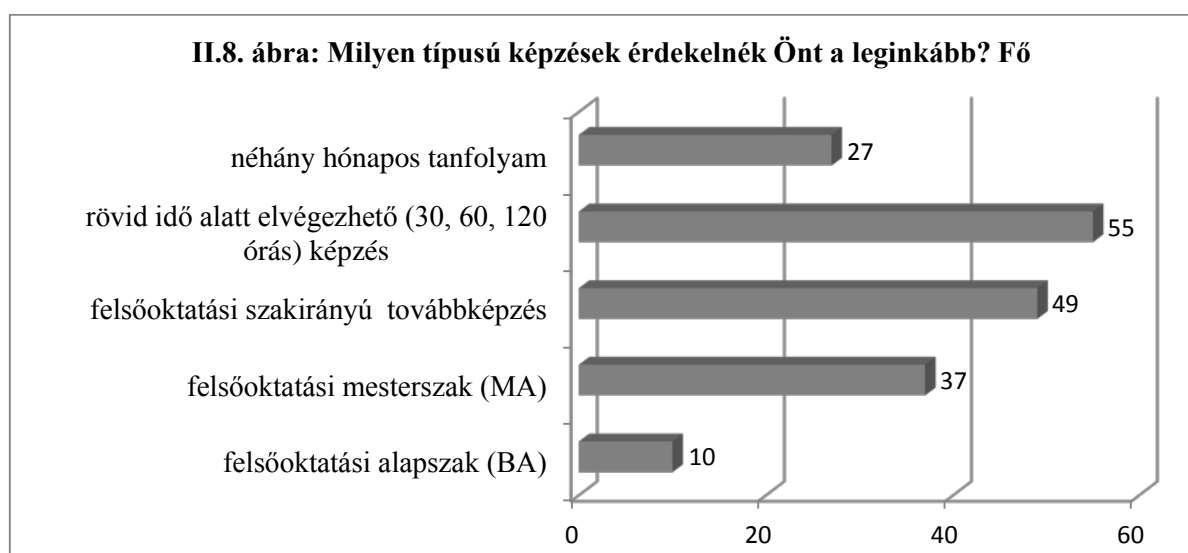
A válaszadók a kérdőívben megjelölhették azokat a területeket, ahol szükségesnek vélik saját továbbképzésüket. Ezeket szemlélteti a 7. ábra (egy válaszadó több területet is megjelölhetett). A válaszokból kitűnik, hogy az SNI és hátrányos helyzetű gyermekekkel való foglalkozás, a portfóliókészítés, a konfliktuskezelés, a devianciák kezelése és a kompetenciafejlesztés területén igényelnének a legtöbbet továbbképzést. Emellett a szakmódszertanok, a tehetséggondozás, a tanulásmódszertan és az idegen nyelvi képzés is kiemelt területként jelenik meg a mentori tevékenységgel kapcsolatos képzési igény mellett.

A II.8. ábrán látható, hogy a válaszadók leginkább a rövidebb, gyakorlatközpontú képzések iránt érdeklődnek, emellett a szakvizsgát adó felsőoktatás szakirányú továbbképzések is kelendők a minta körében.

Ennek valószínűleg két tényező állhat a háttérben: egyrészt, a pedagógus minősítési rendszerben a pedagógus szakvizsga megléte alapvető fontosságú a pedagógus II. kategóriába történő besoroláshoz, ezt pedig többnyire 2-4 féléves felsőoktatási szakirányú továbbképzések keretében lehet megszerezni. Másrészt, a mindennapi pedagógiai munkában felmerülő konkrét problémák gyakorlati megoldását vagy annak segítségét a pedagógusok a rövidebb, gyakorlatiasabb képzésektől, tanfolyamoktól várják.

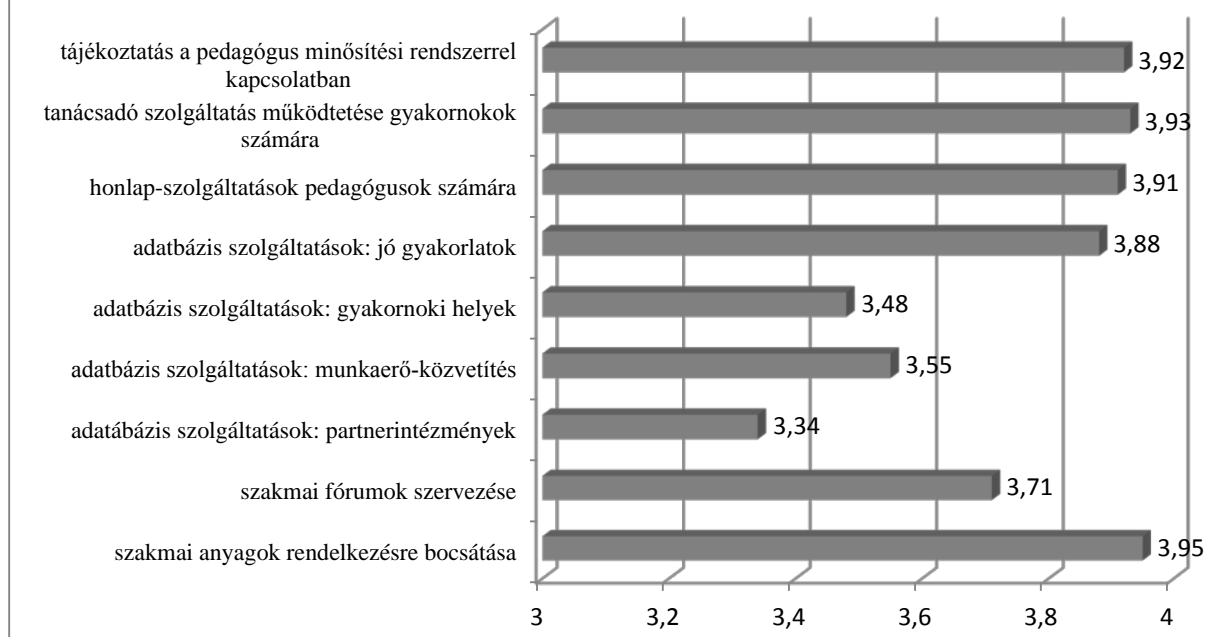
Az továbbképzés kapcsán többekben felmerül a mesterszakos képzés igénye is, ami lehetővé teszi a magasabb bértáblába történő besorolást

II.9. Együttműködés a Kaposvári Egyetemmel

A válaszadókat azzal kapcsolatban is megkérdeztük, hogy milyen területen képzelik el a Kaposvári Egyetemmel való további együttműködést, miben igényelnének segítséget. A kérdezetteknek zárt kérdés keretében előre meghatározott együttműködési lehetőségeket kellett ötös skálán értékelniük, ahol az ötös jelentette a legnagyobb együttműködési igényt. Emellett egyéb ötleteket is megfogalmazhattak, bár ezzel kapcsolatban nem sok válasz született.

II.9. ábra: Milyen területen igényelné Ön a képző intézmény (KE) további segítségét pedagógiai munkája gyakorlása során? (n=103)

A II.9. ábrán látható, hogy a válaszadók elsősorban a pedagógus életpálya modell kérdéseivel kapcsolatban igényelnék segítséget, tájékoztatást, emellett szívesen vennék, ha szakmai anyagokat és jó gyakorlatok leírását is elérnék az egyetemen keresztül. Az egyéb adatbázis szolgáltatások (gyakorlói helyek, munkaerő-közvetítés, partnerintézményi adatbázis) iránt nem mutatkozik nagy igény, bár elképzelhető, hogy mivel ezek a szolgáltatások eddig nem voltak elvárhatóak a felsőoktatási intézményektől, nem része a mindennapi gyakorlatnak, ezért a kérdeztettek nem látják az esetleges pozitív hatásait.

II.10. Következtetések

A Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karán elvégzett diplomás pályakövetési vizsgálat eredményei alapján elmondható, hogy mind a végzett hallgatók, mind a munkaerőpiac az intézményben folyó képzéseket pozitívan ítéli meg.

A végzett pedagógusok többsége már a pályaválasztás idején tudatosan választotta a pedagógus pályát, elsősorban a gyermekekkel való foglalkozás lehetősége, hivatástudata és szakmai érdeklődése miatt.

A vizsgálat során megpróbáltuk feltérképezni a pályakezdő pedagógusok továbbképzési igényeit, a pedagógus pályával kapcsolatos attitűdjeiket és saját kompetenciáik megítélését.

Emellett azt is megvizsgáltuk, hogy az intézményben végzett egykori hallgatókkal milyen együttműködési kereteket lehetne kialakítani.

Összességében elmondható, hogy a pályakezdő pedagógusok megfelelőnek ítélik saját kompetenciáikat, ugyanakkor úgy érzik, hogy nincsenek kellőképpen felkészülve a hátrányos helyzetű és SNI gyermekek fejlesztésére és a mindennapi pedagógiai munkában felmerülő konfliktusokra. A továbbképzési formákat tekintve a rövidebb idejű, gyakorlatiasabb képzések iránt mutatkozik a legnagyobb kereslet a szakvizsgát adó képzések mellett, de a mesterszakos tanulmányok iránt is fokozódó kereslet tapasztalható.

A továbbképzési igényeket figyelembe véve az intézmény olyan képzések kialakítására és fejlesztésére törekszik, amelyek visszacsábítják az alapszakon végzett hallgatókat az intézménybe és elősegítik szakmai előmenetelüket és kompetenciáik további fejlődését.

III. DÉL-DUNÁNTÚLI PEDAGÓGUSOK A PEDAGÓGUSPÁLYÁRÓL ÉS –KÉPZÉSRŐL

2014 őszén regionális pedagógus-vizsgálatot végeztünk dél-dunántúli pedagógusok körében⁴. A vizsgálat kérdőíve az 5. mellékletben olvasható. A kérdőívet 163 fő töltötte ki.

A vizsgálat során a következő kérdésekre kerestünk válaszokat:

- Milyen továbbképzési igények merülnek fel a pedagógusok részéről?
- Miért választották a válaszadók a pedagógus pályát?
- Milyen problémákkal találkoznak a pedagógusok mindennapi pedagógiai munkájuk során?
- Hogyan vélekednek a 2013-ban bevezetett pedagógus életpálya-modellről és a köznevelésben bekövetkezett változásokról?
- Milyen tapasztalatokkal rendelkeznek a pedagógus hallgatók mentorálásával kapcsolatban?
- Milyen kapcsolatuk van a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karával? Milyen területeken lehetne erősíteni az együttműködést?

III.1. A minta alapmegoszlásai

A válaszadók nemi megoszlását tekintve elmondható, hogy csaknem 90 százalékuk nő, a férfiak aránya mindössze 10,4 százalék. A minta több mint 93 százaléka legalább öt év pedagógiai gyakorlattal rendelkezik, életkorukat illetően elmondható, hogy csaknem háromnegyedük 31-50 év közötti.

A válaszadók munkahelyének intézménytípusát szemlélteti a III.1. táblázat. A táblázat adataiból kitűnik, hogy a minta mintegy 30 százaléka általános iskolában tanít, valamivel több, mint negyedük óvodában dolgozik. A középiskolai tanárok aránya 8 százalék, míg egyharmaduk egyéb intézményben dolgozik. Az egyéb kategória többsége összevont intézményt jelöl.

⁴ A vizsgálatot Fináncz Judit vezette, további közreműködők: Horváthné Tóth Ildikó, Varga Ilona

III.1. táblázat: A válaszadók intézményi megoszlása

	fő	százalék
óvoda	45	27,6
általános iskola	50	30,7
középiskola	13	8,0
egyéb intézmény	55	33,7
összesen	163	100

Az intézmény területi elhelyezkedését illetően elmondható, hogy a minta háromnegyede Somogy megyében dolgozik, őket követik a tolnai és a baranyai munkahellyel rendelkezők. Az intézmények megyei megoszlását a III.2. táblázat szemlélteti.

III.2. táblázat: A válaszadók intézményének területi elhelyezkedése

	fő	százalék
Somogy megye	128	78,5
Tolna megye	11	6,7
Baranya megye	12	7,4
Zala megye	5	3,1
Fejér megye	2	1,2
nem válaszolt	5	3,1
Összesen	163	100

A válaszadók munkakörét illetően a legnagyobb csoportot az óvodapedagógusok képezik csaknem 30 százalékos részaránnyal. A második legnagyobb csoportot az általános iskolai tanítók alkotják csaknem 25 százalékkal, őket követik az általános iskolai tanárként és a gyógypedagógusként alkalmazottak. A III.3. táblázatban olvasható egyéb munkakört megjelölők a következőket nevezeték meg egyéb munkakörként: szakoktató, gyógytestnevelő, napközis nevelő, óraadó, intézményvezető-helyettes, óvodavezető, gyermek-és ifjúságvédelmi felelős.

A fő munkakör mellett a válaszadók csaknem kétharmada egyéb feladatkört is ellát: mintegy 10 százalékuik intézményvezető, hasonló arányban vezető-helyettes, illetve szakvezető pedagógus, körülbelül 8 százalék munkaközösség vezető, emellett csaknem 4 százalékuik gyermekvédelmi felelősi feladatokat is ellát és hasonló arányban diákönkormányzatot segítő pedagógusként is tevékenykednek.

III.3. táblázat: A válaszadók munkakör szerinti megoszlása

	fő	százalék
óvodapedagógus	48	29,4
tanító	40	24,5
általános iskolai tanár	25	15,3
középiskolai tanár	14	8,6
gyógypedagógus	25	15,3
egyéb	10	6,1
nem válaszolt	1	0,6
Összesen	163	100

A válaszadók 92 százalékát határozatlan idejű szerződés keretében foglalkoztatják.

Az iskolai végzettséget illetően elmondható, hogy a minta mintegy 80 százaléka főiskolai vagy alapszakos oklevéllel, csaknem 18 százalékuk pedig egyetemi vagy mesterszakos végzettséggel rendelkezik.

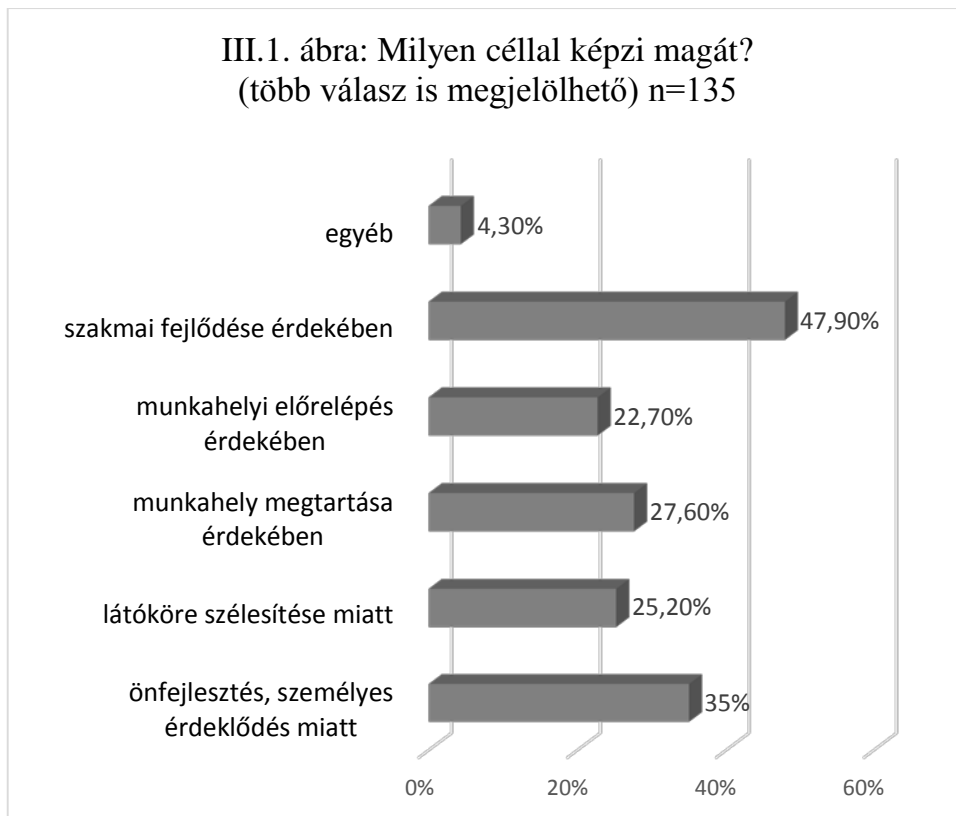
Az első diplomaszerezés 75 válaszadó esetén kötődik a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karához vagy annak jogelődjéhez. A minta több mint 45 százaléka második diplomával is rendelkezik, ebben a kategóriában a pedagógus szakvizsgát nyújtó szakirányú továbbképzések dominálnak, de többen végeztek el az első diploma műveltségterületének megfelelő tanárszakot is, illetve a gyógypedagógia szak második diplomaként történő elvégzése is népszerűnek bizonyult a kérdezettek körében. A válaszadók közül 30 fő szerezte második diplomáját a Kaposvári Egyetemen. A minta csaknem 15 százaléka harmadik diplomával is rendelkezik, közülük 7 fő szerezte végzettségét a Kaposvári Egyetemen.

Emellett a minta csaknem 40 százaléka rendelkezik további diplomát nem nyújtó végzettséggel.

III.2. Továbbképzési igények

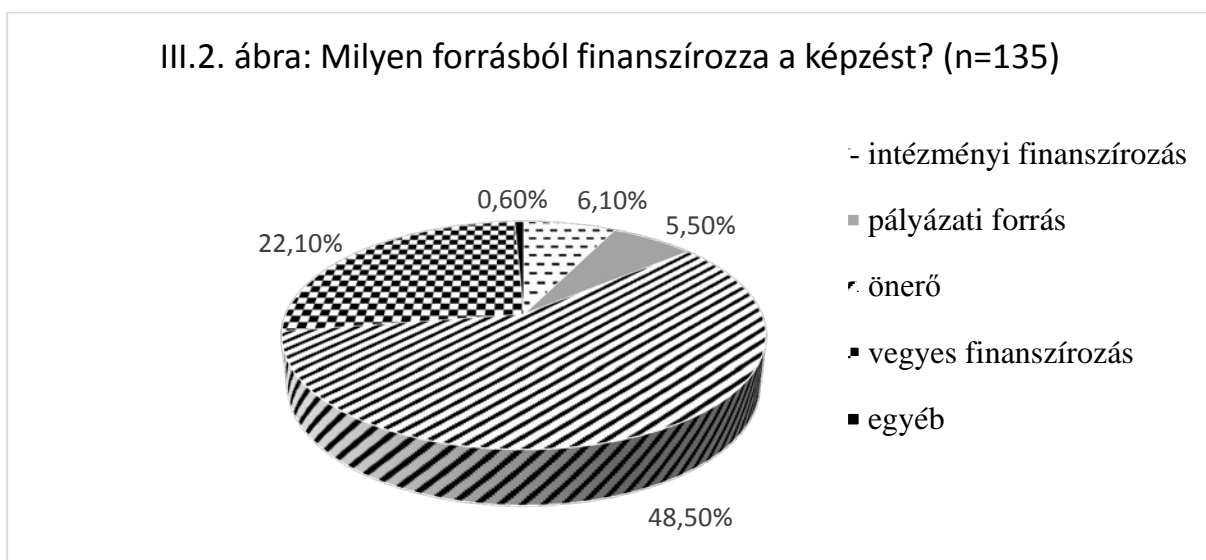
A kérdezés tanévében (2014/2015) a minta több mint 82 százaléka (135 fő) vett részt valamilyen képzésben, a képzéssel kapcsolatos célokat szemlélteti a III.1. ábra. Az adatokból kitűnik, hogy a pedagógusok legnagyobb csoportja - csaknem fele - a saját szakmai fejlődése érdekében végez képzést, körülbelül harmada pedig személyes érdeklődés, önfejlesztés miatt. A minta negyede a látókörét szeretné szélesíteni a képzéssel, valamivel több, mint ötöde számára pedig a munkahelyi előrelépéshez járul hozzá a képzés, illetve a válaszadók több, mint negyede nyilatkozott úgy, hogy a munkahely megtartásához szükséges nekik a jelenlegi képzés.

III.1. ábra: Milyen céllal képzí magát?
(több válasz is megjelölhető) n=135

A képzések finanszírozását tekintve elmondható, hogy a pedagógusok legnagyobb csoportja, csaknem fele, önerőből finanszírozza a képzést. Mintegy 6 százalék esetén az intézmény fizeti a képzés költségeit, 5,5 százalék esetén pedig pályázati forrásból fedezik a költségeket. A vegyes finanszírozás aránya valamivel több, mint 22 százalék (III.2. ábra). A vegyes finanszírozás mibenlétét nyitott kérdésben is kifejtették az érintettek, a válaszokból kiderült, hogy a többség esetében 20 százalék önerő mellett az intézmény 80 százalékot vállal át a képzések finanszírozásából.

III.2. ábra: Milyen forrásból finanszírozza a képzést? (n=135)

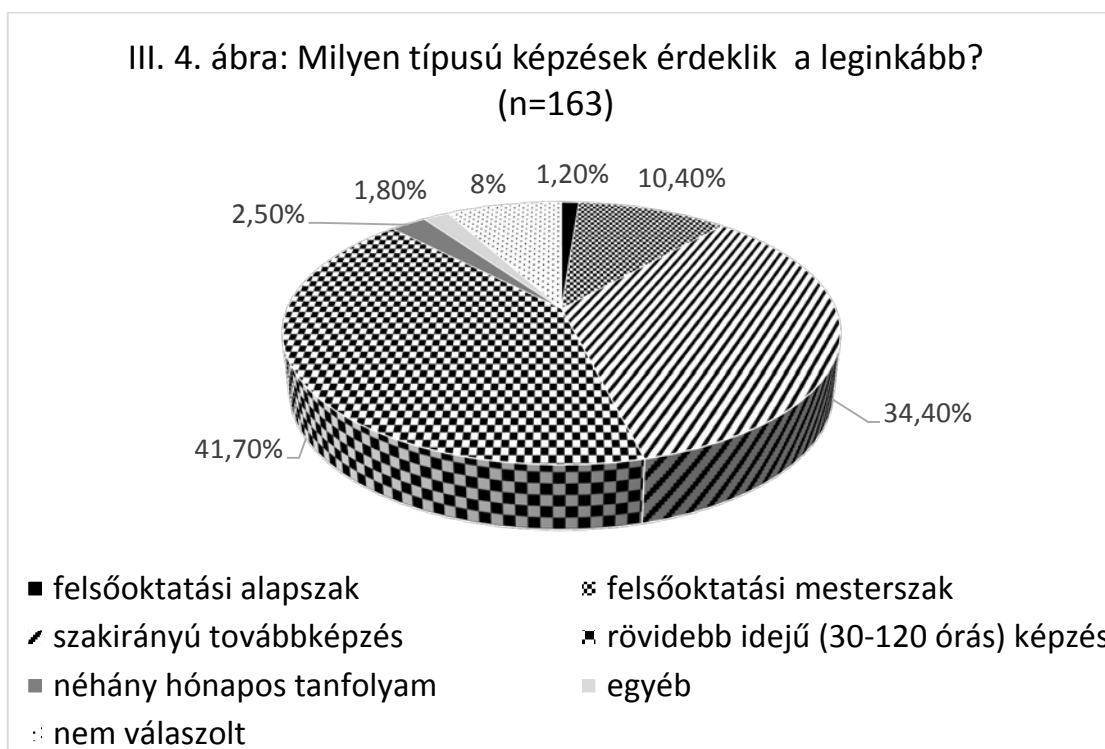
A pedagógusokat arról is megkérdeztük, hogy melyek azok a területek, ahol véleményük szerint továbbképzésre lenne szükségük. Az eredményeket a III.3. ábra szemlélteti. A kapott adatokból kiderül, hogy a legnagyobb arányban választott fejlesztendő terület a portfóliókészítés, ezt követi a konfliktuskezelés, valamint a hallgatói és gyakornoki mentorálás. Érdekes, hogy ezek a területek olyan tényezőket előznek meg, mint a sajátos nevelési igényű, hátrányos helyzetű és tehetséges gyermekekkel való foglalkozás, a kompetenciafejlesztés és a szakmódszertan. Emellett a tanulásmódszertan és a tanulószervezés területén nyújtott továbbképzéseket a válaszadóknak mindössze nyolcada ítéli szükségesnek. Továbbá a minta legalább tizede jelölte meg fontos továbbképzési területként az idegen nyelvi és informatikai képzési területeket és a devianciák kezelését.

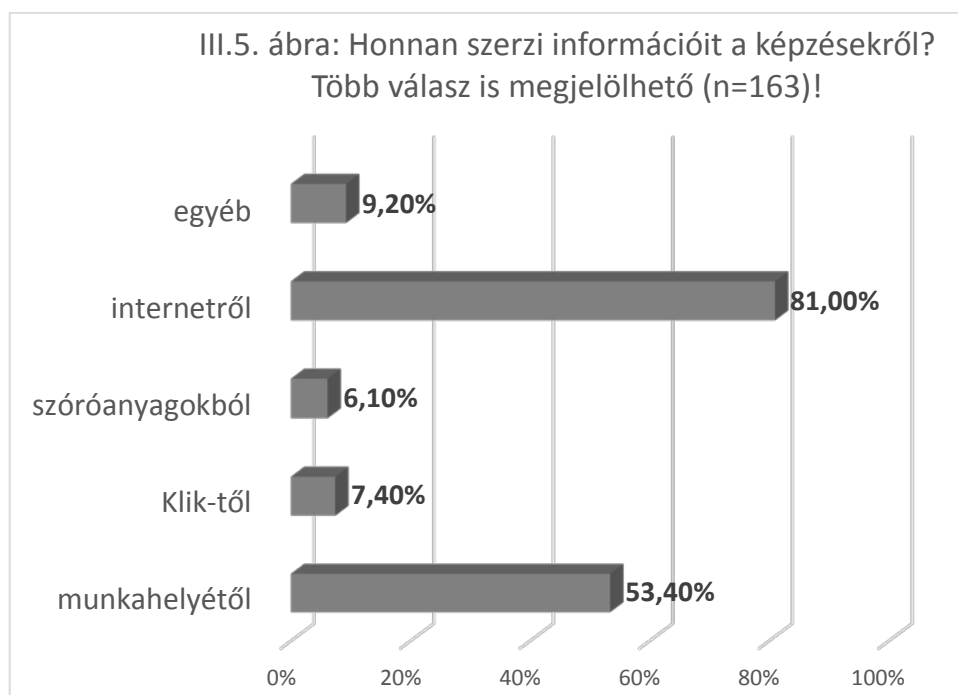
Véleményünk szerint a fejlesztendő területek választásában nagy szerepet játszhatott, hogy a pedagógus életpályamodell 2013 szeptemberében indult el, így a kérdés időpontjában kevesebb, mint másfél év tapasztalat állt rendelkezésre a pedagógus előmeneteli rendszer működésével kapcsolatban. A kérdezettek többsége még a minősítési eljárás előtt állt, így valószínűleg kevésbé voltak jártasak a portfólió készítését illetően. A mentorálást illetően

vélhetően hasonló volt a helyzet: az előző tanévben indult el a gyakornoki rendszer, emellett a kérdezett pedagógusok többsége nem vett még részt hallgatói gyakorlatok mentorálásban. Mindezek alapján nem meglepő, hogy a válaszadók a két számukra még ismeretlen területet (portfólió készítése és mentorálás) ilyen nagy arányban jelölték meg lehetséges továbbképzés tárgyaként.

A választandó továbbképzések típusát vizsgálva a III.4. ábra adatai alapján nyilvánvaló, hogy a válaszadók a szakirányú továbbképzések és a gyorsan elvégezhető, rövidebb idejű képzések iránt érdeklődnek a leginkább. További alapszak elvégzését a minta alig 1 százaléka tervezi, ettől némileg népszerűbb a mesterszak választása: a minta mintegy tizede jelölte meg ezt a képzési típust elsődleges preferenciaként. A válaszadók több mint egyharmada választotta a többnyire pedagógus szakvizsgát is nyújtó szakirányú továbbképzéseket és még ennél is többen (41,7 százalék) rövidebb idejű képzés iránt érdeklődnek. Az eredmények alapján látható, hogy kérdezettek többsége olyan képzéstípusokat választott (szakirányú továbbképzés, mesterszak), amelyek a későbbiekben hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a pedagógus előmeneteli rendszerben magasabb kategóriába kerüljenek. A rövidebb idejű képzések választása pedig azt feltételezi, hogy a kérdezettek egy meghatározott témakörben szeretnének jobban elmélyedni, amely vélhetően közvetlenül a gyakorlatban hasznosítható tudást nyújt (a képzésekkel kapcsolatos konkrét elvárásokról a későbbiekben részletesebben lesz szó).

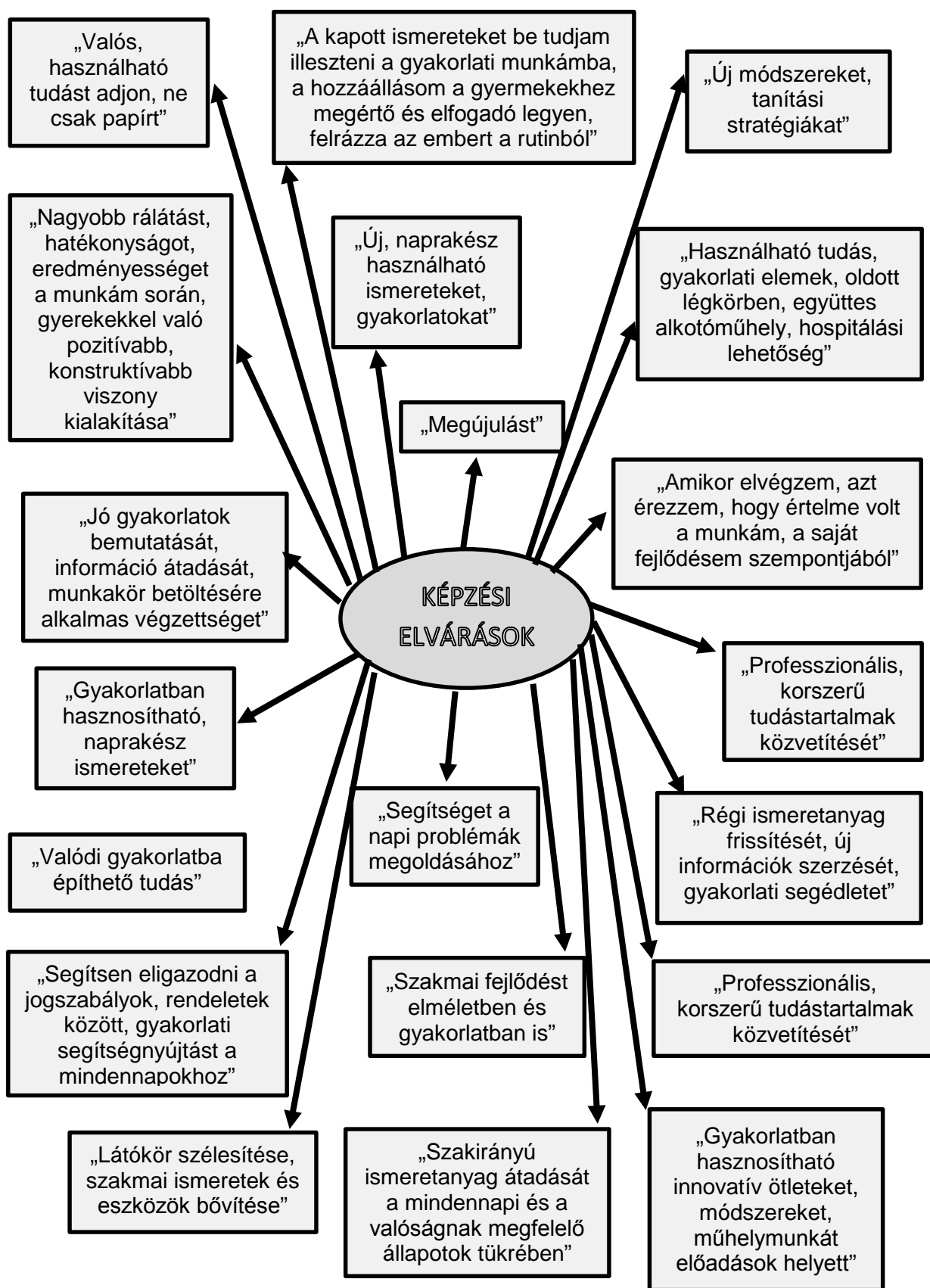

A továbbképzésekről való információszerzést illetően elmondható, hogy a minta mintegy négyötöde az internetről tájékozódik, több mint fele pedig a munkahelyén is információkhoz jut a képzésekkel kapcsolatban. Úgy tűnik, hogy a szóróanyagok és az intézményfenntartó Klik által nyújtott információk nem játszanak jelentős szerepet a tájékozódásban. Az egyéb kategóriát megjelölők többsége ismerőseit, munkatársait jelölte meg információforrásként (III.5. ábra).

Nyitott kérdés keretében megkérdeztük a pedagógusokat arról is, hogy milyen elvárásaik vannak a pedagógus továbbképzésekkel kapcsolatban. A 163 fős mintából 120-an válaszoltak a nyitott kérdésre, a válaszadók több, mint 90 százalékának elsődleges elvárása, hogy a képzés kézzelfogható segítséget nyújtson a mindennapi gyakorlati munkájában. Emellett válaszadók további elvárásként fogalmazták meg a pedagógiai látókör szélesítését és a megfelelő szakmai képzettség megszerzését. Néhány tipikus elvárást szemléltet a III.6. ábra.

III.6. ábra: Tipikus elvárások a szakmai továbbképzésekkel kapcsolatban

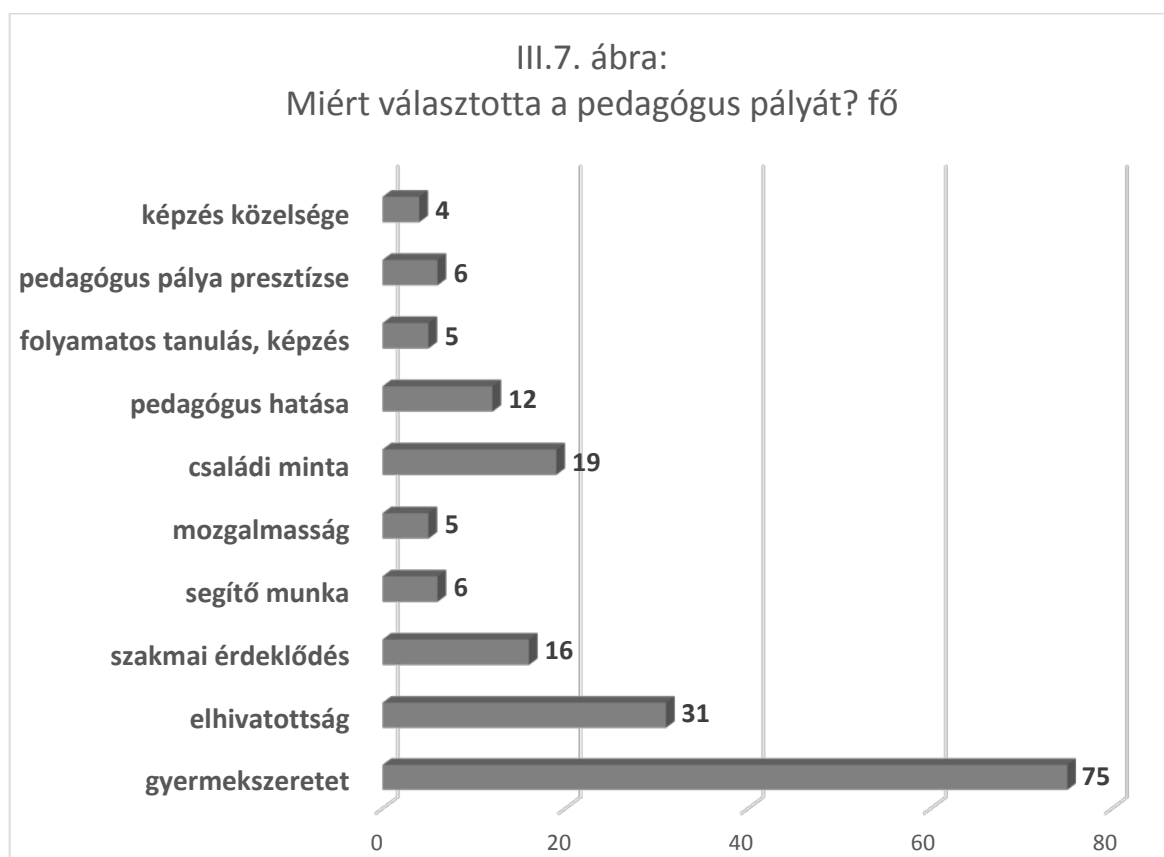

III.4. Pedagógus pályával kapcsolatos attitűdök

A minta több mint 93 százaléka legalább 5 év pedagógiai gyakorlattal rendelkezik, háromnegyedük pedig legalább 10 éve dolgozik pedagógusként, mintegy harmaduk pedig több, mint 20 éve van a pályán. Mivel a pedagógus minősítési rendszer csak a kérdezés idején (2014 decembere) indult el, ezért a válaszadók 98 százaléka pedagógus I. besorolásban végezte munkáját. A minta mintegy kétharmada jelezte, hogy a közeli jövőben tervezi a magasabb fokozat elérését a pedagógus II. besorolás megcélzásával, illetve 4 fő mesterpedagógus fokozatba kíván kerülni.

A kérdezettek 16 százaléka rendelkezik pedagógus szakvizsgával, további kétharmaduk pedig jelenleg vesz részt szakvizsgát nyújtó szakirányú továbbképzésben. Emellett 6 százalékuk a közeli jövőben tervezi a szakvizsgát nyújtó képzés megkezdését, mindössze 11 százalék azok aránya, akik nem terveznek szakvizsgát szerezni.

A pedagógusok nyitott kérdésre adott válaszaik keretében fejthették ki, hogy miért döntöttek a pedagógus pálya választása mellett. A kapott válaszok nagyon hasonlítanak az előző fejezetben olvasható indoklásokra (leendő pedagógusok és pályakezdő pedagógusok). A válaszok kategóriákba sorolását követően a III.7. ábrán látható eredmények születtek.

A válaszokból kiderül, hogy a pedagógusokat mindenekelőtt a gyermekek szeretete motiválta pályaválasztásukkor. Továbbá az elhivatottság mellett a családban tapasztalt minta (pedagógus szülők) és a szaktárgy iránti érdeklődés is jelentősen befolyásolta a pedagógus pálya választását. Ezen kívül többen számoltak be arról, hogy óvodai vagy iskolai pályafutásuk során találkoztak olyan nagy hatású pedagógussal, akinek pozitív példája meghatározta későbbi pályaválasztásukat. Néhányan kiemelték azt is, hogy pedagógusként segítő munkát végezhetnek, ez főként a gyógypedagógusokra volt jellemző. Emellett néhány válaszadó a pedagógus pálya legfőbb vonzerejét annak mozgalmasságában látta: minden nap új szituációkkal szembesül, pedagógusként többféle, változatos tevékenységet végezhet. Ide kapcsolódik az állandó képzés, a folyamatos tanulás szükségessége és lehetősége, ami néhány kérdezett számára szintén növelte a pálya attraktivitását. Néhányan a pedagógus pálya elismertségét emelték ki, azonban a válaszokból tükröződik, hogy a válaszadók tudatában vannak annak, hogy jelenleg a pedagógus pálya presztízse nem túl magas, ugyanakkor számukra magas presztízst képvisel.

A pedagógusok szintén nyitott kérdés keretében fejthették ki, hogy a mindennapokban milyen tényezők nehezítik meg pedagógiai munkájukat. A leggyakoribb válaszkategóriákat a III.8. ábra szemlélteti.

A mindennapi problémákhoz kapcsolódó válaszok nagyban hasonlítanak a pályakezdő pedagógusok válaszaihoz, bár ott a sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű gyermekek kezelése foglalta el az első helyet a problémák sorában, és a szülőkkel és a családi neveléssel kapcsolatos nehézségek álltak a második helyen. Itt a két kihívás felcserélődik és egyértelműen a szülőkkel és családdal kapcsolatos problémákra helyeződik a hangsúly. Mivel a válaszadók többsége már régóta dolgozik pedagógusként, valószínű, hogy a családi nevelésben bekövetkezett változásokat jobban nyomon tudják követni, mint a pályakezdő pedagógusok, akik már eleve olyan közegben kezdték el életpályájukat, ahol a családi nevelésben tapasztalt értékek sokszor nagymértékben eltérnek az iskolában és óvodában közvetített értékektől.

Mindkét mintánál a harmadik leggyakrabban említett probléma az adminisztrációs terhekkel kapcsolatos, ahogy az egyik 50 éves pedagógus szavaiból kitűnik: „sok felesleges adminisztráció, ami a gyerektől veszi el az időt”.

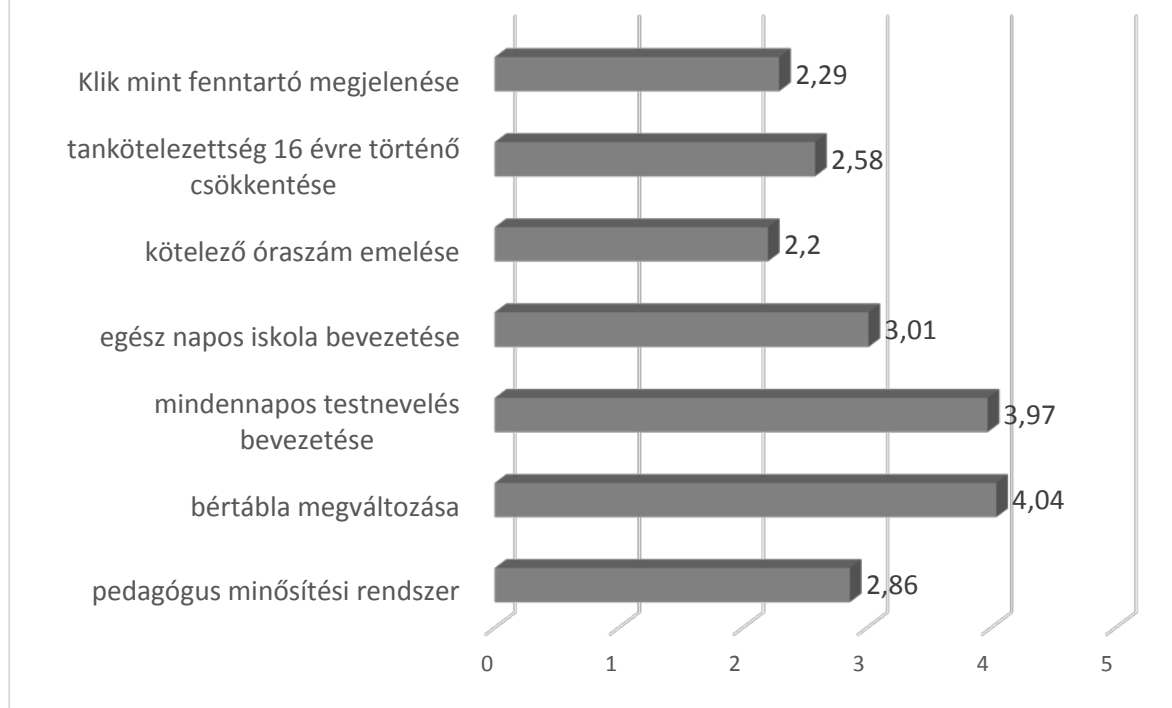
A következő problémacsoport a fenntartóhoz és a tárgyi feltételek hiányosságaihoz kapcsolódik, összesen 27 fő nevezte meg ezeket a tényezőket mindennapi akadályként, többségében főként az iskolákban dolgozó pedagógusok közül.

A gyermekek közötti konfliktusok kezelése (agressziókezelés, fegyelmezés) és a gyermekek motivátlansága a válaszadók véleménye alapján szintén jelentős gátló tényezőt jelent a mindennapok során. Emellett 12 fő panaszkodott túlterheltségre és 9 fő jelezte, hogy úgy érzi, hogy saját szakmai kompetenciái nem megfelelőek a mindennapi pedagógiai problémák kezeléséhez. Ugyanennyi válaszadó jelezte, hogy a pedagóguskollégák nem megfelelő hozzáállási nehezíti meg a pedagógiai munkát.

A pályaelhagyási terveket illetően elmondható, hogy a válaszadók 95 százaléka egyáltalán nem tervez pályaelhagyást a közeli jövőben, sőt, mindössze 4 fő állította bizonyosan, hogy egy-két éven belül pályát módosít (informatikai és szervezési területen, illetve egy válaszadó szeretne főállásban kézművességgel foglalkozni).

A pályakezdő pedagógusokhoz hasonlóan a dél-dunántúli pedagógusokat is megkérdeztük arról, hogyan vélekednek a 2013-ban bevezetett köznevelési változásokról. Az egyes tényezőket a válaszadóknak ötös skálán kellett értékelniük, ahol az egyes azt jelentette, hogy egyáltalán nem ért egyet a változásokkal, az ötös pedig a teljes egyetértést fejezte ki. Az egyes tényezőkhöz kapcsolódó átlagértékeket szemlélteti a III.9. ábra.

III.9. ábra: Mennyiben ért egyet a 2013-ban bevezetett pedagógus életpályamodell elemeivel és az elmúlt években bekövetkezett változásokkal? (n=163)

A diagram adatain világosan megmutatkozik, hogy két tényező megítélése a legpozitívabb, mégpedig a pedagógus bértábla átalakítása és a mindennapos testnevelése bevezetése. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a pedagógusok többségének számára anyagilag kedvező volt a bértábla módosítása, ezért érthető a pozitív értékelés. A mindennapos testmozgás fontosságát pedig senki nem vitatja, bár a későbbiekben látni fogjuk, hogy több válaszadó kiemelte az ezzel kapcsolatos infrastrukturális hiányosságokat.

Továbbá látható, hogy két tényezőnek nagyon vegyes a megítélése: a pedagógus minősítési rendszer és az egész napos iskola bevezetésére a többség hármast osztályzatot adott, emellett a negatív és pozitív értékelések is kiegyenlítették egymást.

Három tényező esetén beszélhetünk inkább negatív megítélésről: a tankötelezettség 16 éves korra csökkentése, az óraszám emelése és a Klik mint fenntartó létrejötte. Leginkább az utóbbi két összetevőhöz viszonyulnak negatívan a megkérdezett pedagógusok: többen nyitott kérdésre adott válaszként is említették a túlterheltséget és a fenntartóval kapcsolatok problémákat.

A válaszadók saját szavaikkal is kifejezhetnék, hogy a 2013-ban bevezetett változások véleményük és tapasztalatuk szerint milyen pozitív és negatív hatással bírnak. A következőkben

a leggyakrabban említett hatások olvashatók. Nem meglepő, hogy ezek nagyon hasonlítanak az előző fejezetben a pályakezdő pedagógusok által említettekkel.

A 2013-ban bevezetett változások pozitív hatásai:

- a bértábla módosításához kapcsolódó fizetésemelés
- a pedagógus pálya kiszámíthatóbbá vált, folyamatos előrelépés lehetősége
- a minősítési rendszer hosszú távon hozzájárul a pedagógusok nagyobb megbecsüléséhez, a pálya presztízsének emelkedéséhez, ösztönzőleg hat a szakmai továbbképzésekre, önképzésre, motivál a szakvizsga megszerzésére
- a minősítési rendszer kiszűri az alkalmatlan pedagógusokat a rendszerből
- a pedagógusok arra kényszerülnek, hogy tudatosabban átgondolják pedagógiai tevékenységüket, gondosabb tervezőmunkát végezzenek
- a mindennapos testnevelés kedvezően hat a gyermekek egészségére, életmódjára
- az egész napos iskola és az ezzel járó bent tartózkodás hasznos a hátrányos helyzetű gyermekek számára és segít megoldani a gyermekfelügyeletet azon szülők számára, akik egész nap dolgoznak
- egységesebb, átláthatóbb köznevelési rendszer
- az iskolák gazdálkodása hatékonyabbá válhat
- többen fejezték ki abbéli örömeiket, hogy az óvodák nem kerültek a Klik fenntartása alá
- 5 fő szerint egyáltalán nincs pozitív hatása a változásoknak (76 fő nem válaszolt a kérdésre)

A 2013-ban bevezetett változások negatív hatásai (a kérdésre 61 fő nem válaszolt):

- megnövekedett adminisztráció
- taneszközök hiánya, a napi pedagógiai munkát ellehetetleníti a fogyó eszközök beszerzésének nehézkessége
- az ügyintézés, az eszközök beszerzése lassú, bürokratikus a központosítás és a forráshiány miatt
- bérfeszültség a nem pedagógus munkakörben dolgozók és a pedagógusok között
- béren kívüli juttatások megvonása, a köztudatban nagyobb mértékű fizetésemelés jelenik meg
- minden pedagógus azonos besorolást kapott
- nem a legalkalmasabbak kerülnek át pedagógus II. és mesterpedagógus kategóriába, illetve a szakértők kiválogatása is megkérdőjelezhető

- a minőségi pedagógiai munkát nem képes a rendszer honorálni
- a Klik túlságosan korlátozza az intézmények önállóságát, döntéshozatalát, a túlzott központosítás nem engedi az egyéni szükségletekhez való igazodást
- A Klik nem képes átlátni az adott intézmény érdekeit, problémáit
- szabad tankönyv-választás megszűnése, tankönyvellátási problémák
- a 16 éves korig tartó tankötelezettség ellentmond minden szakmai érveknek (fiatalok lemorzsolódása, társadalom „elbutítása”)
- a mindennapos testnevelés megfelelő számú tornaterem és sporteszközök híján nem éri el célját
- a korábban jó anyagi helyzetű önkormányzatok által fenntartott iskolák számára nehézkes a megfelelő anyagi forrás megteremtése
- a kötelező óraszám emelése megterhelő a pedagógusok és a gyermekek számára
- a pedagógusoknak túlságosan sok időt kell az intézményben tölteniük, de a tanórán kívüli munkavégzés feltételei nem adóttak (pl. órákra készüléshoz, dolgozatjavításhoz), ezért otthon este kell elvégeznie, ami hivatalosan nem számít bele a munkaidőbe
- a folyamatos túlterheltség miatt állandó a feszültség a pedagógusok között
- a gyermekek érdekei háttérbe szorulnak
- portfólió elkészítéséhez kötik az előrelépést és a fizetésemelést, sokszor a pályája végén járó pedagógust kényszerítik bizonyításra
- az egész napos iskola nem indokolt, nem világos a célja
- az egész napos iskolarendszerben nehéz időt találni a fejlesztő foglalkozásokra és kevesebb idő is jut erre
- nincs megfelelően kidolgozott rendszer a már nem tanköteles, de még nem nagykorú fogyatékkal élők ellátásában
- érzékszervi fogyatékosok esetében a korai fejlesztés leválasztása az EGYMI-ről hatalmas hiba

A pedagógusokat megkértük arra, hogy saját szavaikkal fogalmazzák meg, milyen változásokra lenne szükség a köznevelés területén. A válaszadók az alábbiakat említették a leggyakrabban:

- a tanulók túlterheltségének csökkentése (óraszám és tananyag csökkentése)
- a pedagógiai munkát segítők bérének emelése
- túlmunka/túlóra kifizetése
- a pedagógusok adminisztrációs terheinek és óraszámának csökkentése
- az integráció megsegítéséhez több és megfelelően képzett szakemberre van szükség

- az alapkészségek elsajátítására több időt kellene fordítani
- pedagógusképzés presztízsének erősítése (szigorúbb alkalmassági vizsgák, képzések átalakítása a megváltozott társadalmi feltételekhez)
- alacsonyabb osztály-és csoportlétszámok
- tárgyi feltételek javítása, eszközbeszerzés egyszerűsítése
- intézményi autonómia növelése
- szabad tankönyvválasztás
- a Klik és az intézmény között kommunikáció gördülékenyebbé tétele
- a minősítési rendszert csak felmenő rendszerben kellene bevezetni
- várakozási idő csökkentése a szakértői vizsgálatoknál
- pedagógusok korengedményes nyugdíja

III.4. Hallgatói mentorálás

A hallgatói mentoráláshoz kapcsolódó kérdéseket a válaszadók rendkívül alacsony arányban töltötték ki, mivel többségük még nem végzett ilyen tevékenységet. Ezért a hallgatói mentorálással kapcsolatban felkerestük azokat a partnerintézményeket, ahol a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karának végzős tanító és óvodapedagógus BA szakos hallgatói a 2014-2015-ös tanév II. félévében 8 hetes összefüggő szakmai gyakorlatukat teljesítették. A mentorpedagógusok hallgatói gyakorlattal kapcsolatos visszajelzéseinek eredményei a IV. fejezetben olvashatók.

III.5. Kapcsolat a Kaposvári Egyetemmel

A kérdőív utolsó kérdésblokkjában arra voltunk kíváncsiak, hogy a kérdezett pedagógusoknak milyen kapcsolatuk volt a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karával, illetve milyen további együttműködést lehetne kialakítani az intézmény és a köznevelésben dolgozó pedagógusok között.

A III.4. táblázat azt szemlélteti, hogy a válaszadó pedagógusoknak az elmúlt 3 évben milyen kapcsolata volt az intézménnyel. Az adatok alapján látható, hogy a kérdezettek mintegy harmada fogadott az intézményből hallgatót szakmai gyakorlatra. A hallgatói mentorálással kapcsolatos kérdésekre adott válaszokból ugyanakkor kiderül, hogy a fogadástól függetlenül az érintett válaszadók közül csak kevesen töltötték be mentor-szerepet.

A minta több mint 45 százaléka vett részt az elmúlt három évben a Kaposvári Egyetem által szervezett képzésen, ami arról tanúskodik, hogy a Kaposvári Egyetem a régió egyik meghatározó képzési központja. Az adatokhoz azonban hozzá kell tenni azt a tényt, hogy Somogy megyében a pedagógus továbbképzésekkel is foglalkozó pedagógiai intézet a Kaposvári Egyetem szervezeti egységeként működött 2013. december 31-ig Kaposvári Egyetem Pedagógus-továbbképző és Szolgáltató Intézet néven, ezért a továbbképzések során sok somogyi pedagógus került kapcsolatba a szervezettel. Jelenleg az egyetem főként pedagógus szakvizsgát is nyújtó szakirányú továbbképzéseket kínál az alapszakos pedagógusképzéseken kívül.

A válaszadók csaknem 40 százaléka vett részt az elmúlt években a Kaposvári Egyetem valamely rendezvényén: az egyetem évente több alkalommal szervez programokat (tudományos és ismeretterjesztő előadásokat, konferenciákat, szakmai fórumokat, Kutatók Éjszakájához kapcsolódó programokat stb.), amelyeken minden érdeklődő részt vehet.

III.4. táblázat: Dél-dunántúli pedagógusok kapcsolata a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karával az elmúlt 3 évben (n=163)

Hallgató fogadása szakmai gyakorlatra	33,7 %
Kaposvári Egyetemen végzett képzés	45,4 %
Részvétel a Kaposvári Egyetem által szervezett rendezvényen	39,3 %

A pedagógusokat arról is megkérdeztük, hogy véleményük szerint milyen további együttműködést lehetne kialakítani a Kaposvári Egyetemmel. Az ezzel kapcsolatos válaszokat a III.5. táblázat ismerteti.

III.5. táblázat: Milyen területen lehetne további együttműködést kialakítani a Kaposvári Egyetemmel? (Több válasz is megjelölhető, n=163, százalék)

Hallgatói mentorálás területén	35 %
Partnerintézményi kapcsolat kialakítása	17,8%
Szakmai fórumok szervezése	57,1 %
Szakfejlesztésekben való részvétel	33,7 %
Tudományos kutatásokban való együttműködés	15,3 %

A kapott válaszokból kiderül, hogy a válaszadók számára az intézménnyel elsősorban a gyakorlati képzés és az ehhez kapcsolódó szakfejlesztés és szakmai fórumok kapcsán látják az

együtműködés lehetőségét. Mindössze nyolcaduk véli úgy, hogy a tudományos kutatómunkában is lehetne együtműködést kialakítani. Úgy véljük, hogy ez utóbbi még kiaknázatlan terület, ahol a köznevelés és a felsőoktatás kooperációja keretében aktuális és releváns kutatási témák, problémák feltárására nyílnak lehetőségek, melynek eredményei nagy gyakorlati hasznossággal bírnak. A kérdőív legvégén javasoltunk lehetséges kutatási témákat, melyek közül a válaszadók a média hatásainak kezelését, az átmenetek problémáinak vizsgálatát (óvoda-alsó tagozat, alsó tagozat-felső tagozat, felső tagozat-középiskola, középiskola-felsőoktatás, felsőoktatás-munka világa), a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyteremtési lehetőségeit, a tehetséggondozást, a szokás-és szabályrendszer kialakulását-kialakítását, a tanulási motiváció vizsgálatát, az agresszió-és konfliktuskezelést, valamint a pedagógusok autonómiájának kutatását emelték ki releváns témaként.

III.6. Következtetések

A dél-dunántúli pedagógusok körében végzett kérdőíves vizsgálat eredményei alapján elmondható, hogy a pedagógusok elsöprő többsége hivatástudatból és a gyermekekkel való foglalkozás lehetősége miatt választja a pedagógus pályát.

A pedagógiai munkát jelentősen befolyásolja a 2013-tól bevezetett pedagógus életpálya modell és a köznevelési törvény módosításai nyomán bekövetkezett változások. A pedagógusok a bértábla megváltozását és a mindennapos testnevelés bevezetését tartják egyértelműen pozitív változásnak, ugyanakkor véleményük szerint az oktatáshoz kapcsolódó tárgyi feltételek és az eszközellátás javítása lenne szükséges. Emellett a válaszadók közül többen aggodalmukat fejezték ki a túlzott központosítás és a rendszer rugalmatlansága miatt. Fontos lenne a pedagógus pálya presztízsének további növelése és a pedagógusok és gyermekek túlterheltségének csökkentése. Továbbá több válaszadó is felhívta a figyelmet arra, hogy az SNI gyermekek fejlesztése az egész napos iskola miatt sokszor nehezen megoldható.

A pedagógus továbbképzéseket illetően elmondható, hogy a válaszadók által leginkább preferált továbbképzési területek a konfliktuskezelés, a HH és SNI gyermekekkel való foglalkozás és a portfóliókészítés, valamint a hallgatói és a gyakorlonoki mentorálás. A pedagógusok többsége a rövidebb, gyakorlatias jellegű továbbképzéseket és pedagógus szakvizsgát adó szakirányú továbbképzéseket célozza meg, mivel számukra ezek a leghasznosabbak a pedagógiai gyakorlatban és a pedagógus előmenetel során.

IV. MENTORPEDAGÓGUSOK VISSZAJELZÉSEI A TANÍTÓ ÉS ÓVODAPEDAGÓGUS KÉPZÉSRŐL

A Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karának végzős hallgatói a képzés utolsó félévében 8 hetes összefüggő gyakorlatot teljesítenek külső partnerintézményben. 2015 januárjában a nappali tagozatos tanító és óvodapedagógus hallgatók gyakorlatát segítő mentorpedagógusok számára kiküldtünk egy kérdőívet, melyben a hallgatói mentorálással kapcsolatos témaköröket és a partnerintézmény KE Pedagógiai Karához fűződő kapcsolatát vizsgáltuk. A 68 kiküldött kérdőívből 44 érkezett vissza. A kérdőív teljes terjedelmében olvasható a 6. mellékletben.

A mentorok megkeresésével a következő kérdésekre kerestük a választ:

- Milyen arányban rendelkeznek a mentorpedagógusok mentori végzettséggel?
- Mennyiben igénylik a mentorpedagógusok a mentori képzésben történő részvételt?
- Milyennek ítélik a mentorpedagógusok a végzős óvodapedagógus és tanító szakos hallgatók ismereteit, készségeit, képességeit?
- Milyen tényezők akadályozzák a mentori tevékenységet?
- Milyen területeken lehetne erősíteni a partnerintézmény kapcsolatát a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karával?

IV.1. A minta alapmegoszlásai

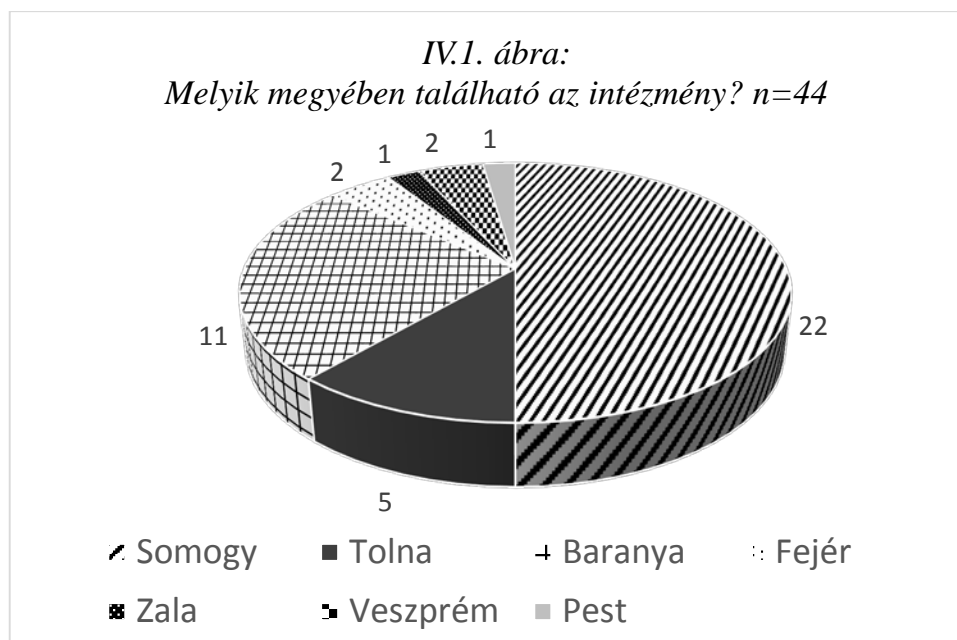
A 44 fős mintából mindössze 9 fő az általános iskolai mentorok száma, az egy nem válaszoló kivételével a többiek óvodában vagy egységes óvoda-bölcsődében dolgoznak. A végzős nappali tagozatos hallgatók számát tekintve csaknem kétszeres volt az óvodapedagógusok aránya a tanító szakon tanulókéhoz képest 2015-ben. Azonban még ezt a különbséget figyelembe véve is elmondható, hogy az óvodapedagógus mentorok válaszadási kedve magasabb, mint a tanító szakon tevékenykedő mentorpedagógusoké (IV.1. táblázat).

IV.1. táblázat: A válaszadó intézményének típusa

	fő	százalék
óvoda	32	72,7
általános iskola	9	20,5

egységes óvoda-bölcsőde	2	4,5
nem válaszolt	1	2,3
összesen	44	100

Az intézmények területi elhelyezkedését tekintve elmondható, hogy a hallgatók többsége dél-dunántúli – azon belül főként somogyi – intézményt választott 8 hetes gyakorlatának színhelyéül. Tapasztalatunk szerint a hallgatók a lakóhelyük közelében keresnek partnerintézményt, így a gyakorlóhelyek területi elhelyezkedése jól tanúskodik a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karának vonzáskörzetéről. A IV.1. ábra adatai alapján elmondható, hogy a hallgatók fele Somogy megyében, negyede Baranya megyében, valamivel több, mint tizede pedig Tolna megyében teljesítette a 8 hetes gyakorlatát.

A választott intézmény településtípusát vizsgálva megállapítható, hogy a hallgatók a legszívesebben a megyeszékhelyeken található intézményeket választják gyakorlatuk színhelyéül, ugyanakkor azt is hangsúlyozni kell, hogy a kisvárosokban és a községekben található partnerintézmények is hasonló népszerűségnek örvendenek (IV.2. táblázat).

IV.2. táblázat: Milyen típusú településen található az intézmény?

	fő	százalék
megyeszékhely	16	36,4
kisebb város	14	31,8

község	13	29,5
nem válaszolt	1	2,3
összesen	44	100

A mentorpedagógusokat arról is megkérdeztük, hogy az intézményben hány pedagógus kapott mentori feladatot: az intézmények mintegy 40 százalékában egyedül a kérdőívet kitöltőhöz tartozik hallgatói mentorált, csaknem 30 százalék esetén két pedagógus is végez mentori tevékenységet, a fennmaradó intézményekben pedig legalább három pedagógus lát el mentori feladatot.

A vizsgálat eredményeiből az is kitűnik, hogy a hallgatókkal mentorként foglalkozó pedagógusok közül több mint 85 százalékuk nem rendelkezik mentori végzettséggel, ugyanakkor mintegy 60 százalékuk szeretne mentorképzésben részt venni. A képzés iránt érdeklődők háromnegyede nem pedagógus szakvizsgát adó szakirányú továbbképzés, hanem rövidebb idejű képzés vagy tanfolyam keretében képzei el a mentori végzettség megszerzését.

IV.2. A mentorok visszajelzései a végzős hallgatókról

A végzős hallgatók felkészültségét a mentorpedagógusok rendkívül pozitívan értékelik, ezt szemlélteti a IV.3. táblázat. A felsorolt tényezők közül egyedül a konfliktuskezelés értékelése nem éri el ötös skálán a négyes átlagot, ugyanakkor nagyon sok készség, ismeret kapott 4,5-nél magasabb értékelést. Ezek közül kiemelkedik a végzős hallgatók informatikai tudása, együttműködési, kapcsolatteremtési készsége, kreativitása és a tervezőmunka. Emellett a mentorok pozitívan értékelték a hallgatók elméleti és módszertani felkészültségét és a hátrányos helyzetű gyermekekkel való bánásmódjukat.

IV.3. táblázat: Milyennek ítéli meg a hallgató ismereteit, készségeit, képességeit?

Értékelje 1-től 5-ig (5=legmagasabb érték) n=44

elméleti felkészültség	4,63
ismeretek gyakorlati alkalmazása	4,54
módszertani felkészültség	4,55
foglalkozások/tanítási órák tervezése	4,86
önelemző-önértékelő képesség	4,60
differenciált tanulásszervezés	4,36
kooperatív technikák alkalmazása	4,34

projektmódszer alkalmazása	4,37
tervezőmunka	4,63
fejlesztő értékelés	4,40
minősítő értékelés	4,38
tehetséggondozás	4,32
hátrányos helyzetű gyermekekkel való bánásmód	4,67
csoportmunka	4,50
irányító-és szervezőképesség	4,45
kezdeményezőképesség	4,60
határozottság	4,53
önálló munkavégzés	4,67
kreativitás	4,72
kapcsolatteremtés	4,77
együttműködési készség	4,81
konfliktuskezelés	3,90
informatikai ismeretek	4,90
a hallgatók szociális kompetenciájának illeszkedése a munkahelyi légkörhöz	4,71

A hallgatók kedvező megítélését támasztja alá az is, hogy a válaszadó mentorok háromnegyede szerint a képző intézmény jól felkészítette a gyakorlatra érkező hallgatót, további egyötödük szerint csak részben voltak felkészültek. A mentorok csaknem 85 százaléka szívesen dolgozna együtt a jövőben kollégaként a megismert végzős hallgatóval.

A válaszok alapján elmondható, hogy a mentorok nemcsak a hallgatók tudásával, hanem társas készségeikkel, pedagógiai attitűdjükkal is elégedettek. A hallgatók megítélésében nincs szignifikáns különbség az egyes szakokat tekintve, ennek összehasonlításához magasabb minta-elemszámra lenne szükség.

A mentorpedagógusoknak lehetőségük nyílt arra is, hogy jelezzék a képző intézmény számára azokat a tényezőket, amelyek esetlegesen akadályozzák a mentori munkát. A 44 mentor közül 21 fő válaszolt a problémákat firtató nyitott kérdésre, a következő válaszok születtek:

- nem volt olyan tényező, amely gátolta volna a mentori tevékenység végzésében (10 fő)
- betegség - saját egészségi állapota mint gátló tényező (2 fő)

- a mentorpedagógus saját képzettségét nem érezte elegendőnek a mentori tevékenység végzéséhez (2 fő)
- időhiány a gyakorlaton (2 fő)
- a hallgató hozzáállása a gyakorlathoz (2 fő)
- a hallgató hiányzó gyakorlati tapasztalata (1 fő)
- a hallgató a gyakorlat utolsó két hetére elvesztette a motivációját (1 fő)
- az egyetemi elméleti és gyakorlati felkészítés nincs mindig összhangban az intézmény mindennapi pedagógiai munkájával (1 fő).

A mentorokat arra is megkértük, hogy fogalmazzanak meg javaslatokat a hallgatók szakmai gyakorlatával kapcsolatban annak érdekében, hogy a külső szakmai gyakorlat tevékenységeit jobban előkészíthessük. A mentorok a következő fontosabb észrevételeket tették:

- a gyakorló óvodában a délutáni feladatokba nagyobb mértékben kapcsolódjanak be a hallgatók;
- az óvodavezetői feladatokkal történő ismerkedés kerüljön át a 8 hetes gyakorlat elejére;
- a tanító szakosoknak több iskolai hospitálásra és hosszabb zárógyakorlatra lenne szükségük;
- a tanító szakosok a műveltségterületükből is tartsanak zárótanítást;
- a hallgatók legyenek nyitottabbak a gyakorló intézményektől eltérő pedagógiai programok és gyakorlatok tekintetében.

IV.3. Kapcsolat a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karával

Ami a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karával való kapcsolatot illeti, a hallgatók fogadása mellett az elmúlt három évben a válaszadók 15 százaléka vett részt az egyetem által szervezett képzésben, negyedük működött közre egyetemi rendezvényeken. A mentorokat arról is megkérdeztük, hogy milyen területeken látják az együttműködési lehetőségek továbbfejlesztését a KE Pedagógiai Karával. A válaszokat a IV.4. táblázat szemlélteti.

IV.4. táblázat: Milyen területeken lehetne további együttműködést kialakítani a KE Pedagógiai Karával? n=44

hallgatói mentorálás területén	54,5%
partnerintézményi kapcsolat kialakítása	27,9%
szakmai fórumok szervezése	70,5%

szakfejlesztésekben való részvétel	29,5%
tudományos kutatásokban való együttműködés	11,4%

Bár a tudományos kutatásban történő együttműködést viszonylag alacsony arányban választották, amikor a következő kérdésben közös kutatási témákat javasoltunk, ott jóval nagyobb arányú érdeklődés mutatkozott. A mentorok szerint a következő témakörök vizsgálata területén tudnának a leginkább együttműködni az egyetemmel:

- átmenetek problémája és kezelése
- hátrányos helyzetű gyermekek esélyteremtésének lehetőségei
- tehetségfejlesztés
- szokás-és szabályrendszer kialakulása, kialakítása az óvodában és az iskolában
- tanulási és tanítási motiváció vizsgálata
- agressziókezelés, konfliktuskezelés
- kompetenciafejlesztés

A mentorpedagógusok több mint 70 százaléka úgy véli, hogy több szakmai fórumra lenne szükség, emellett csaknem 55 százalékuk a hallgatói mentorálás területén is intenzívebb együttműködést szeretne a képző intézménnyel.

IV.4. Összefoglalás

A vizsgálat eredményei alapján elmondható, hogy a partnerintézmények mentorpedagógusainak többsége nem rendelkezik mentori végzettséggel, ugyanakkor a válaszadók többsége szívesen venne részt mentorképzésben. Figyelemre méltó, hogy többségük nem pedagógiai szakvizsgát is nyújtó szakirányú továbbképzés keretében venne részt mentorképzésben, hanem rövidebb tanfolyam keretében. Mivel a vizsgálat 2015 elején történt, ezért elképzelhető, hogy a válaszadók még nem voltak azzal tisztában, hogy a pedagógus minősítési rendszerben a tanfolyam jellegű képzés nem járul hozzá az előmenetelhez.

A hallgatók megítélése mindkét vizsgált szak esetében rendkívül pozitív, úgy tűnik, hogy a pedagógiai gyakorlatban tevékenykedő szakemberek elégedettek a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karán működő óvodapedagógus és tanító képzésekkel. Ugyanakkor az általuk megfogalmazott javaslatokat semmiképpen sem szabad figyelmen kívül hagyni, hiszen ezek beépítése a képzésekbe hozzájárulhat az egyetemi munka színvonalának további

emelkedéséhez. Ennek megvalósítása érdekében még nagyobb hangsúlyt kell helyezni a partnerintézményekkel történő folyamatos együttműködésre, amely a szakmai fórumokon túl közös kutatómunkában is manifesztálódhat.

V. INTÉZMÉNYVEZETŐK A PEDAGÓGUSKÉPZÉSRŐL-ÉS TOVÁBBKÉPZÉSRŐL

Az előzőekben olvasható volt a leendő pedagógusok, a pályakezdő pedagógusok, a több év pedagógiai gyakorlattal rendelkező dél-dunántúli pedagógusok, valamint a mentorpedagógusok körében végzett vizsgálatok ismertetése. Ezekhez kapcsolódva nem maradhatott ki a pedagógustársadalom intézményvezetői rétege sem. A kérdőíves vizsgálat során a következő kérdésekre kerestünk válaszokat:

- Milyenek az köznevelési intézmények személyi feltételei?
- Milyen tapasztalattal rendelkeznek az intézményvezetők a pályakezdő pedagógusok alkalmazásával kapcsolatban (különös tekintettel a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karán végzetre)?
- Milyen tapasztalattal rendelkeznek a pedagógus hallgatók mentorálásával kapcsolatban (különös tekintettel a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karának hallgatóira)?
- Milyen képzési, továbbképzési igények merülnek fel az intézményekben?
- Milyen területen alakítottak ki együttműködést a Dél-dunántúli Régió köznevelési intézményei a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karával?
- Milyen területen lehetne erősíteni a köznevelési intézmények kapcsolatát a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karával?

Az intézményvezetői vizsgálatot 2014 decemberében végeztük online kérdőív segítségével (a kérdőív megtalálható a 7. mellékletben).⁵ Az elmúlt évek intézményi összevonásai miatt a Dél-dunántúli Régióban 456 köznevelési intézmény működött 2014 őszén, közülük 101 intézményvezető töltötte ki az online kérdőívet.

V.1. Intézményi jellemzők

A mintában mintegy 41 százalék az óvodák és csaknem 30 százalék az általános iskolák aránya, a többi közös intézmény vagy középiskola, emellett három bölcsődevezető is kitöltötte a kérdőívet. A válaszadók az intézmények felénél a KLIK-et nevezték meg fenntartónak, további

⁵ Az intézményvezetői vizsgálat vezetője Fináncz Judit volt, további közreműködők: Szöllősi Bernadett és Schmidt Lilla.

46 százaléknál önkormányzati fenntartású intézményekről beszélhetünk, emellett 2 százalék az egyházi és a felsőoktatási intézményi fenntartású intézmények aránya.

A válaszok több mint fele Somogy megyéből érkezett, a Tolna és Baranya megyei köznevelési intézmények alulreprezentáltak a mintában (24 százalékos illetve 20 százalékos aránnyal). Mindez vélhetően annak is betudható, hogy a földrajzi közelség miatt a somogyi intézmények több szállal kötődnek a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karához.

Az intézmények 14 százaléka megyeszékhelyen helyezkedik el, 29 százalékuk kisebb városban, míg 56 százalék a községben található intézmények aránya.

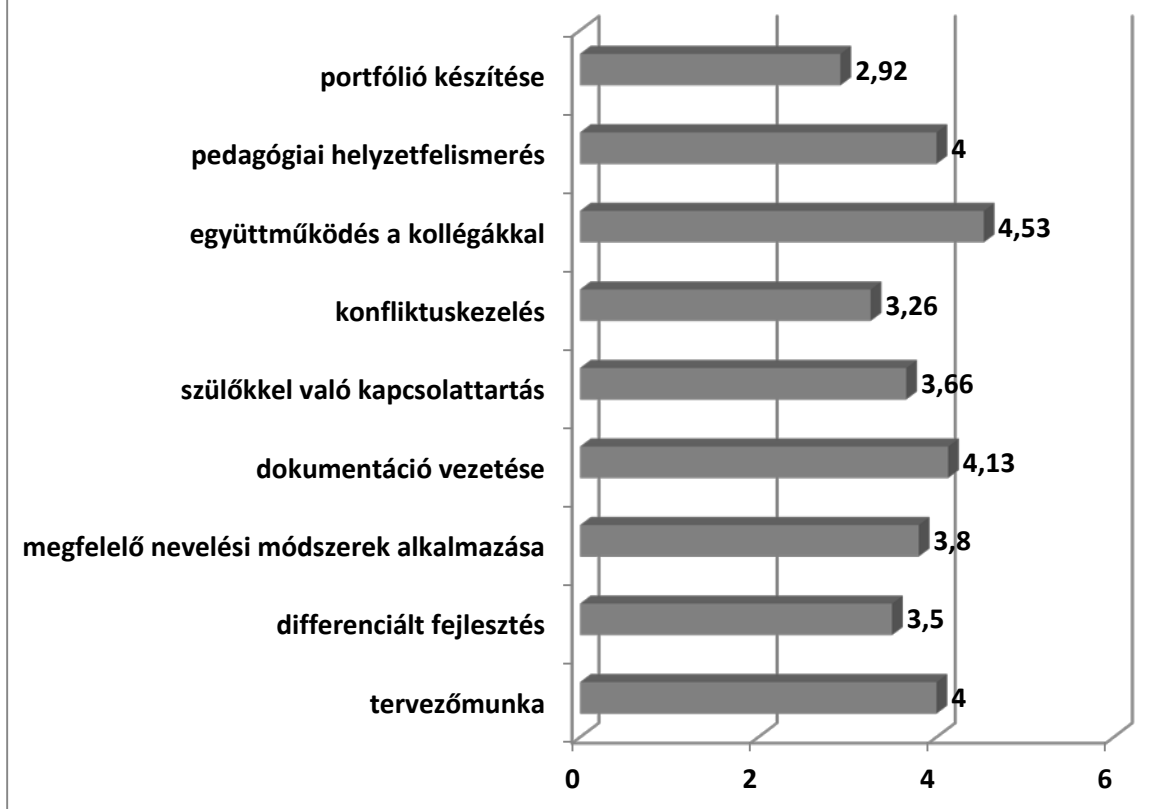
A köznevelési intézmények nagyságukat tekintve rendkívül heterogének: a 12 fős gyermeklétszámtól kezdve a néhány száz fős iskolákon át a 2800 gyermeket fogadó központi intézményig minden intézménytípus képviselteti magát. Ennek megfelelően van, ahol csak 2 főből áll a nevelőtestület, ugyanakkor 175 fős pedagóguslétszámmal rendelkező intézmény is megtalálható a mintában.

A vizsgálat során szeretnénk volna választ kapni arra, hogy az intézményekben alkalmazott pedagógusok milyen arányban rendelkeznek pedagógus szakvizsgával, egyéb szakirányú továbbképzésen szerzett diplomával, mentori képzettséggel, illetve egyetemi vagy mesterszakos végzettséggel. Azonban ezekre a kérdésekre nagyon alacsony arányban válaszoltak az intézményvezetők (kevesebb, mint 20 százalék töltötte ki az említett itemeket). Ez valószínűleg annak köszönhető, hogy a több tagintézményekből álló köznevelési intézmények esetén ezek összesítése hosszadalmas utánajárás igényelt volna a vezető részéről, ezért inkább kihagyták a személyi feltételekre vonatkozó kérdéseket.

V.2. Pályakezdők foglalkoztatása

Az intézményvezetők 47 százaléka alkalmazott pályakezdő pedagógust az elmúlt három évben, azonban a válaszok alapján csak 9 esetben vettek fel olyan pályakezdőt, aki a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karán végzett. Mivel ezt a kérdést az intézményvezetők kevesebb, mint tizede töltötte ki, ezért valószínűsíthető, hogy hasonló problémák merültek fel, mint a személyi feltételek kapcsán adott válaszok esetén. Az V.1. ábra mutatja az összes pályakezdő pedagógusra vonatkozó véleményeket.

V.1. ábra: Milyen mértékben feleltek meg a pályakezdők a felsorolt feladatoknak? n=101 (ötös skálán történő értékelés átlaga)

V.3. Visszajelzések a hallgatói mentorálásról

A hallgatói mentorálást illetően elmondható, hogy az intézmények több mint fele fogadott az elmúlt három évben hallgatókat valamelyik felsőoktatási intézményből a szakmai gyakorlatuk teljesítése érdekében. A válaszadók 29 százaléka fogadott hallgatókat a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karáról.

Az V.1. táblázat azt szemlélteti, hogyan értékelik az intézményvezetők a KE PK hallgatóinak felkészültségét. A kapott értékelésekből világosan kiderül, hogy az intézményvezetők alapvetően jónak ítélik hallgatóink tudását, képességeit. Ugyanakkor látható, hogy az előző fejezetben bemutatott mentorpedagógusi értékeléshez képest ezek az értékek némileg alacsonyabbak. Ennek egyik lehetséges magyarázata, hogy nem csak a végzős hallgatókra kérdeztünk rá, és a képzés korai szakaszában a hallgatók ismeretei és pedagógiai attitűdjei még nem olyan magas szintűek, mint az utolsó félévben. Emellett a legtöbb esetben nem feltétlenül az intézményvezető a gyakorlatát teljesítő hallgató mentora, így a hallgatóval kapcsolatos véleménye nem első kézből származik. Ugyanakkor öröndetes az intézményünkben végzett

hallgatók jövőbeli alkalmazásával kapcsolatos item, amely a legmagasabb értékelést kapta az intézményvezetőktől.

V.1. táblázat: Milyennek ítéli meg a KE PK hallgatóinak tudását, képességeit?

Értékelje ötös skálán! (5= legmagasabb szintű) n=101

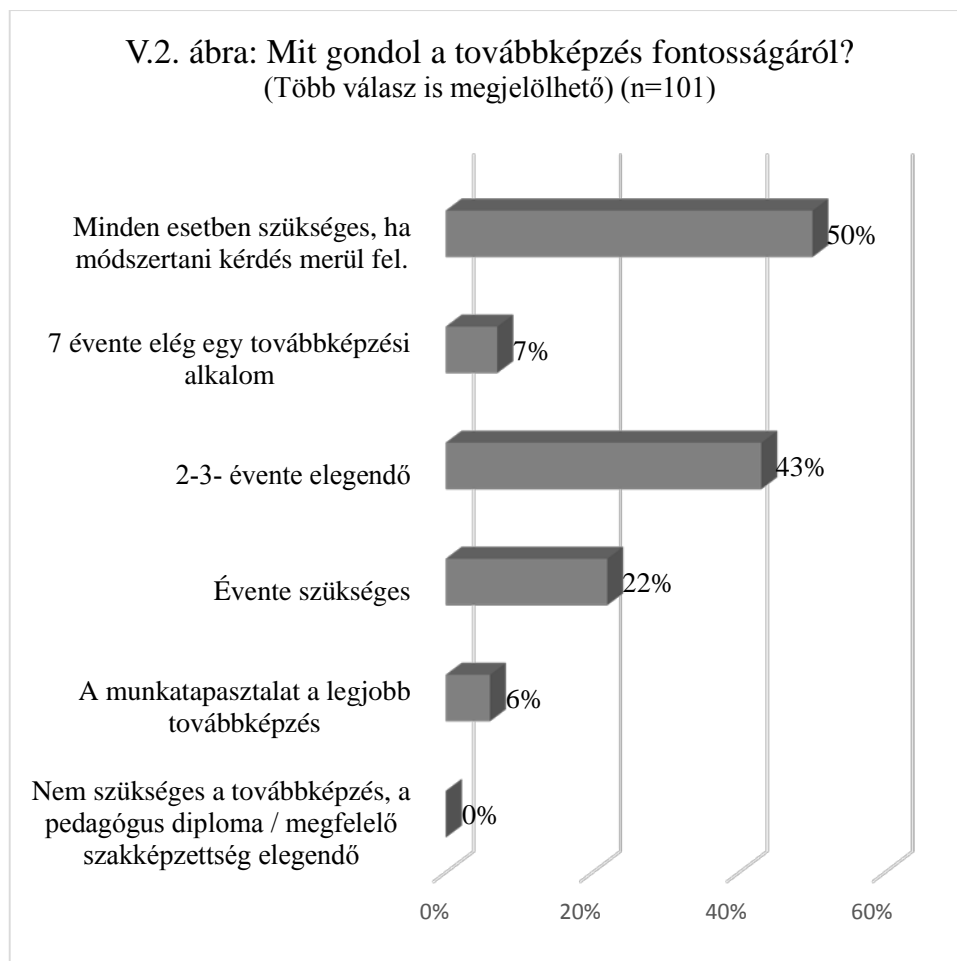
Rendelkeznek-e megfelelő elméleti háttérrel?	4
Rendelkeznek-e megfelelő gyakorlati tapasztalattal?	3,56
Az általunk használt gyakorlatorientált oktatási módszerek milyen mértékben tükröződnek munkavégzésükben?	3,78
Milyen mértékben tudják hasznosítani a megszerzett tudást a munka világában (gyakorlati felhasználhatóság szempontjából)?	3,74
Illeszkedik-e és ha igen, milyen mértékben a hallgatók megszerzett szociális kompetenciája a munkahelyi légkörhöz?	3,97
Milyen a hallgatók kommunikációs, kapcsolatteremtő képessége?	4
Milyen szintű a hallgatók pályaalkalmassága?	3,97
Szívesen alkalmazná a Kaposvári Egyetemen végzett hallgatót?	4,19

V.4. Képzési és továbbképzési igények

A vizsgálat keretében arra is választ kerestünk, milyen továbbképzési igények merülnek fel a köznevelési intézmények vezetői részéről, illetve milyen végzettséggel rendelkező pedagógusokra lenne szükség az adott intézményben.

Az intézményvezetők válaszaiból kiderül, hogy a természettudományok és az informatika területén a legsürgetőbb a pedagógushiány pótlása, ugyanakkor többen jelezték, hogy a következő években szükségük lenne óvodapedagógusokra, gyógypedagógusokra, fejlesztő pedagógusokra, nyelvtanárokra és tanítókra – ez utóbbi csoportból főként az idegen nyelvi és a testnevelés műveltségterülettel rendelkezőket részesítenék előnyben a válaszadók.

Az V.2. ábrán látható, hogy az intézményvezetők fontosnak tartják a pedagógusok rendszeres továbbképzését.

A válaszadókat megkérdeztük arról is, hogy mely területeken és milyen típusú képzések keretében tartják szükségesnek a pedagógusok továbbképzését. A válaszokat mutatja az V.2. és az V.3. táblázat. A képzés területét tekintve a válaszok hasonlítanak az előzőekben bemutatott diplomás pályakövetési vizsgálatban kapott adatokhoz (II.7. ábra): az intézményvezetők szintén az SNI és hátrányos helyzetű gyermekekkel való foglalkozást, a portfóliókészítést, a konfliktuskezelést, a kompetenciafejlesztést és a módszertan területeit emelték ki, ugyanakkor az idegen nyelvi képzéseket kevésbé tartják fontosnak, mint a pályakezdő pedagógusok. Egy másik jelentős különbség az informatikai képzések fontosságának megítélése: az intézményvezetők háromszorosan választották ezt továbbképzési területként a fiatal pedagógusokhoz képest. Ennek hátterében valószínűleg generációs különbség állhat.

V.2. táblázat: Mely területen tartja szükségesnek a pedagógusok továbbképzését?

(Több válasz is megjelölhető) n=101

kompetenciafejlesztés	39%
tanulásszervezés	21%
tanulásmódszertan	27%

szakmódszertan	33%
HH és HHH gyermekek fejlesztése	39%
SNI gyermekekkel való foglalkozás	48%
devianciák kezelése	24%
konfliktuskezelés	61%
tehetséggondozás	37%
hallgatói és gyakornoki mentorálás	22%
portfóliókészítés	38%
gazdasági	5%
művészeti	3%
informatikai	21%
szabadidő-, rendezvényszervezés	5%
idegen nyelvi	11%
egyéb	2%

A továbbképzések típusát tekintve látható, hogy az intézményvezetők több mint háromnegyede a rövidebb idő alatt elvégezhető képzéseket preferálja (ez az érték a pályakezdő pedagógusoknál 53% volt). Itt valószínűleg arról van szó, hogy intézményvezetői megközelítésben az intézmény hatékony működtetése a legfontosabb, és ezt nem segíti elő, ha több pedagógus évekig szakirányú továbbképzésre vagy mesterképzésre jár. Ezzel szemben a pedagógusok saját szakmai előmenetelüket is tekintetbe veszik, amikor a hosszabb, újabb diplomát nyújtó képzést választják.

V.3. táblázat: Milyen típusú képzések keretében tartaná szükségesnek a pedagógusok továbbképzését? (Több válasz is megjelölhető) n=101

felsőoktatási alapszak (BA)	4%
felsőoktatási mesterszak (MA)	10%
felsőoktatási szakirányú továbbképzés	40%
rövid idő alatt elvégezhető (30, 60, 120 órás) képzés	77%
néhány hónapos tanfolyam	18%
Egyéb	2%

A továbbképzési igények mellett nem elhanyagolható kérdés a képzések finanszírozása sem. Az intézményvezetők közül csak kevesen gondolják úgy, hogy kizárólag az intézménynek vagy

magának a pedagógusnak kellene finanszírozni a továbbképzéseket, a többségük a központi költségvetést vagy pályázati forrásokat hívna ehhez segítségül. Ugyanakkor több mint 40 százalékuk a képzések vegyes finanszírozását javasolja: a pályázati vagy központi finanszírozás fedezze a képzés jelentős részét, de a pedagógus és/vagy az intézmény is járuljon hozzá a költségekhez. Ez a gyakorlat jelenleg számos intézményben működik, ugyanakkor a szerző véleménye szerint ügyelni kell arra, hogy a képzés költségeinek csak kis részét finanszírozzák önerőből, hiszen általában mind az intézmények, mind a pedagógusok anyagi forrásai szűkösek. Mindez hozzájárulhat ahhoz, hogy a pedagógusok olyan továbbképzéseken vegyenek részt, amelyek valóban fontosak a szakmai továbbfejlődésükhöz.

V.5. Együttműködés a KE Pedagógiai Karával

A válaszokból kiderül, hogy az intézmények jelentős része folyamatos kapcsolatban áll a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karával. Az V.4. táblázat adatai alapján elmondható, hogy az elmúlt három évben legalább minden harmadik válaszadó intézményből volt olyan pedagógus, aki az egyetem valamelyik képzését végezte és ugyanakkora az egyetemi rendezvényeken résztvevők aránya is. Emellett az intézmények csaknem 30 százaléka fogadott hallgatót a KE Pedagógiai Karáról szakmai gyakorlatra és több mint negyedük alkalmazott az elmúlt három évben a Kaposvári Egyetemen végzett pedagógust. Ez utóbbi adat némileg ellentmond a kérdőív elején a Kaposvár Egyetemen végzett pályakezdők alkalmazásával adott válaszoknak. A válaszadók a fentiekén túl egyéb működő kapcsolatokról is beszámoltak a KE Pedagógiai karával kapcsolatban: tanulmányi versenyek, pályaválasztási tanácsadás, szakmai kapcsolatok, tehetséggondozás, illetve óraadó oktatók és érettségi elnökök révén is kötődnek az intézményhez.

V.4. táblázat: Az elmúlt 3 évben milyen kapcsolata volt az intézménynek a Kaposvári Egyetemmel? n=101

Hallgatók fogadása szakmai gyakorlatra	29%
Kaposvári Egyetemen végzett pedagógus, szakember alkalmazása	27%
Az intézmény dolgozói közül volt, aki részt vett a Kaposvári Egyetem képzésein	36%
Az intézmény dolgozói közül volt, aki részt a Kaposvári Egyetem által szervezett rendezvényeken (szakmai és tudományos fórumok)	36%

A további együttműködési lehetőségeket az V.5. táblázat szemlélteti. A táblázat adatait tekintve elmondható, hogy az intézményvezetők leginkább a továbbképzések területén, szakmai fórumok szervezésében és a hallgatói mentorálás területén kívánnak további együttműködést kialakítani a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karával.

V.5. táblázat: Milyen területen lehetne további együttműködést kialakítani a Kaposvári Egyetem és az Ön által vezetett intézmény között? n=101

hallgatói mentorálás területén	35%
továbbképzések területén	68%
partnerintézményi kapcsolat kialakítása	22%
közös műhelymunka, workshop szervezése	17%
szakmai fórumok szervezése	51%
tudományos kutatásokban való együttműködés	15%

V.6. Összefoglalás

A vizsgálat eredményei alapján elmondható, hogy a Dél-dunántúli Régió köznevelési intézményei körében kedvező a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karán folyó képzések megítélése. Ugyanakkor sok intézménynek nincs közvetlen kapcsolata az egyetemmel, bár a válaszokból kiderül, hogy az intézmények nyitottak az együttműködési lehetőségekre, főként a továbbképzések és a szakmai fórumok területén. A későbbiekben érdemes lenne nagyobb hangsúlyt fektetni az egyetemi megjelenésre a régió Somogy megyén kívüli részein is.

Zárszó

Minden felsőoktatási intézmény fennmaradásához és hatékonyságához elengedhetetlen, hogy, megismerje a potenciális társadalmi partnereinek igényeit, érdekeit, és működése során igyekezzon ezeket figyelembe venni, illetve velük minél szorosabb kapcsolatot kialakítani. Egy pedagógusképző kar esetében ez az igény fokozottabban jelentkezik, mivel az intézményben folyó pedagógusképzéseknek és továbbképzéseknek összhangban kell lenniük a köznevelésben tapasztaltakkal és folyamatosan alkalmazkodniuk kell társadalmi környezetük szükségleteihez. Mivel a Kaposvári Egyetem Pedagógia Karán főként gyakorlatorientált alapképzések (óvodapedagógus BA, tanító BA, gyógypedagógia BA, csecsemő-és kisgyermeknevelő BA) és szakirányú – többségében pedagógus szakvizsgával záruló – továbbképzések működnek, ezért a vizsgálatok célcsoportjaként a következő populációk jelentkeztek: az intézményben pedagógusdiplomát szerzett egykori hallgatóink, a hallgatók szakmai gyakorlatát partnerintézményben segítő mentorpedagógusok, valamint a dél-dunántúli köznevelési intézmények vezetői.

A Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karának társadalmi partnerei körében végzett vizsgálatok eredményeként elmondható, hogy az intézményben végzett hallgatók, a mentorpedagógusok és az intézményvezetők színvonalasnak ítélik meg az egyetem képzéseit. Ugyanakkor a hallgatói mentorálással kapcsolatban növekvő igény mutatkozik a további egyeztetésre, együttműködésre az egyetem és a köznevelési intézmények képviselői között. Emellett a válaszadók szívesen részt vennének több egyetemi szakmai fórumon, erről a kérdőívekre adott válaszokon kívül az elmúlt évek tapasztalatai is tanúskodnak: az egyetemen rendezett konferenciákon egyre nagyobb számban jelennek meg a köznevelés területéről előadók és résztvevők.

A továbbképzési igényeket tekintve folyamatos egyeztetésre van szükség a köznevelés szereplőivel: az egyetem elsősorban szakirányú továbbképzéseket tud nyújtani, melyek kialakítása során igyekszik figyelembe venni a köznevelés felől érkező igényeket.

A tudományos kutatásokban történő együttműködés egyelőre még részben kiaknázatlan terület, elsősorban személyes kapcsolatokon keresztül működik, de számos olyan témakör merült fel, melyek kutatása egyaránt fontos a felsőoktatás és a köznevelés szereplői számára.

MELLÉKLETEK

1. melléklet

A leendő kisgyermeknevelők pályaképe 2010

kérdőíves vizsgálat

Szeretnénk feltenni Önnek néhány kérdést. Minden válasz helyes, ami a valóságot és az Ön véleményét tükrözi. A nevét ne írja fel a papírra! A válaszadás névtelen és önkéntes.

Ha nincs egyéb instrukció megadva, zárt kérdésekre adott válaszait a válaszlehetőségek előtti szám bekarikázásával jelölje!

Köszönjük, hogy időt áldoz kutatómunkánk segítésére. Ha bármiben segíthetünk, forduljon hozzánk bizalommal.

KE PK Neveléstudományi Tanszék Kisgyermeknevelési Csoport

1. Általános kérdések

1.1. Szak: 1 – csecsemő-és gyermeknevelő-gondozó

2 – óvodapedagógia

1.2. Évfolyam: _____

1.3. Tagozat: 1 – nappali 2 – levelező

1.4. Neme: 1 – férfi 2 – nő

1.5. Életkora: _____ év

1.6. Mi az állandó lakhelye? Település neve: _____

1.6.1. Milyen típusú település ez?

1. Főváros 3. Kisebb város

2. Megyeszékhely 4. Község

1.7. Hány testvére van? _____

1.8. Mi szüleinek legmagasabb iskolai végzettsége?

Édesapja / nevelőapja	Édesanyja / nevelőanyja
1. kevesebb, mint nyolc általános	1. kevesebb, mint nyolc általános
2. nyolc általános iskolai osztály	2. nyolc általános iskolai osztály
3. szakmunkásképző, szakiskola	3. szakmunkásképző, szakiskola
4. szakközépiskola	4. szakközépiskola
5. gimnázium	5. gimnázium
6. felsőfokú szakképzés/ technikum	6. felsőfokú szakképzés/ technikum
7. főiskola	7. főiskola
8. egyetem	8. egyetem

2. Eddigi tanulmányok és munkaerő-piaci tevékenység

2.1. Melyik évben érettségizett? _____

2.2. Milyen típusú középfokú végzettséget szerzett?

1. gimnáziumi érettségit
2. szakközépiskolai érettségit
3. egyéb: _____

2.3. Milyen nyelv(ek)ből rendelkezik nyelvvizsgával?

Nyelv megnevezése	Nyelvvizsga szintje

2.4. Volt-e eddigi élete során munkanélküli?

1. igen, regisztráltatta magát
2. igen, de nem regisztráltatta magát
3. volt regisztrált és regisztrálatlan
4. nem volt. ⇒ *Tovább a 2.5.-es kérdésre!*

2.4.1. Ha volt munkanélküli:

- a) Hányszor? _____
- b) Mennyi ideig volt munkanélküli összesen? _____ hónap

2.5. Eddigi élete során – a szünidei munkavállalást leszámítva – volt-e három hónapnál hosszabb ideig tartó kereső foglalkozása?

1. igen
2. nem ⇒ *Tovább a 2.5-ös kérdésre!*

2.5.1. Ha igen,

- a) hány éves volt, amikor először munkába állt? _____
 - b) mennyi ideig dolgozott eddig összesen? _____ év
 - c) milyen munkákat végzett eddig?
- _____
- _____

2.6. Végez-e jelenleg kereső tevékenységet?

- 1 – Igen
- 2 – Nem ⇒ *Tovább a 2.7-os kérdésre*

2.6.1. Ha igen,

a) Milyen formában dolgozik? (*Ha szükséges, több válasz is megjelölhető*)

1 – teljes munkaidőben

2 – részmunkaidőben

3 – alkalmi munkaként

b) milyen munkakörben dolgozik? _____

c) hetente hány órát tölt kereső tevékenységgel? _____ órát

c) Milyen területen dolgozik?

- 1 – állami szféra
- 2 – non-profit szektor
- 3 – magánszektor (vállalkozás)
- 4 – multinacionális cég

2.7. Ha nem végez kereső tevékenységet, miért?

1. nappali tagozatos hallgató vagyok
2. GYES-en vagy GYED-en vagyok.
3. Rokkant vagy öregségi nyugdíjas vagyok.
4. Jelenleg álláskereső ellátásban részesülök.
5. Nem találok megfelelő állást.
6. A háztartásban van rám szükség.
7. Egyéb, éspedig: _____

3. Tanulmányok a KE Pedagógiai Karán

3.1. Miért jelentkezett jelenlegi szakára? Nevezze meg az Ön számára legfontosabb okokat!

1. _____
2. _____
3. _____

3.2. Miért éppen a Kaposvári Egyetemre adta be jelentkezését?

3.3. Ha ismét választhatna, ugyanerre a szakra jelentkezne?

1. igen
2. nem,
hanem: _____
3. nem tudom

3.4. Melyek azok a tényezők, amelyek problémát jelentenek Önnek a képzés során?

3.5. Az alábbiak mennyiben jelentettek motivációs tényezőt az Ön számára a választott szakra történő jelentkezéskor?

Kérem, értékelje ezek fontosságát 1-től 5-ig!

1 - nem fontos; 5 – nagyon fontos

1. elhivatottság	1	2	3	4	5
2. családi minta	1	2	3	4	5
3. szakmai érdeklődés	1	2	3	4	5
4. gyermekszeretet	1	2	3	4	5
5. jó kereseti lehetőség	1	2	3	4	5
6. kedvező elhelyezkedési esélyek	1	2	3	4	5
7. munkahelyi elvárás	1	2	3	4	5
8. egyéb, éspedig:	1	2	3	4	5

3.6. Miért éppen a Kaposvári Egyetemet választotta tanulmányai színhelyéül?

*Kérem, értékelje a felsorolt tényezők fontosságát 1-től 5-ig!
fontos*

1 - nem fontos; 5 – nagyon

1. intézmény közelsége lakóhelyemhez	1	2	3	4	5
2. barátaim, családtagjaim is ide jártak/járnak	1	2	3	4	5
3. az egyetem presztízse miatt	1	2	3	4	5
4. a választott szak jó híre miatt	1	2	3	4	5
5. modern campus	1	2	3	4	5
6. máshova nem vettek fel	1	2	3	4	5
7. egyéb, éspedig:	1	2	3	4	5

3.7. Értékelje az alábbi szakmák/foglalkozások elismertségét tízes skálán!

1 – kevésbé elismert ; 10 – nagyon elismert

1. orvos	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2. építész	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3. fodrász	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4. informatikus	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5. bölcsődei gondozó	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6. gyógyszerész	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
7. tanító	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
8. parlamenti képviselő	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
9. gépészmérnök	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10. középiskolai tanár	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11. ügyvéd	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
12. kórházi ápoló	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

13. újságíró	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
14. óvodapedagógus	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

4. Anyagi helyzet

4.1. Milyen nettó jövedelmekkel rendelkezik egy hónapban? Karikázza be a megfelelő válaszokat és írja be az összeget!

1. ösztöndíj: _____ Ft
2. lakhatási /szociális támogatás: _____ Ft
3. diákhitel: _____ Ft
4. szülői támogatás: _____ Ft
5. állandó munkavégzésért kapott fizetés _____ Ft
6. alkalmi munkák, megbízások: _____ Ft
7. egyéb jövedelem, éspedig: _____ : _____ Ft
_____ : _____ Ft

4.1.1. Egy hónapban körülbelül hány forintból gazdálkodik? _____ Ft

4.1.2. Mekkora havi jövedelemre lenne szüksége az Ön számára megfelelő életszínvonal fenntartásához? _____ Ft

4.2. Milyen a lakáshelyzete a tanévben?

1. saját lakásomban/házamban élek.
2. szüleimmel lakom együtt.
3. albérletben élek.
4. kollégiumban lakom.
5. egyéb, éspedig: _____

4.3. Jelenlegi szakján államilag finanszírozott vagy költségtérítéses képzésben tanul?

1 – államilag finanszírozott ⇒ *Tovább az 5.1-es kérdésre!*

2 – költségtérítéses

4.3.1. Amennyiben költségtérítéses képzésben vesz részt,

Milyen forrás (ok) ból fizeti a költségtérítés összegét? _____

5. Tervek a végzés után

5.1. Milyen a családi állapota?

1. nőtlen, hajadon
2. házasságban élek ⇒ ugrás az 5.2-es kérdésre!
3. élettársi kapcsolatban élek
4. elvált
5. özvegy

5.1.1. Ha jelenleg nem házas, szeretne-e házasságot kötni? Jelöljön meg egy választ!

1. Semmiképpen nem tervezek házasságot.
2. Még nem tudom, hogy valaha megházasodom-e.
3. A körülményektől függ.
4. A kérdés számomra nem lényeges.
5. Jelenlegi párommal a közeli jövőben tervezünk házasságot.
6. Feltétlenül szeretnék házasságot kötni, de nem a közeli jövőben.

5.2. Van-e gyermeke? Ha igen, hány?

1. igen, _____ gyermekem van.
2. nincs gyermekem.

5.2.1. Szeretne-e gyermeket vállalni? Jelöljön meg egy választ! (Kérem, abban az esetben is válaszoljon, ha már van gyermeke!)

1. Feltétlenül szeretnék, de nem tudom, hányat.
2. Feltétlenül szeretnék, legalább _____ gyermeket és legfeljebb _____-t.
3. A kérdés számomra nem lényeges.
4. A körülményektől függ.
5. Azt hiszem, nem lesz gyereke.
6. Egyáltalán nem akarok gyereket.
7. Nem tudom.

5.2.2. Tervez- a közeli jövőben (1-2 éven belül) családalapítást?

1. igen, mert _____
2. nem, mert _____
3. nem tudom, mert _____

5.3. Tervez-e további tanulmányokat a végzést követően?

1. igen, éspedig: _____
2. nem
3. nem tudom

5.4. Mit szeretne elérni az életben? Írja le röviden!

5.5. Ha befejezi a képzést, véleménye szerint milyenek lesznek elhelyezkedési esélyei az adott szakterületen? *Jelöljön meg egy választ!*

1. Valószínűleg jelenlegi lakóhelyemen (vagy annak környékén) is el tudok helyezkedni.
2. Jelenlegi lakóhelyemen valószínűleg nem tudok elhelyezkedni, egy másik magyarországi településre (nem főváros) kell költöznöm, hogy megfelelő állást találjak.
3. Valószínűleg csak Budapesten találok majd megfelelő állást, pedig nem ott élek.
4. Magyarországon kedvezőtlenek az elhelyezkedési esélyeim, ezért elképzelhető, hogy külföldön keresek munkát.
5. Nem tartom valószínűnek, hogy a szakterületemen el tudok helyezkedni.

5.6. A végzést követően mik a tervei? *Jelöljön meg egy választ!*

1. Óvodapedagógusként szeretnék dolgozni.
2. Gyermekotthonban/anyaotthonban szeretnék dolgozni.
3. Bölcsődei gondozóként szeretnék dolgozni.
4. Családi napköziben szeretnék dolgozni (alkalmazottként).
5. További tanulmányokat tervezek.
6. Külföldön szeretném kipróbálni magam.
7. Egyéb tervek: _____

5.6.1. Milyen esélyeket lát tervei megvalósulására? Kérem, értékelje 1-től 5-ig!

1- nagyon kevés esély; 5- nagyon jó esély

1 2 3 4 5

Köszönjük a válaszadást!

2. melléklet

VÉGZETT ÓVODAPEDAGÓGUS ÉS CSECSEMŐ-ÉS GYERMEKNEVELŐ-GONDOZÓK PÁLYAKÉPE 2012

kérdőíves vizsgálat

Szeretnénk feltenni Önnek néhány kérdést. Minden válasz helyes, ami a valóságot és az Ön véleményét tükrözi. A nevét ne írja fel a papírra! A válaszadás névtelen és önkéntes.

Ha nincs egyéb instrukció megadva, zárt kérdésekre adott válaszait a válaszlehetőségek előtti szám bekarikázásával jelölje!

Köszönjük, hogy időt áldoz kutatómunkánk segítésére. Ha bármiben segíthetünk, forduljon hozzánk bizalommal.

Fináncz Judit PhD és Merczel Sándorné

KE PK Neveléstudományi Tanszék Kisgyermeknevelési Csoport

3. ÁLTALÁNOS KÉRDÉSEK

3.1. Melyik szakon végzett a KE Pedagógiai Karán?

1 – csecsemő-és gyermeknevelő-gondozó FSZ

2 – óvodapedagógus BA

3.2. Végzés éve: _____

3.3. Tagozat: 1 – nappali 2 – levelező

3.4. Neme: 1 – férfi 2 – nő

3.5. Születési éve: 19 _____

3.6. Mi az állandó lakhelye? Település neve: _____

3.6.1. Milyen típusú település ez?

3. Főváros 3. Kisebb város

4. Megyeszékhely 4. Község

3.7. Hány testvére van? _____

3.8. Mi szüleinek legmagasabb iskolai végzettsége?

Édesapja / nevelőapja	Édesanyja / nevelőanyja
9. kevesebb, mint nyolc általános	9. kevesebb, mint nyolc általános
10. nyolc általános iskolai osztály	10. nyolc általános iskolai osztály
11. szakmunkásképző, szakiskola	11. szakmunkásképző, szakiskola
12. szakközépiskola	12. szakközépiskola
13. gimnázium	13. gimnázium
14. felsőfokú szakképzés/ technikum	14. felsőfokú szakképzés/ technikum
15. főiskola	15. főiskola
16. egyetem	16. egyetem

4. EDDIGI TANULMÁNYOK ÉS MUNKAERŐ-PIACI TEVÉKENYSÉG

4.1. Melyik évben érettségizett? _____

2.2. Milyen nyelv(ek)ből rendelkezik nyelvvizsgával?

Nyelv megnevezése	Nyelvvizsga szintje

2.3. Volt-e eddigi élete során munkanélküli?

5. igen

6. nem ⇒ *Tovább a 2.5.-es kérdésre!*

2.3.1. Ha volt munkanélküli:

c) Hányszor? _____

d) Mennyi ideig volt munkanélküli összesen? _____ hónap

2.4. Eddigi élete során – a szünidei munkavállalást leszámítva – volt-e három hónapnál hosszabb ideig tartó kereső foglalkozása?

1. igen

2. nem ⇒ *Tovább a 2.5-ös kérdésre!*

2.4.1. Ha igen,

d) hány éves volt, amikor először munkába állt? _____

e) mennyi ideig dolgozott eddig összesen? _____ év

f) milyen munkákat végzett eddig?

2.5. Végez-e jelenleg kereső tevékenységet?

1 – Igen

2 – Nem ⇒ *Tovább a 2.7-os kérdésre*

2.5.1. Ha igen,

a) Jelenleg mivel foglalkozik? _____

b) Kérjük, ötös skálán értékelje az alábbiakat! (1 = nagyon rossz; 5 = nagyon jó)

1) Munkahely tárgyi feltételei	1	2	3	4	5
2) Munkahely személyi feltételei	1	2	3	4	5
3) Munkahelyi légkör	1	2	3	4	5
4) Előrelépési lehetőségek	1	2	3	4	5
5) Munkahely stabilitása	1	2	3	4	5
6) Jövedelemmel való elégedettség	1	2	3	4	5

2.6. Ha nem végez kereső tevékenységet, miért?

9. nappali tagozatos hallgató vagyok
10. GYES-en vagy GYED-en vagyok.
11. Rokkant vagy öregségi nyugdíjas vagyok.
12. Jelenleg álláskereső ellátásban részesülök.
13. Nem találok megfelelő állást.
14. A háztartásban van rám szükség.
15. Egyéb, éspedig: _____

3. TANULMÁNYOK A KE PEDAGÓGIAI KARÁN

3.1. Miért jelentkezett a választott szakára? Nevezze meg az Ön számára legfontosabb okokat!

1. _____
2. _____
3. _____

3.2. Miért éppen a Kaposvári Egyetemre adta be jelentkezését?

3.3. Ha ismét választhatna, ugyanerre a szakra jelentkezne?

4. igen
5. nem, hanem: _____
6. nem tudom

3.4. Az alábbiak mennyiben jelentettek motivációs tényezőt az Ön számára a választott szakra történő jelentkezéskor?

Kérem, értékelje ezek fontosságát 1-től 5-ig!

1 - nem fontos; 5 – nagyon fontos

1. elhivatottság	1	2	3	4	5
2. családi minta	1	2	3	4	5
3. szakmai érdeklődés	1	2	3	4	5
4. gyermekszeretet	1	2	3	4	5
5. jó kereseti lehetőség	1	2	3	4	5
6. kedvező elhelyezkedési esélyek	1	2	3	4	5
7. munkahelyi elvárás	1	2	3	4	5
16. egyéb, éspedig:	1	2	3	4	5

3.5. Melyek voltak azok a tényezők, amelyek problémát jelentettek Önnek a képzés során?

3.6. Mennyire volt elégedett a tanulmányai során tapasztalt körülményekkel a Pedagógiai Karon?

Kérjük, ötös skálán értékelje az alábbiakat! (1 = nagyon rossz; 5 = nagyon jó)

1) Oktatók szakmai felkészültsége	1	2	3	4	5
2) Mennyire tudták átadni az oktatók ismereteiket a hallgatóknak?	1	2	3	4	5
3) A tananyag, oktatási segédanyag elérhetősége jegyzet, tankönyv formájában (elektronikusan is)	1	2	3	4	5
4) Konzultációs lehetőségek mennyisége és minősége	1	2	3	4	5
5) Oktatók elérhetősége (fogadóórák, e-mail stb.)	1	2	3	4	5
6) A számonkérések korrektsége	1	2	3	4	5
7) A tehetséges hallgatókkal való külön foglalkozás	1	2	3	4	5
8) A KE Pedagógiai Karán megszerzett tudás gyakorlati hasznosíthatósága	1	2	3	4	5
9) A KE Pedagógiai Kar épületének funkcionalitása, állaga	1	2	3	4	5
10) A tantermek tisztasága, kényelme					
11) Számítógép és internet használatának lehetősége	1	2	3	4	5
12) Az Egyetemi Könyvtár felszereltsége, szakkönyvellátottsága	1	2	3	4	5
13) Összességében mennyire volt elégedett a Pedagógiai Kar által kínált feltételekkel?	1	2	3	4	5

3.7. Véleménye szerint mi volt a képzés legnagyobb erőssége ? (egyet válasszon ki)

- 1- gyakorlatban jól használható ismereteket adott
- 2- szakmai szemléletet és gondolkodásmódot adott
- 3- erős elméleti alapokat adott
- 4- a szakmai ismereteken túlmutató ismereteket adott
- 5- a képzésnek nincs kiemelhető erőssége
- 6- egyéb, éspedig: _____

3.8. Véleménye szerint mi volt a képzés legnagyobb hiányossága, gyengesége ? (egyet nevezzen meg)

- 1 - nem korszerű és/vagy nem elégséges mértékű szakmai ismereteket tanítottak
- 2 - alacsony szintű vagy nem elégséges nyelvtanulási lehetőség
- 3 - kevés vagy gyenge volt a szűken vett szakmai anyagokon túlmutató ismeretek közlése
- 4 - sok olyan ismereteket oktattak, amelyet a gyakorlatban nem tudok használni
- 5 - kevés volt a szakmai gyakorlati lehetőség
- 6 - a képzésnek nincs kiemelhető gyengesége
- 7 - egyéb, éspedig: _____

4. ANYAGI HELYZET

4.1. Egy hónapban körülbelül hány forintból gazdálkodik? _____ Ft

4.1.2. Mekkora havi jövedelemre lenne szüksége az Ön számára megfelelő életszínvonal fenntartásához? _____ Ft

4.2. Milyen a jelenlegi lakáshelyzete?

6. saját lakásomban/házamban élek.
7. szüleimmel lakom együtt.
8. albérletben élek.
9. kollégiumban lakom.
10. egyéb, éspedig: _____

4.3. Rendelkezik-e havi szinten nagyobb összegű hiteltörlesztési kötelezettséggel (lakás, gépjármű)?

- 1 – igen
- 2 – nem

4.3. Államilag finanszírozott vagy költségtérítéses képzésben tanult?

- 1 – államilag finanszírozott ⇒ *Tovább az 5.1-es kérdésre!*
- 2 – költségtérítéses

4.3.1. Amennyiben költségtérítéses képzésben vesz részt,

Milyen forrás(ok) ból fizette a költségtérítés összegét? _____

5. TERVEK A VÉGZÉS UTÁN

5.1. Milyen a családi állapota?

5. nőtlen, hajadon
6. házasságban élek ⇒ ugrás az 5.2-es kérdésre!
7. élettársi kapcsolatban élek
8. elvált
5. özvegy

5.1.1. Ha jelenleg nem házas, szeretne-e házasságot kötni? Jelöljön meg egy választ!

7. Semmiképpen nem tervezek házasságot.
8. Még nem tudom, hogy valaha megházasodom-e.
9. A kérdés számomra nem lényeges.
10. Jelenlegi párommal a közeli jövőben tervezünk házasságot.
11. Feltétlenül szeretnék házasságot kötni, de nem a közeli jövőben.

5.2. Van- e gyermeke? Ha igen, hány?

1. igen, _____ gyermekem van.
2. nincs gyermekem.

5.2.1. Szeretne-e gyermeket vállalni? Jelöljön meg egy választ! (Kérem, abban az esetben is válaszoljon, ha már van gyermeke!)

8. Feltétlenül szeretnék, de nem tudom, hányat.
9. Feltétlenül szeretnék, legalább _____ gyermeket és legfeljebb _____-t.
10. A kérdés számomra nem lényeges.
11. A körülményektől függ.
12. Azt hiszem, nem lesz gyerekem.
13. Egyáltalán nem akarok gyereket.
14. Nem tudom.

5.2.2. Tervez- a közeli jövőben (1-2 éven belül) családalapítást?

4. igen, mert _____
5. nem, mert _____
6. nem tudom, mert _____

10.3. Tervez-e további tanulmányokat a végzést követően?

4. igen, éspedig: _____
5. nem
6. nem tudom

10.4. Mit szeretne elérni az életben? Írja le röviden!

5.5. A végzést követően mik a terveik? Jelöljön meg egy választ!

8. Óvodapedagógusként szeretnék dolgozni.
9. Gyermekotthonban/anyaotthonban szeretnék dolgozni.
10. Bölcsődei gondozóként szeretnék dolgozni.
11. Családi napköziben szeretnék dolgozni (alkalmazottként).
12. További tanulmányokat tervezek.
13. Külföldön szeretném kipróbálni magam.
14. Egyéb tervek: _____

5.5.1. Rendelkezik-e képzettségének megfelelő állással vagy konkrét ajánlattal ?

1- igen

2- nem

5.6. A képzés befejeztével, véleménye szerint milyenek az elhelyezkedési esélyei az adott szakterületen?

nagyon kevés esély 1 2 3 4 5 nagyon jó esély

5.7. Mennyire tartja piacképesnek a KE Pedagógiai Karán megszerzett végzettségét?

Egyáltalán nem piacképes 1 2 3 4 5 nagyon piacképes

5.8. Jelölje a skálán, hogyan ítéli meg az intézmény presztízsét (a szak többi képző intézményéhez képest)!

Nem megbecsült 1 2 3 4 5 kiválóan elismert

5.9. Értékelje az alábbi szakmák/fogalkozások elismertségét tízes skálán!

1 – kevésbé elismert ; 10 – nagyon elismert

15. orvos	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
16. építész	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
17. fodrász	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
18. informatikus	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
19. bölcsődei gondozó	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
20. gyógyszerész	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
21. tanító	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
22. parlamenti képviselő	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
23. gépészmérnök	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
24. középiskolai tanár	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
25. ügyvéd	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
26. kórházi ápoló	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
27. újságíró	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
28. óvodapedagógus	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

KÖSZÖNJÜK A VÁLASZADÁST!

3. melléklet

KÉRDŐÍV VÉGZŐS HALLGATÓK RÉSZÉRE (2014)

Kedves Válaszadó!

A TÁMOP 4.1.2.B pályázat keretében kérdőíves vizsgálatot végzünk a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karának végzős hallgatói körében. Kérjük, hogy a kérdőív kitöltésével segítse kutatásunkat! Minden válasz helyes, ami az Ön véleményét tükrözi. A vizsgálat anonim és önkéntes, amennyiben valamelyik kérdésre nem kíván válaszolni, egyszerűen hagyja ki! Ha nincs egyéb instrukció, karikázza be a megfelelő választ!

Köszönjük közreműködését!

Dr. Fináncz Judit munkacsoport-vezető

I. ÁLTALÁNOS ADATOK

I.1. Neme: 1. férfi 2. nő

I.2. Születési éve: 19.....

I.3. Mi a jelenlegi állandó lakhelye? Település neve:

Milyen típusú település ez?

1. főváros
2. megyeszékhely, megyei jogú város
3. kisebb város
4. község, falu
5. egyéb (pl. külföld):.....

I.4. Hány testvére van?

I.5. Mi szüleinek a legmagasabb iskolai végzettsége?

Édesapja / nevelőapja	Édesanyja / nevelőanyja
17. kevesebb, mint nyolc általános	17. kevesebb, mint nyolc általános
18. nyolc általános iskolai osztály	18. nyolc általános iskolai osztály
19. szakmunkásképző, szakiskola	19. szakmunkásképző, szakiskola
20. szakközépiskola	20. szakközépiskola
21. gimnázium	21. gimnázium
22. felsőfokú szakképzés/ technikum	22. felsőfokú szakképzés/ technikum
23. főiskola	23. főiskola
24. egyetem	24. egyetem

I.6. Melyik évben érettségizett?

I.7. Milyen típusú középiskolai osztályban érettségizett?

1. 4 osztályos gimnáziumi
2. két tannyelvű gimnáziumi
3. 5 osztályos nyelvi előkészítő gimnáziumi
4. 6 osztályos gimnáziumi

5. 8 osztályos gimnáziumi
6. szakközépiskolai
7. dolgozók középiskolája (esti, levelező)
8. egyéb (pl. külföld):

I.8. Tett-e emelt szintű érettségit, ha igen, milyen tantárgy(ak)ból?

1. igen, tantárgyaktól
2. nem

Érettségi átlaga (tizedes pontossággal):

I.9. Rendelkezik-e C típusú középfokú nyelvvizsgálóval?

1. igen
2. nem

I.10. Eddigi élete során – a szüneti munkavállalást leszámítva – volt-e három hónapnál hosszabb ideig tartó kereső foglalkozása?

1. igen
2. nem ⇒ *Tovább a II. részhez!ke*

Ha igen,

17. hány éves volt, amikor először munkába állt?.....
18. mennyi ideig dolgozott eddig összesen?....._év
19. milyen munkákat végzett eddig?.....
.....

I.11. Végez-e jelenleg kereső tevékenységet?

1 – Igen

Ha igen,

- a) Jelenleg mivel foglalkozik?.....
- b) Hetente hány órát dolgozik? óra

2 – Nem

II. TANULMÁNYOK A KE PEDAGÓGIAI KARÁN

II.1. Milyen szakon tanul a Kaposvári Egyetemen?

1. csecsemő-és kisgyermeknevelő FOSZK
2. óvodapedagógus BA
3. tanító BA
4. gyógypedagógia BA

II.2. Milyen tagozaton folytat tanulmányokat?

1. nappali
2. levelező

II.3. Milyen finanszírozási formában tanul?

1. állami ösztöndíjas (államilag finanszírozott)

2. önköltséges (költségtérítéses)
3. egyéb:.....

II.4. Miért jelentkezett a választott szakára? Nevezze meg az Ön számára legfontosabb okokat!

1.
2.
3.

II.5. Miért éppen a Kaposvári Egyetemre adta be jelentkezését?

.....
.....

II.6. Véleménye szerint mi a képzés legnagyobb erőssége? (egyet válasszon ki)

1. gyakorlatban jól használható ismereteket ad
2. szakmai szemléletet és gondolkodásmódot ad
3. erős elméleti alapokat ad
4. a szakmai ismereteken túlmutató ismereteket ad
5. a képzésnek nincs kiemelhető erőssége
6. egyéb, éspedig:

II.7. Véleménye szerint mi a képzés legnagyobb hiányossága, gyengesége? (egyet nevezzen meg)

1. nem korszerű és/vagy nem elégséges mértékű szakmai ismereteket tanítanak
2. alacsony szintű vagy nem elégséges nyelvtanulási lehetőség
3. kevés vagy gyenge volt a szűken vett szakmai anyagokon túlmutató ismeretek közlése
4. sok olyan ismereteket oktatnak, amelyet a gyakorlatban nem tudok használni
5. kevés a szakmai gyakorlati lehetőség
6. a képzésnek nincs kiemelhető gyengesége
7. egyéb, éspedig:

II.8. Melyek azok a tényezők, amelyek problémát jelentenek Önnek a képzés során?

.....
.....
.....

II.9. Ha ismét választhatna, ugyanerre a szakra jelentkezne?

7. igen
8. nem, hanem:.....
9. nem tudom

II.10. Az alábbiak mennyiben jelentettek motivációs tényezőt az Ön számára a választott szakra történő jelentkezéskor?

1 – egyáltalán nem fontos; 2 - kevésbé fontos; 3 - fontos; 4 – nagyon fontos

1. elhivatottság	1	2	3	4
2. családi minta	1	2	3	4
3. szakmai érdeklődés	1	2	3	4
4. gyermekszeretet	1	2	3	4
5. jó kereseti lehetőség	1	2	3	4
6. kedvező elhelyezkedési esélyek	1	2	3	4
7. munkahelyi elvárás	1	2	3	4
8. egyéb, éspedig:.....	1	2	3	4

II.11. Miért a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karát választotta tanulmányai színhelyéül? Több választ is megjelölhet!

1. Az intézmény jó híre
2. Az oktatás magas színvonala
3. Az itt szerzett diploma elismertsége
4. Itt láttam a legtöbb esélyt arra, hogy felvegyenek
5. Barátok/rokonok is ide járnak/jártak
6. Állami ösztöndíjas hely lehetősége
7. Ismerősök/tanárok ajánlották
8. Itt volt engem érdeklő szak
9. A város vonzott ide
10. Lakóhelyemhez közel van
11. egyéb, éspedig:

II.12. Mennyire tartja piacképesnek azt a szakot, ahol jelenleg tanul?

Egyáltalán nem piacképes 1 2 3 4 5 nagyon piacképes

II.13. Jelölje a skálán, hogyan ítéli meg a KE Pedagógiai Karának presztízsét (a szak többi képző intézményéhez képest)!

Nem megbecsült 1 2 3 4 5 kiválóan elismert

III. PÁLYAKÉP

III.1. A képzés befejeztével, véleménye szerint milyenek lesznek az elhelyezkedési esélyei az adott szakterületen?

nagyon kevés esély 1 2 3 4 5 nagyon jó esély

III.2. Tervez-e további tanulmányokat a végzést követően?

7. igen, éspedig:.....
8. nem
9. nem tudom

III.3. A végzést követően mik a tervei? Jelöljön meg egy választ!

15. Bölcsődei gondozóként, kisgyermeknevelőként szeretnék dolgozni
16. Óvodapedagógusként szeretnék elhelyezkedni.
17. Tanítóként szeretnék elhelyezkedni.
18. Gyógypedagógusként szeretnék elhelyezkedni.
19. Gyermekotthonban/anyaotthonban szeretnék dolgozni.
20. Családi napköziben szeretnék dolgozni (alkalmazottként).
21. Animátorként szeretnék elhelyezkedni.
22. További tanulmányokat tervezek nappali tagozaton.
23. Egyéb tervek:

III.4. Milyen tulajdonságokat, személyiségvonásokat tart fontosnak a választott hivatásához?

1 – egyáltalán nem fontos; 2 - kevésbé fontos; 3 - fontos; 4 – nagyon fontos, nélkülözhetetlen

csapatmunkára való készség	1	2	3	4
elfogadás, tolerancia	1	2	3	4
empátia	1	2	3	4
gyermekközpontúság	1	2	3	4
kommunikációs készség	1	2	3	4
konfliktuskezelő készség	1	2	3	4
kreativitás	1	2	3	4
nyitott személyiség	1	2	3	4
önálló munkavégzésre való készség	1	2	3	4
önérvényesítés	1	2	3	4
pedagógiai érzék	1	2	3	4
problémamegoldó készség	1	2	3	4
szociális érzékenység	1	2	3	4
tudásvágy	1	2	3	4

III.5. Mennyiben ért egyet a 2013-ban bevezetett pedagógus életpályamodell elemeivel és az elmúlt években bekövetkezett változásokkal? Értékelje 1-től 5-ig (1=egyáltalán nem ért egyet; 5=teljes mértékben egyetért)

„gyakornok” kategória bevezetése	1	2	3	4	5	Nem tudom
pedagógus minősítési rendszer bevezetése	1	2	3	4	5	Nem tudom
bértábla megváltozása	1	2	3	4	5	Nem tudom
mindennapos testnevelés bevezetése	1	2	3	4	5	Nem tudom
egész napos iskola bevezetése	1	2	3	4	5	Nem tudom
kötelező óraszám emelése	1	2	3	4	5	Nem tudom
tankötelezettség 16 évre történő csökkentése	1	2	3	4	5	Nem tudom

KLIK mint fenntartó megjelenése	1	2	3	4	5	Nem tudom
---------------------------------	---	---	---	---	---	-----------

III.6. Tervez-e a következő években néhány hónapnál hosszabb távú külföldi munkavállalást?

1. igen → Melyik országban?
- Milyen jellegű munkát tervez?
2. nem
3. nem tudom

III.7. Értékelje az alábbi szakmák/foglalkozások elismertségét tízes skálán!

1 – kevésbé elismert ; 10 – nagyon elismert

29. orvos	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
30. építész	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
31. gyógypedagógus	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
32. fodrász	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
33. informatikus	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
34. bölcsődei gondozó	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
35. gyógyszerész	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
36. rendőrtiszt	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
37. tanító	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
38. parlamenti képviselő	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
39. pszichológus	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
40. szociális munkás	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
41. gépészmérnök	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
42. középiskolai tanár	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
43. ügyvéd	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
44. sofőr	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
45. közgazdász	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
46. diplomás ápoló	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
47. újságíró	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
48. óvodapedagógus	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

III.8. Mit szeretne elérni az életben? Írja le röviden!

.....

.....

.....

KÖSZÖNJÜK A VÁLASZADÁST!

4. melléklet

DIPLOMÁS KÉRDŐÍV 2014

Kedves Válaszadó!

A TÁMOP 4.1.2.B pályázat keretében kérdőíves vizsgálatot végzünk a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karának egykori hallgatói körében. A vizsgálat anonim és önkéntes, amennyiben valamelyik kérdésre nem kíván válaszolni, egyszerűen hagyja ki! Kérjük, válaszaival segítse kutatásunkat!

I. Általános és képzési adatok

I.1. Az Ön neme: 1. férfi 2. nő

I.2. Az Ön születési éve: 19.....

I.3. Milyen szakon végzett a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karán?

1. óvodapedagógus BA
2. tanító BA → műveltségterület:
3. gyógypedagógia BA → szakirány:

I.4. Melyik évben végzett? 20.....

I.5. Milyen tagozaton végezte tanulmányait?

1. nappali
2. levelező

I.6. Rendelkezett-e a végzés idején középfokú C típusú nyelvvizsgálóval?

1. igen
2. nem, de azóta sikeres nyelvvizsgát tettem, így átvehettem az oklevelet
3. nem, a nyelvvizsga-követelményeket még teljesítenem kell

I.7. Mennyire ért egyet a következő állításokkal! Értékelje ötös skálán (1= egyáltalán nem ért egyet, 5= teljes mértékben egyetért)!

Az általam választott szakon (a pszichológiai, a pedagógiai, módszertani elméleti és gyakorlati, továbbá a kompetenciafejlesztéssel kapcsolatos tantárgyakra vonatkozóan).....

a képzés magas színvonalú volt.	1	2	3	4	5
az oktatók mindent megtettek a minőségi képzés fenntartásáért.	1	2	3	4	5
minden információt megkaptam a képzéssel kapcsolatban.	1	2	3	4	5
a hallgatók és az oktatók között a kapcsolat megfelelő volt.	1	2	3	4	5
a választott képzéssel versenyképes diplomát szerezhettem.	1	2	3	4	5
a tantárgyak egymásra épülése logikus, jól átgondolt volt.	1	2	3	4	5
a képzés gyakorlatorientált volt, így megfelelően felkészített a munkavállalásra.	1	2	3	4	5
a kötelező szakmai gyakorlat azért volt fontos, mert kipróbálhattuk az elméletben tanultakat.	1	2	3	4	5

II. Munkahellyel kapcsolatos kérdések

II.1. A végzést követően hány hónap alatt sikerült munkahelyet találnia?

1. hónap után
2. Eddig nem sikerült elhelyezkednem

II.2. Mi az Ön jelenlegi munkaerő-piaci státusza?

1. alkalmazott
2. vállalkozó, önfoglalkoztató
3. külföldön dolgozik
4. munkanélküli
5. nappali tagozatos hallgató
6. GYES-en, GYED-en, vagy GYET-en van
7. háztartásbeli vagy egyéb inaktív
8. egyéb:

II.3. Munkahely cégformája:

1. Állami
2. Önkormányzati
3. Bt. vagy Kft
4. Zrt vagy Nyrt
5. Egyéni vállalkozó, önfoglalkoztató
6. Nonprofit szervezet
7. egyéb:

II.4. Milyen beosztásban dolgozik?

1. felsővezető
2. középvezető
3. beosztott diplomás
4. egyéni vállalkozó, önfoglalkoztató
5. egyéb:

II.5. Munkaviszony jellege:

1. határozatlan idejű
2. határozott idejű
3. alkalmi vagy megbízás jellegű

II.6. Mennyire elégedett munkahelyén a következő tényezőkkel? (1=egyáltalán nem, 2=teljes mértékben)

munka szakmai tartalma	1	2	3	4	5
szakmai előmeneteli lehetőségek	1	2	3	4	5
szakmai presztízs	1	2	3	4	5
a munka személyi feltételei	1	2	3	4	5
a munka tárgyi feltételei	1	2	3	4	5
munkahelyi légkör	1	2	3	4	5
jövedelem	1	2	3	4	5
munkahely stabilitása	1	2	3	4	5

III. Kompetenciák

III.1. Kérjük, értékelje, hogy jelenlegi / legutóbbi munkájához mennyire **szükségesek** az alábbi általános kompetenciák! (1- egyáltalán nem szükséges; 2- nagyon fontos)

Innovációs készség	1	2	3	4	5
Íráskészség	1	2	3	4	5
Konfliktuskezelési képesség	1	2	3	4	5
Nagy munkabírási, kitartás	1	2	3	4	5
Szaktudás alkalmazása a gyakorlatban	1	2	3	4	5
Együttműködési készség	1	2	3	4	5
Irányítókészség	1	2	3	4	5
Rugalmasság	1	2	3	4	5
Számítógépes tudás	1	2	3	4	5
Jó munkaszervezés, időgazdálkodás	1	2	3	4	5
Önállóság	1	2	3	4	5
Monotonitás-tűrő képesség	1	2	3	4	5

III.2. Kérjük, értékelje, hogy véleménye szerint Ön mennyiben **rendelkezik** az alábbi általános kompetenciákkal ! (1 – alacsony szintű; 5- magas szintű)

Innovációs készség	1	2	3	4	5
Íráskészség	1	2	3	4	5
Konfliktuskezelési képesség	1	2	3	4	5
Nagy munkabírási, kitartás	1	2	3	4	5
Szaktudás alkalmazása a gyakorlatban	1	2	3	4	5
Együttműködési készség	1	2	3	4	5
Irányítókészség	1	2	3	4	5
Rugalmasság	1	2	3	4	5
Számítógépes tudás	1	2	3	4	5
Jó munkaszervezés, időgazdálkodás	1	2	3	4	5
Önállóság	1	2	3	4	5
Monotonitás-tűrő képesség	1	2	3	4	5

III.3. Kérjük, értékelje, hogy jelenlegi / legutóbbi munkájához mennyire **szükségesek** az alábbi pedagógus kompetenciák! (1- egyáltalán nem szükséges; 2- nagyon fontos)

Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás	1	2	3	4	5
Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók	1	2	3	4	5
A tanulás támogatása	1	2	3	4	5
A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség	1	2	3	4	5
A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység	1	2	3	4	5
Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése	1	2	3	4	5
Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás	1	2	3	4	5
Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért	1	2	3	4	5

III.4. Kérjük, értékelje, hogy véleménye szerint Ön mennyiben **rendelkezik** az alábbi pedagógus kompetenciákkal ! (1 – *alacsony szintű*; 5- *magas szintű*)

Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás	1 2 3 4 5
Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók	1 2 3 4 5
A tanulás támogatása	1 2 3 4 5
A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség	1 2 3 4 5
A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység	1 2 3 4 5
Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése	1 2 3 4 5
Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás	1 2 3 4 5
Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért	1 2 3 4 5

III.5. Milyen mértékben használja jelenlegi munkájában a kérdőív alapjául szolgáló tanulmányai során elsajátított tudást, megszerzett készségeket?

egyáltalán nem 1 2 3 4 5 teljes mértékben

IV. A pedagógus szakmára vonatkozó kérdéscsoportok

IV.1. Amikor a pályaválasztásról döntött, melyek voltak a legfontosabb tényezők, amelyek miatt a pedagógusképzést választotta?

.....

IV.2. Milyen felkészítést kapott a pedagógus szakmára vonatkozóan az egyetemen? Értékelje a felsorolt tényezőket ötös skálán! (1 – *alacsony szintű*; 5- *magas szintű*)

Pedagógia	1 2 3 4 5
Pszichológia	1 2 3 4 5
Általános módszertani ismeretek	1 2 3 4 5
Szaktárgyszertan	1 2 3 4 5
IKT módszertan	1 2 3 4 5
Kompetencia-fejlesztés	1 2 3 4 5

IV.3. Hogy vált be a gyakorlatban az a tudás, amit kapott az egyetemen? Értékelje a felsorolt tényezőket ötös skálán! (1 – *egyáltalán nem vált be*; 5- *nagyon jól bevált*)

Pedagógia	1 2 3 4 5
Pszichológia	1 2 3 4 5

Általános módszertani ismeretek	1	2	3	4	5
Szaktudás	1	2	3	4	5
IKT tudás	1	2	3	4	5
Kompetencia-fejlesztés	1	2	3	4	5

IV.4. Melyek azok a problémák, kihívások, amelyek a legnagyobb gondot okozzák Önnek a mindennapi pedagógiai munkájában?

.....

IV.5. Tervezi-e a közeli jövőben (1-2 év) a pedagógus pálya elhagyását?

1. igen → Milyen területen szeretne dolgozni?
2. nem
3. nem dolgozom pedagógus munkakörben → *Tovább a IV.11-es kérdésre!*

IV.6. Gyakorló pedagógusként mely területekre van leginkább szüksége a pedagógiai gyakorlatban? Értékelje a felsorolt tényezőket ötös skálán! (1 - egyáltalán nem fontos; 5 – nagyon fontos)

Pedagógia	1	2	3	4	5
Pszichológia	1	2	3	4	5
Általános módszertani ismeretek	1	2	3	4	5
Szaktudás	1	2	3	4	5
IKT tudás	1	2	3	4	5
Kompetencia-fejlesztés	1	2	3	4	5

IV.7. Mely területen tartja szükségesnek a saját továbbképzését? *Több választ is megjelölhet!*

1. kompetenciafejlesztés
2. tanulószervezés
3. tanulásmódszertan
4. szaktudás
5. HH és HHH gyermekek fejlesztése
6. SNI gyermekekkel való foglalkozás
7. devianciák kezelése
8. konfliktuskezelés
9. tehetséggondozás
10. hallgatói és gyakornoki mentorálás
11. portfóliókészítés
12. gazdasági
13. művészeti
14. informatikai
15. szabadidő-, rendezvényszervezés
16. idegen nyelvi
17. egyéb, éspedig:.....

IV.8. Milyen típusú képzések érdekelnék Önt a leginkább?

1. felsőoktatási alapszak (BA)
2. felsőoktatási mesterszak (MA)
3. felsőoktatási szakirányú továbbképzés
4. rövid idő alatt elvégezhető (30, 60, 120 órás) képzés
5. néhány hónapos tanfolyam
6. egyéb:

IV.9. Hány év pedagógiai gyakorlattal rendelkezik? év

IV.10. Önnek jelenleg mi a besorolása a pedagógus minősítési rendszer fokozatait tekintve?

1. gyakornok
2. pedagógus I.

IV.11. Mennyiben ért egyet a 2013-ban bevezetett pedagógus életpályamodell elemeivel és az elmúlt években bekövetkezett változásokkal? Értékelje 1-től 5-ig (1=egyáltalán nem ért egyet; 5=teljes mértékben egyetért)

pedagógus minősítési rendszer	1	2	3	4	5
bértábla megváltozása	1	2	3	4	5
mindennapos testnevelés bevezetése	1	2	3	4	5
egész napos iskola bevezetése	1	2	3	4	5
kötelező óraszám emelése	1	2	3	4	5
tankötelezettség 16 évre történő csökkentése	1	2	3	4	5
KLIK mint fenntartó megjelenése	1	2	3	4	5

IV.12. Az Ön véleménye szerint melyek az új szabályozás pozitív hatásai?

.....
.....

IV.13. Az Ön véleménye szerint melyek az új szabályozás negatív hatásai?

.....
.....

IV.14. Az Ön véleménye szerint milyen változásokra lenne szükség a köznevelés területén?

.....
.....

IV.15. Mely területeken igényelné Ön a képző intézmény (a Kaposvári Egyetem) további segítségét pedagógiai munkája gyakorlása során?

Szakmai anyagok rendelkezésre bocsátása	1	2	3	4	5
Szakmai fórumok szervezése	1	2	3	4	5
Adatbázis szolgáltatások:					
• partner-intézmények elérhetősége	1	2	3	4	5
• munkaerő-közvetítés	1	2	3	4	5
• gyakornoki helyek	1	2	3	4	5
• jó gyakorlatok	1	2	3	4	5
• egyéb:	1	2	3	4	5
Honlap-szolgáltatások pedagógusok számára	1	2	3	4	5
Tanácsadó szolgáltatás működtetése gyakornokok számára	1	2	3	4	5
Tájékoztatás a pedagógus minősítési rendszerrel kapcsolatban	1	2	3	4	5
egyéb, éspedig:	1	2	3	4	5

5. melléklet

KÉRDŐÍV PEDAGÓGUSOK RÉSZÉRE (2014)

Kedves Válaszadó!

A TÁMOP 4.1.2.B pályázat keretében kérdőíves vizsgálatot végzünk gyakorló pedagógusok körében. Kérjük, hogy a kérdőív kitöltésével segítse kutatásunkat! Minden válasz helyes, ami az Ön véleményét tükrözi. A vizsgálat anonim és önkéntes, amennyiben valamelyik kérdésre nem kíván válaszolni, egyszerűen hagyja ki. Ha nincs egyéb instrukció, kérjük, karikázza be a megfelelő választ!

Köszönjük közreműködését!

Bencéné Fekete Andrea PhD és Fináncz Judit

PhD

munkacsoportvezetők

I. Általános adatok

I.1. Az Ön neme: 1. férfi 2. nő

I.2. Az Ön életkora: év

I.3. Az Ön intézménye:

1. bölcsőde
2. óvoda
3. általános iskola
4. középiskola
5. egyéb intézmény:

I.4. Melyik megyében található az intézmény? megye

I.5. Az Ön munkaköre:

1. kisgyermeknevelő
2. óvodapedagógus
3. tanító
4. általános iskolai tanár
5. középiskolai tanár
6. fejlesztő pedagógus
7. gyógypedagógus
8. egyéb:

I.6. Munkaköri kötelességei mellett milyen egyéb feladatkört lát el? *(több válasz is megadható)*

1. nincsen más feladatköröm
2. igazgató / intézményvezető
3. igazgatóhelyettes / intézményvezető helyettes
4. szakvezető
5. munkaközösség vezető
6. minőségbiztosítási munkacsoport tagja
7. pályaválasztási tanácsadó
8. diákönkormányzatot segítő pedagógus
9. gyermekvédelmi felelős

10. egyéb:

I.7. Milyen a foglalkoztatásának módja?

1. határozatlan időre szóló kinevezés
2. határozott idejű szerződés
3. részmunkaidős foglalkoztatás
4. óraadói megbízás

I.8. Mi az Ön legmagasabb végzettsége?

1. főiskolai oklevél (BA)
2. egyetemi oklevél (MA)
3. egyéb:

I.9. Milyen felsőoktatásban szerzett végzettséggel (diplomát adó képzés) rendelkezik?

Végzettség megnevezése	diplomaszerzés éve	intézmény megnevezése

I.10. Milyen további végzettségekkel rendelkezik?

.....
.....

Továbbképzési igények

II.1. Jelenleg képezi-e Ön magát?

1. igen
2. nem → *Tovább a II.4-es kérdéshez!*

II.2. Amennyiben képezi/képezte magát az idej tanévben, milyen céllal tette/ teszi? *Több választ is megjelölhet!*

1. önfejlesztés, személyes érdeklődés miatt
2. látóköröm szélesítése miatt
3. munkahely megtartása érdekében
4. munkahelyi előrelépés érdekében
5. szakmai fejlődésem érdekében
6. egyéb:

II.3. Amennyiben képezi magát, milyen forrásból finanszírozza a képzést?

1. intézményi finanszírozás
2. pályázati forrás
3. önerőből
4. vegyes finanszírozás:
5. egyéb:

II.4. Mely területen tartja szükségesnek a saját továbbképzését? *Több választ is megjelölhet!*
kompetenciafejlesztés

1. tanulószervezés
2. tanulásmódszertan
3. szakmódszertan
4. HH és HHH gyermekek fejlesztése
5. SNI gyermekekkel való foglalkozás
6. devianciák kezelése
7. konfliktuskezelés
8. tehetséggondozás
9. hallgatói és gyakornoki mentorálás
10. portfóliókészítés
11. gazdasági
12. művészeti
13. informatikai
14. szabadidő-, rendezvényszervezés
15. idegen nyelvi
16. egyéb, éspedig:.....

II.5. Honnan szerzi információit a képzésekről? *Több választ is megjelölhet!*

1. munkahelyemtől
2. KLIK-től
3. szóróanyagokból
4. internetről
5. egyéb:

II.6. Milyen típusú képzések érdeklik Önt a leginkább?

7. felsőoktatási alapszak (BA)
8. felsőoktatási mesterszak (MA)
9. felsőoktatási szakirányú továbbképzés (~másoddiploma)
10. rövid idő alatt elvégezhető (30, 60, 120 órás) képzés
11. néhány hónapos tanfolyam
12. egyéb:

II.7. Mit vár el a szakmai képzés(ek)től?

.....
.....

Pályakép

III.1. Hány év pedagógiai gyakorlattal rendelkezik? év

III.2. Önnek jelenleg mi a besorolása a minősítési rendszer fokozatait tekintve?

3. gyakornok
4. pedagógus I.

III.3. Tervezi-e a közeli jövőben (1-2 évben) a magasabb besorolás elérését?

1. igen, besorolásba szeretnék kerülni.
2. nem

III.4. Rendelkezik-e pedagógus szakvizsgával?

1. igen
2. nem, de folyamatban van
3. nem, de tervezem
4. nem

III.5. Amikor a pályaválasztásról döntött, melyek voltak a legfontosabb tényezők, amelyek miatt a pedagóguspályát választotta?

.....

.....

III.6. Melyek azok a problémák, kihívások, amelyek a legnagyobb gondot okozzák Önnek a mindennapi pedagógiai munkájában?

.....

.....

III.7. Tervez-e a közeli jövőben (1-2 év) pályaelhagyást?

4. igen → Milyen területen szeretne dolgozni?
5. nem

III.7. Mennyiben ért egyet a 2013-ban bevezetett pedagógus életpályamodell elemeivel és az elmúlt években bekövetkezett változásokkal? Értékelje 1-től 5-ig (1=egyáltalán nem ért egyet; 5=teljes mértékben egyetért)

pedagógus minősítési rendszer	1	2	3	4	5
bértábla megváltozása	1	2	3	4	5
mindennapos testnevelés bevezetése	1	2	3	4	5
egész napos iskola bevezetése	1	2	3	4	5
kötelező óraszám emelése	1	2	3	4	5
tankötelezettség 16 évre történő csökkentése	1	2	3	4	5
KLIK mint fenntartó megjelenése	1	2	3	4	5

III.7. Az Ön véleménye szerint melyek az új szabályozás pozitív hatásai?

.....

.....

III.8. Az Ön véleménye szerint melyek az új szabályozás negatív hatásai?

.....

.....

III.9. Az Ön véleménye szerint milyen változásokra lenne szükség a köznevelés területén?

.....
.....

II. Hallgatói mentorálás

IV.1. Jelölje meg az Ön által végzett gyakorlatvezető mentori feladatokat! *Több választ is megjelölhet!*

1. Megismerkedés a gyakorlatra érkező hallgatóval
2. A gyakorlati időszak feladatainak ismertetése
3. Az intézmény általános bemutatása
4. Pedagógiai munkát segítő szakemberek bemutatása
5. Adminisztrációs feladatok áttekintése
6. Intézményi dokumentumok bemutatása
7. A csoportban végzett tevékenységekhez kapcsolódó tudnivalók ismertetése
8. A tanítással kapcsolatos tudnivalók ismertetése
9. Az érintett óvodai csoport(ok) bemutatása
10. A tanítandó osztállyal kapcsolatos információk/speciális nevelési területek bemutatása
11. A hallgató által készített tervezetek, hospitálási naplók áttekintése
12. A gyakorlaton részt vevő hallgató értékelése
13. A szakmai gyakorlat lezárása
14. kapcsolattartás a képző intézmény gyakorlatvezető oktatójával
15. visszajelzés a képző intézménynek a hallgató tevékenységéről
16. Egyéb tevékenység:
17. Eddig nem vettem részt hallgatói mentorálásban → *a IV.2. kitöltése után tovább az V. részhez!*

IV.2. Részt vett/vesz-e gyakorlatvezetői mentor képzésben?

1. igen
2. nem

IV.3. Kérjük, sorolja fel a mentori munkáját akadályozó tényezőket!

.....
.....

IV.4. Milyen formában ismerték el gyakorlatvezető mentori munkáját?

1. megfelelő honorárium
2. köszönet az intézmény részéről
3. köszönet a képző intézmény részéről
4. munkaidő- vagy órakedvezmény
5. egyéb:

IV.5. Véleménye szerint a képző intézmény kellő mértékben felkészítette a gyakorlatra érkező hallgatókat?

1. igen
2. nem
3. részben

IV.6. Milyennek ítéli meg a hallgatók ismereteit, készségeit, képességeit? *Értékelje 1-től 5-ig (5=legmagasabb érték)*

elméleti felkészültség	1	2	3	4	5	Nem tudom
ismeretek gyakorlati alkalmazása	1	2	3	4	5	Nem tudom
módszertani felkészültség	1	2	3	4	5	Nem tudom
foglalkozások/tanítási órák tervezése	1	2	3	4	5	Nem tudom
önelemző-önértékelő képesség	1	2	3	4	5	Nem tudom
differenciált tanulásszervezés	1	2	3	4	5	Nem tudom
kooperatív technikák alkalmazása	1	2	3	4	5	Nem tudom
projektmódszer alkalmazása	1	2	3	4	5	Nem tudom
tervezőmunka	1	2	3	4	5	Nem tudom
fejlesztő értékelés	1	2	3	4	5	Nem tudom
minősítő értékelés	1	2	3	4	5	Nem tudom
tehetséggondozás	1	2	3	4	5	Nem tudom
hátrányos helyzetű tanulókkal való bánásmód	1	2	3	4	5	Nem tudom
csoportmunka	1	2	3	4	5	Nem tudom
irányító-és szervezőképesség	1	2	3	4	5	Nem tudom
kezdeményezőképesség	1	2	3	4	5	Nem tudom
határozottság	1	2	3	4	5	Nem tudom
önálló munkavégzés	1	2	3	4	5	Nem tudom
kreativitás	1	2	3	4	5	Nem tudom
kapcsolatteremtés	1	2	3	4	5	Nem tudom
együttműködési készség	1	2	3	4	5	Nem tudom
konfliktuskezelés	1	2	3	4	5	Nem tudom
informatikai ismeretek	1	2	3	4	5	Nem tudom
a hallgatók szociális kompetenciájának illeszkedése a munkahelyi légkörhöz	1	2	3	4	5	Nem tudom

Pedagógusjelöltek szakmai gyakorlatával kapcsolatos egyéb észrevételek, javaslatok:

.....

Együttműködés a Kaposvári Egyetemmel

V.1. Az elmúlt 3 évben milyen kapcsolata volt Önnek a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karával?

	Igen	Nem
Hallgató fogadása szakmai gyakorlatra		
Kaposvári Egyetemen végzett képzés		
Részvétel a Kaposvári Egyetem által szervezett rendezvényen		

V.2. Az Ön véleménye szerint milyen területen lehetne további együttműködést kialakítani a Kaposvári Egyetemmel? *Több választ is megjelölhet!*

1. hallgatói mentorálás területén
2. partnerintézményi kapcsolat kialakítása
3. szakmai fórumok szervezése

4. szakfejlesztésekben való részvétel
5. tudományos kutatásokban való együttműködés
6. egyéb:

V.3. Mennyire tartja fontosnak az alábbi kutatási témákban történő együttműködést a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karának munkatársaival? *Értékelje 1-től 5-ig (5=nagyon fontos)*

1. Stratégiák és módszerek a médiából érkező hatások kezelésére.	1	2	3	4	5
2. NAT kimeneti követelményei és az intézmény értékelési gyakorlatának viszonya	1	2	3	4	5
3. Különórák és az iskola szerepe a sikeres nyelvvizsga megszerzésében	1	2	3	4	5
4. Átmenetek problémái és kezelésük (óvoda-alsó tagozat, alsó tagozat-felső tagozat, felső tagozat – középiskola, középiskola- felsőoktatás – munka világa)	1	2	3	4	5
5. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyteremtésének lehetőségei a közoktatásban	1	2	3	4	5
6. Tehetséges gyermekek fejlesztésének lehetőségei a közoktatásban	1	2	3	4	5
7. Pályaorientációs és pályaválasztást segítő tevékenységek eredményességi vizsgálata	1	2	3	4	5
8. Szokás-és szabályrendszer kialakítása, kialakulása az óvodában és az iskolában	1	2	3	4	5
9. A tanulási motiváció vizsgálata életkoronként, iskolatípusonként	1	2	3	4	5
10. A pedagógus motivációs bázisának feltárása a gyermekek motiválására vonatkozóan	1	2	3	4	5
11. Agressziókezelés a nevelési-oktatási intézményekben	1	2	3	4	5
12. Konfliktuskezelés a nevelési-oktatási intézményekben	1	2	3	4	5
13. A kulcskompetenciák fejlesztésének eszköz-és módszertárának vizsgálata a pedagógiai gyakorlatban	1	2	3	4	5
14. Tanítási stratégiák, módszerek beválás-vizsgálata	1	2	3	4	5
15. A pedagógusok autonómiájának megvalósulási formái, problémái a pedagógiai gyakorlatban	1	2	3	4	5

Egyéb kutatási témajavaslatok:

.....

KÖSZÖNJÜK VÁLASZAIT!

6. melléklet

KÉRDŐÍV MENTORPEDAGÓGUSOK RÉSZÉRE (2015)

Kedves Intézményvezető, kedves Mentorpedagógus!

Ezúton szeretnénk megköszönni, hogy végzős hallgatónk számára lehetővé tették, hogy külső szakmai gyakorlatát az Önök intézményében végezhesse. Külön köszönetünket szeretnénk kifejezni minden mentor kollégának, akik a hallgatóval foglalkoztak.

Szeretnénk Önöknek néhány kérdést feltenni, hogy visszajelzést kaphassunk az egyetemen és gyakorlóintézményeinkben végzett munkánkról, illetve a gyakorlati képzés szervezését a későbbiekben megkönnyíthessük.

Kérnénk, hogy a kérdőívet a hallgató gyakorlatát követően a mentorpedagógus töltsse ki. A kitöltött kérdőíveket a zárófoglalkozás jegyzőkönyvével együtt szíveskedjenek visszajuttatni az egyetemre.

Köszön

ettel:

Bencén

é Fekete Andrea PhD

oktatási

dékanhelyettes

I. Intézményi adatok

I.1. Az intézmény típusa:

6. óvoda

7. általános iskola

8. egyéb intézmény:

.....

I.2. Melyik megyében található az intézmény?
megye

I.3. Milyen típusú településen található az intézmény?

1. főváros

2. megyeszékhely, megyei jogú város

3. kisebb város

4. község

I.4. A mentorálást végző pedagógusok száma a 2014/2015-ös tanévben: fő

I.4.1. Közülük hányan rendelkeznek mentori végzettséggel? fő

I.5. Az intézményben dolgozó pedagógusok részéről jelentkezik-e igény mentori képzésre?

1. igen

2. nem → *Tovább a II. részhez!*

I.6. Milyen típusú mentorképzésre lenne igény?

1. szakirányú továbbképzés keretében (4 féléves pedagógus szakvizsgát adó képzés)

2. rövidebb idejű képzés keretében (60 óra)

II. Hallgatói mentorálás

II.1. Az intézményben a 2014/2015-ös tanévben gyakorlatot teljesítő hallgatók száma: .
..... fő

II.2. A gyakorlatot teljesítő hallgató szakja:

1. óvodapedagógus BA 2. tanító BA 3. gyógypedagógia BA

II.3. A hallgató tagozata:

1. nappali 2. levelező

II.4. Milyenek ítéli meg a hallgató ismereteit, készségeit, képességeit?

Értékelje 1-től 5-ig

(5=legmagasabb érték)!

elméleti felkészültség	1	2	3	4	5	Nem tudom
ismeretek gyakorlati alkalmazása	1	2	3	4	5	Nem tudom
módszertani felkészültség	1	2	3	4	5	Nem tudom
foglalkozások/tanítási órák tervezése	1	2	3	4	5	Nem tudom
önelemző-önértékelő képesség	1	2	3	4	5	Nem tudom
differenciált tanulásszervezés	1	2	3	4	5	Nem tudom
kooperatív technikák alkalmazása	1	2	3	4	5	Nem tudom
projektmódszer alkalmazása	1	2	3	4	5	Nem tudom
tervezőmunka	1	2	3	4	5	Nem tudom
fejlesztő értékelés	1	2	3	4	5	Nem tudom
minősítő értékelés	1	2	3	4	5	Nem tudom
tehetséggondozás	1	2	3	4	5	Nem tudom
hátrányos helyzetű gyermekekkel való bánásmód	1	2	3	4	5	Nem tudom
csoportmunka	1	2	3	4	5	Nem tudom
irányító-és szervezőképesség	1	2	3	4	5	Nem tudom
kezdeményezőképesség	1	2	3	4	5	Nem tudom
határozottság	1	2	3	4	5	Nem tudom
önálló munkavégzés	1	2	3	4	5	Nem tudom
kreativitás	1	2	3	4	5	Nem tudom
kapcsolatteremtés	1	2	3	4	5	Nem tudom
együttműködési készség	1	2	3	4	5	Nem tudom
konfliktuskezelés	1	2	3	4	5	Nem tudom
informatikai ismeretek	1	2	3	4	5	Nem tudom
a hallgatók szociális kompetenciájának illeszkedése a munkahelyi légkörhöz	1	2	3	4	5	Nem tudom

II.5. Véleménye szerint a képző intézmény kellő mértékben felkészítette a gyakorlatra érkező hallgatót?

2. igen 2. nem 3. részben

II.6. A későbbiekben szívesen dolgozna együtt kollégaként a megismert végzős hallgatóval?

1. igen 2. nem 3. jelentős betanítással, továbbképzéssel

II.7. Kérjük, sorolja fel a mentori munkát akadályozó tényezőket!

.....
.....

II.8. Pedagógusjelöltek szakmai gyakorlatával kapcsolatos egyéb észrevételek, javaslatok:

.....
.....

III. Együttműködés a Kaposvári Egyetemmel

III.1. Az elmúlt 3 évben milyen kapcsolata volt Önnek a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karával?

	Igen	Nem
Hallgató fogadása szakmai gyakorlatra		
Kaposvári Egyetemen végzett képzés		
Részvétel a Kaposvári Egyetem által szervezett rendezvényen		

III.2. Az Ön véleménye szerint milyen területen lehetne további együttműködést kialakítani a Kaposvári Egyetemmel? *Több választ is megjelölhet!*

7. hallgatói mentorálás területén
8. partnerintézményi kapcsolat kialakítása
9. szakmai fórumok szervezése
10. szakfejlesztésekben való részvétel
11. tudományos kutatásokban való együttműködés
12. egyéb:

III.3. Mennyire tartja fontosnak az alábbi kutatási témákban történő együttműködést a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karának munkatársaival? *Értékelje 1-től 5-ig (5=nagyon fontos)*

16. Stratégiák és módszerek a médiából érkező hatások kezelésére.	1	2	3	4	5
17. NAT kimeneti követelményei és az intézmény értékelési gyakorlatának viszonya	1	2	3	4	5
18. Különórák és az iskola szerepe a sikeres nyelvvizsga megszerzésében	1	2	3	4	5

19. Átmenetek problémái és kezelésük (óvoda-alsó tagozat, alsó tagozat-felső tagozat, felső tagozat – középiskola, középiskola-felsőoktatás – munka világa)	1	2	3	4	5
20. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyteremtésének lehetőségei a köznevelésben	1	2	3	4	5
21. Tehetséges gyermekek fejlesztésének lehetőségei a köznevelésben	1	2	3	4	5
22. Pályaorientációs és pályaválasztást segítő tevékenységek eredményességi vizsgálata	1	2	3	4	5
23. Szokás-és szabályrendszer kialakítása, kialakulása az óvodában és az iskolában	1	2	3	4	5
24. A tanulási motiváció vizsgálata életkoronként, iskolatípusonként	1	2	3	4	5
25. A pedagógus motivációs bázisának feltárása a gyermekek motiválására vonatkozóan	1	2	3	4	5
26. Agressziókezelés a nevelési-oktatási intézményekben	1	2	3	4	5
27. Konfliktuskezelés a nevelési-oktatási intézményekben	1	2	3	4	5
28. A kulcskompetenciák fejlesztésének eszköz-és módszertárának vizsgálata a pedagógiai gyakorlatban	1	2	3	4	5
29. Tanítási stratégiák, módszerek bevalás-vizsgálata	1	2	3	4	5
30. A pedagógusok autonómiájának megvalósulási formái, problémái a pedagógiai gyakorlatban	1	2	3	4	5

Egyéb kutatási témajavaslatok:

.....
.....

KÖSZÖNJÜK VÁLASZAIT!

7. melléklet

KÉRDŐÍV INTÉZMÉNYVEZETŐK RÉSZÉRE (2014. DECEMBER)

Tisztelt Intézményvezető!

A TÁMOP 4.1.2.B.2-13/1-2013-0014 „Pedagógusképzést segítő hálózatok továbbfejlesztése a Dél-Dunántúl Régióban” c. pályázat keretében kérdőíves vizsgálatot végzünk köznevelési intézmények és bölcsődék vezetői körében. Kérjük, hogy a kérdőív kitöltésével segítse kutatásunkat! A vizsgálat anonim és önkéntes.

Köszönjük közreműködését!

*Bencéné Fekete Andrea PhD
oktatási dékánhelyettes
Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar*

*Fináncz Judit PhD
egyetemi docens
Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar*

1. INTÉZMÉNYI ADATOK

1.1. Az intézmény típusa

1. bölcsőde
2. óvoda
3. általános iskola
4. középiskola
5. egyéb intézmény, éspedig:.....

1.2. Ki az intézmény fenntartója?

1. KLIK
2. önkormányzat
3. egyház
4. alapítvány
5. felsőoktatási intézmény
6. egyesület
7. magánszemély
8. korlátolt felelősségű társaság
9. részvénytársaság
10. egyéb fenntartó:

1.3. Melyik megyében található az intézmény?

1. Somogy
2. Tolna
3. Baranya

1.4. Milyen típusú településen található az intézmény?

2. megyeszékhely
3. kisebb város
4. község
5. egyéb:.....

1.5. Hány gyermek/tanuló látogatja az intézményt a jelenlegi nevelési évben (2014/2015)?

..... fő

2. SZEMÉLYI FELTÉTELEK:

Tantestület létszáma fő
Pedagógus munkakörben foglalkoztatottak létszáma fő
középfokú szakképzettséggel rendelkezők fő
felsőfokú szakképzettséggel rendelkezők fő
főiskolai (vagy alapszakos) végzettséggel rendelkezők fő
egyetemi (vagy mesterszakos) diplomával rendelkezők fő
pedagógus szakvizsgával rendelkezők fő
közoktatásvezetői végzettséggel rendelkezők fő
egyéb szakirányú továbbképzéssel, másoddiplomával rendelkezők fő
szakképzettséggel nem rendelkezők fő

2.1. A tantestületből hány fő vett /vesz részt gyakorlatvezetői mentorképzésben?

.....fő

3. PÁLYAKEZDŐK FOGLALKOZTATÁSA

3.1. Alkalmazott-e pályakezdőt, gyakornokot az elmúlt 3 évben?

1. igen
2. nem → *Tovább a 4. részhez!*

3.2. Ha alkalmazott pályakezdőt, kérjük, nevezze meg, milyen szakterületen alkalmazta!

Szakterület megnevezése	fő

3.3. A pályakezdők/gyakornokok közül hányan végeztek a Kaposvári Egyetemen?

..... fő

3.4. Ha alkalmazott a Kaposvári Egyetem végzett pályakezdőket/gyakornokokat, milyen mértékben feleltek meg a felsorolt feladatoknak? Kérjük, értékelje ötös skálán! (1=egyáltalán nem, 5= teljes mértékben)

Tervezőmunka: tanmenet, fejlesztési terv, óraterv / foglalkozástervezet készítése	1	2	3	4	5
Differenciált fejlesztés	1	2	3	4	5
Megfelelő nevelési módszerek alkalmazása	1	2	3	4	5
Dokumentáció vezetése	1	2	3	4	5
Szülőkkel való kapcsolattartás	1	2	3	4	5
Fejlesztő foglalkozások/korrepetálás tervezése, vezetése	1	2	3	4	5
Konfliktuskezelés	1	2	3	4	5
Fejlesztő értékelés	1	2	3	4	5
Szöveges értékelés	1	2	3	4	5
Szülői értekezlet tervezése, megtartása	1	2	3	4	5
Szabadidős foglalkozások tervezése, tartása	1	2	3	4	5
Együttműködés a kollégákkal	1	2	3	4	5
Pedagógiai helyzetfelismerés	1	2	3	4	5
Portfólió készítése	1	2	3	4	5

4. HALLGATÓI MENTORÁLÁS

4.1. Fogadott-e az intézmény hallgatót az elmúlt 3 évben, aki Önöknél teljesítette a szakmai gyakorlatát?

- igen, a Kaposvári Egyetemről, főt.
- igen, egyéb felsőoktatási intézménytől, főt
- nem → Tovább az 5. részhez!

4.2. Ha fogadott a Kaposvári Egyetemről hallgatót, milyennek ítéli meg hallgatóink tudását, képességeit? Értékelje ötös skálán! (5= legmagasabb szintű)

Rendelkeznek-e megfelelő elméleti háttérrel?	1	2	3	4	5
Rendelkeznek-e megfelelő gyakorlati tapasztalattal?	1	2	3	4	5

Az általunk használt gyakorlatorientált oktatási módszerek milyen mértékben tükröződnek munkavégzésükben?	1	2	3	4	5
Milyen mértékben tudják hasznosítani a megszerzett tudást a munka világában (gyakorlati felhasználhatóság szempontjából)?	1	2	3	4	5
Illeszkedik-e és ha igen, milyen mértékben a hallgatók megszerzett szociális kompetenciája a munkahelyi légkörhöz?	1	2	3	4	5
Milyen a hallgatók kommunikációs, kapcsolatteremtő képessége?	1	2	3	4	5
Milyen szintű a hallgatók pályaalkalmassága?	1	2	3	4	5
Szívesen alkalmazna a Kaposvári Egyetemen végzett hallgatót?	1	2	3	4	5

5. TOVÁBBKÉPZÉSI IGÉNYEK

5.1. A következő időszakban előreláthatólag milyen végzettségű pedagógusokra, szakemberekre lenne szükség az intézményben?

végzettség megnevezése	szükséges létszám	Az igény jelentkezése		
.....fő		1 éven belül	3éven belül	5éven belül
.....fő		1 éven belül	3éven belül	5éven belül
.....fő		1 éven belül	3éven belül	5éven belül
.....fő		1 éven belül	3éven belül	5éven belül
.....fő		1 éven belül	3éven belül	5éven belül
.....fő		1 éven belül	3éven belül	5éven belül
.....fő		1 éven belül	3éven belül	5éven belül
.....fő		1 éven belül	3éven belül	5éven belül
.....fő		1 éven belül	3éven belül	5éven belül
.....fő		1 éven belül	3éven belül	5éven belül

5.2. Mely területen tartja szükségesnek a pedagógusok továbbképzését? Több választ is megjelölhet!

1. kompetenciafejlesztés
2. tanulászervezés
3. tanulásmódszertan
4. szakmódszertan
5. HH és HHH gyermekek fejlesztése
6. SNI gyermekekkel való foglalkozás
7. devianciák kezelése
8. konfliktuskezelés
9. tehetséggondozás
10. hallgatói és gyakornoki mentorálás
11. portfóliókészítés
12. gazdasági
13. művészeti
14. informatikai

- 15. szabadidő-, rendezvényszervezés
- 16. idegen nyelvi
- 17. egyéb, éspedig:.....

5.3. Milyen típusú képzések keretében tartaná szükségesnek a pedagógusok továbbképzését?

Több választ is megjelölhet!

- 1. felsőoktatási alapszak (BA)
- 2. felsőoktatási mesterszak (MA)
- 3. felsőoktatási szakirányú továbbképzés (~másoddiploma)
- 4. rövid idő alatt elvégezhető (30, 60, 120 órás) képzés
- 5. néhány hónapos tanfolyam
- 6. egyéb:

5.4. Az Ön véleménye szerint milyen forrásból finanszírozhatók a képzések? Kérjük, jelölje X-el!

	alap-és mesterképzések esetén	továbbképzések esetén
központi költségvetésből		
pályázati forrásból		
dolgozói önerőből		
intézményi finanszírozásból		
vegyes finanszírozásból		
egyéb, éspedig:		

5.5. Tervez-e Ön az intézményben a 2014-2015-ös tanévre vonatkozóan továbbképzést?

- 1. Igen, intézményen belül, kihelyezett képzésként
- 2. Igen, intézményen belül, nem akkreditált továbbképzéssel
- 3. Igen, intézményen kívül, néhány fő beiskolázásával
- 4. Nem

5.6. Mit gondol a továbbképzés fontosságáról? Több választ is megjelölhet!

- 1. Nem szükséges a továbbképzés, a pedagógus diploma / megfelelő szakképzettség elegendő.
- 2. A munkatapasztalat a legjobb továbbképzés
- 3. Évente szükséges.
- 4. 2-3- évente elegendő.
- 5. 7 évente elég egy továbbképzési alkalom.
- 6. Minden esetben szükséges, ha módszertani kérdés merül fel.

6. EGYÜTTMŰKÖDÉS A KAPOSVÁRI EGYETEMMEL

6.1. Az elmúlt 3 évben milyen kapcsolata volt az intézménynek a Kaposvári Egyetemmel?

	Igen	Nem
Hallgatók fogadása szakmai gyakorlatra		
Kaposvári Egyetemen végzett pedagógus, szakember alkalmazása		
Az intézmény dolgozói közül volt, aki részt vett a Kaposvári Egyetem képzésein		
Az intézmény dolgozói közül volt, aki részt a Kaposvári Egyetem által szervezett rendezvényeken (szakmai és tudományos fórumok)		

Egyéb kapcsolat:

6.2. Milyen területen lehetne további együttműködést kialakítani a Kaposvári Egyetem és az Ön által vezetett intézmény között? Több választ is megjelölhet!

1. hallgatói mentorálás területén
2. továbbképzések területén
3. partnerintézményi kapcsolat kialakítása
4. közös műhelymunka, workshop szervezése
5. szakmai fórumok szervezése
6. tudományos kutatásokban való együttműködés
7. egyéb, éspedig:

KÖSZÖNJÜK A VÁLASZADÁST!